

**ОБЩ УСТРОЙСТВЕН
ПЛАН НА ОБЩИНА
РИЛА**

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

2016

Име на проекта:	ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РИЛА – ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПРОЕКТ
Възложител:	ОБЩИНА РИЛА
Вид доклад:	ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН
Ръководители екип:	д-р г.н. Екатерина Гюлеметова м.г.н. Пламен Станев Телефон: +359 2 9867167
Дата на издаване на доклада:	2016 год.
Издание:	Първо

Съгласно ЗАПСП, настоящият доклад е обект на авторско право, поради което както самият доклад, така и отделни части от него могат да бъдат използвани от други лица само след писмено съгласие от страна на притежателите на правата.

При самоволно ползване отговорността, предвидена в закона ще бъде търсена в пълен размер.

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	6
1. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНА, ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ, МЯСТО НА ПЛАНА В СИСТЕМАТА НА ПЛАНИРАНЕ	9
1.1 ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОУП НА ОБЩИНА РИЛА.....	9
1.2. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	13
2. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО ЗНАЧЕНИЕ	37
3. КОНСУЛТАЦИИ С КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ЛИЦА.....	37
4. АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА.....	38
4.1. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ, МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ, ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	38
4.2 КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ.....	42
4.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ.....	48
4.4 ЗЕМИ И ПОЧВИ.....	64
4.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ	69
4.6 ЛАНДШАФТ	78
4.7 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ.....	81
4.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА	89
4.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ	92
4.10 НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО.....	95
4.12 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	103
5. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ.....	106
5.1 РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА	106
5.2 ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ; ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА	107
5.3 СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА. РАЙОНИ С ОСОБЕНО ЕКОЛОГИЧНО ЗНАЧЕНИЕ	109
6. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА И НАЧИНА ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА	111
6.1 ПРЕДВИЖДАНЯ НА ОУПО С ПОСТИГАНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ.....	111
6.2 ПРЕДВИЖДАНЯ НА ОУПО С ПОСТИГАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕЛИ.....	115
7. ПРОГНОЗНА ОЦЕНКА ЗА ВЪЗМОЖНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ.....	117
7.1. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРЕДВАРИТЕЛНИЯ ПРОЕКТ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РИЛА.....	117
7.2 КЛИМАТ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ	119
7.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ.....	125
7.4 ЗЕМИ И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ.....	126
7.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ	129
7.6 ЛАНДШАФТ	132
7.7 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ЗЕЛЕНА СИСТЕМА	135
7.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА.....	136

7.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ	140
7.10 КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	140
7.11 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ.	144
7.12 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	151
8. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪЗМОЖНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ПЛАНА	152
8.1 РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА С ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА	152
8.2 ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ С ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА	155
8.3 НЕРЕШЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ ИЛИ ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ОУПО.....	156
9. АЛТЕРНАТИВИ, В Т.Ч. НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА.....	157
10. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕЖДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И ОПИСАНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА, ВКЛ. ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ	157
11. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА.....	158
12. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА, ПРОИЗЛИЗАЩИ ОТ ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ В ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ.....	160
13. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА	162
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	163
П Р И Л О Ж Е Н И Я	166
ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	167

Списък на таблиците

Таблица 1 Авторски колектив на ЕО на ОУП на община Рила.....	8
Таблица 2 Средна месечна и средна годишна температура на въздуха.....	43
Таблица 3 Средна от месечните минимални температури	43
Таблица 4 Средна от месечните максимални температури	43
Таблица 5 Авторски Последен и първи мраз.....	44
Таблица 6 Брой на дни с мъгли	44
Таблица 7 Баланс по видове територии	65
Таблица 8 Защитени и нарушени територии	66
Таблица 9 Населени места и население в община Рила	67
Таблица 10 Информация за подземните водни тела на територията на община Рила в Проект на ПУРБ 2016-2021 г.....	77
Таблица 11 Водовземни съоръжения от подземни води в обхвата на община Рила	77
Таблица 12 Устойчивост на ландшафтите	79
Таблица 13 Количество битови отпадъци, генерирани на територията на общината	89
Таблица 14 Средногодишно количество генерирани битови отпадъци по населени места.....	90
Таблица 15 Гранични стойности на нивата на шум за различните територии	94
Таблица 16 Недвижими културни ценности на територията на община Рила	95
Таблица 17 Разпределение на населението на община Рила	99
Таблица 18 Разпределение на населението на Република България.....	99
Таблица 19 Демографски показатели за община Рила, област Кюстендил и страната	100
Таблица 20 Болестност сред населението в област Кюстендил	101
Таблица 21 Регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания –област Кюстендил	102
Таблица 22 Лечебни заведения за първична медицинска и дентална помощ в област Кюстендил и община Рила към 31.12.2014г.	103
Таблица 23 Материални активи на жилищния сектор.....	104
Таблица 24 Жилища по година на построяване.....	104
Таблица 25 Оценка на развитието на компонентите и факторите на околната среда без прилагането на плана.....	106
Таблица 26 Приоритет 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.....	112
Таблица 27 Приоритети и мерки на ОУПО, които съдействат за постигане на националните стратегически цели за опазване на ОС.....	113
Таблица 28 Обща структура и баланс на територията.....	126
Таблица 29 Устойчивост на ландшафтите	133
Таблица 30 Прогноза за броя на населението на община Рила за периода 2014-2035 г. (по варианти)	137
Таблица 31 Очаквано общо количество генерирани битови отпадъци.....	137
Таблица 32 Мерки за ограничаване на здравния риск.....	150
Таблица 33 Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях.....	154
Таблица 34 Мерки за предотвратяване, намаляване, и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана.....	159
Таблица 35 Описание на необходимите мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана.....	162

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БД	Басейнова дирекция
БДС	Български държавни стандарти
БПК	Биологична потребност от кислород
ГМО	Генно-модифицирани организми
ДВ	Държавен вестник
ДВГ	Двигател с вътрешно горене
ДЛ	Държавно лесничество
ДОСВ	Доклад за оценка за степента на въздействие (върху защитени зони от Натура 2000)
ДР	Допълнителни разпоредби
ЕС	Европейски съюз
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗВ	Закон за водите
ИП	Инвестиционно предложение
ИШ	Източник на шум
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КИН	Културно-историческо наследство
НВ	Неразтворени вещества
МПС	Моторни превозни средства
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МЕ	Министерство на енергетиката
НДЕ	Норма за допустими емисии
НЕМ	Национална екологична мрежа
ОбС	Общински съвет
ОУПО	Общ устройствен план на община
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПО	Промислени отпадъци
ПДК	Пределно допустими концентрации
ПУП	Подробен устройствен план
ПВТ	Подземни водни тела
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПРЗ	План за регулация и застрояване
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РЗИ	Регионална здравна инспекция
ТБО	Твърди битови отпадъци
ФПЧ	Фини прахови частици
УЗ	Устройствена зона

ВЪВЕДЕНИЕ

Разработването на настоящата Екологична оценка се извършва на основание чл.81, ал.1, т.1 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и Писмо на РИОСВ-Благоевград с изх.№ 1857/1/06.06.2014г., съгласно което **Общият устройствен план /ОУП/ на община Рила** попада в обхвата на областите, изброени в чл.85, ал.1 от ЗООС, както и в обхвата на т11.1 на Приложение №1 към чл.2, ал.1, т.1 на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми /Наредбата за ЕО/ и **подлежи на задължителна екологична оценка /ЕО/**, т.к. с проекта за ОУП се очертава рамката за бъдещо развитие на инвестиционни предложения по Приложение №1 и №2 на ЗООС.

Общият устройствен план на община Рила, предмет на екологична оценка се изработва от ДЗЗД „Консорциум Урбан Груп“ въз основа на Договор No108 от 22.05.2015г. с община Рила след проведена процедура по ЗОП.

Планът обхваща цялата територия на общината, възлизаща на 360933.687дка. Общият устройствен план се изработва за територията в границите на община Рила с обхват на всички землища от общината (землищата на град Рила, на селата Смочево, Пастра и Падала и на манастир Рилски манастир). В границите ѝ са включени изцяло и/или частично защитени територии и защитени зони по Натура 2000.

Изработването на ОУПО се финансира от бюджета на община Рила с финансовата подкрепа на Министерството на инвестиционното проектиране (сега Министерството на регионалното развитие и благоустройството).

Планът се разработва двуфазно – предварителен и окончателен проект, като предмет на ЕО е неговата предварителна фаза-предварителен проект на ОУПО.

Съгласно чл. 127, ал.1 на ЗУТ, планът подлежи на обществено обсъждане преди приемането му от Общинския експертен съвет по устройство на територията, респ. преди одобряването му от Общинския съвет.

Органът, отговорен за прилагането на ОУПО е ръководството на община Рила – общински съвет и кмет.

Екипът на ДЗЗД „Консорциум Урбан груп“, който разработва ОУПО е в състав:

арх. Диана Петкова	- ръководител проект
арх. Мария Каразлатева	
инж. Огнян Бъклов	
инж. Светлозар Благоев	
инж. Снежанка Гергова	
инж. Снежка Каратотева	
инж. Валентин Георгиев	

Консултант:

проф. д-р л.арх. Пенчо Добрев

Съгласно чл.103, ал.2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), **“Общите устройствени планове определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана”**. Съгласно чл.106 от ЗУТ с **Общия устройствен план на община** се определят:

1. **Общата структура на територията**, преобладаващото предназначение на съставните и структурните части – местоположението и границите на териториите за населени места и селищни образувания; земеделските територии; горските територии; териториите за природозащита; териториите за културно-историческа защита; нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение.

2. **Общият режим на устройство** на всяка от териториите по т. 1 със съответните правила и нормативи.

3. **Разположението на мрежите и съоръженията** на техническата инфраструктура на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение.

4. **Териториите с публична държавна и с публична общинска собственост** и режимът на тяхното устройство.

5. **Териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия** и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита.

6. **Териториите за активно прилагане на ландшафтно-устройствени мероприятия** и естетическо оформяне.

Съгласно изискванията на ЗООС, **задачите на Екологичната оценка (ЕО)** са:

- да опише и определи екологичното състояние на територията, предмет на ОУПО;
- да формулира съществуващите екологични проблеми, районите с особено екологично значение, рисковите зони, потенциалните въздействия в зоната на влияние;
- да определи бъдещото състояние на околната среда без прилагането на плана;
- да определи обвързаността на целите на плана с националната стратегия за околна среда;
- да анализира и оцени предложените алтернативи за развитието на територията в перспектива;
- да анализира силните и слаби страни на определени функции и тенденции на развитие;
- да формулира и предложи мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана.

Съгласно изискванията на чл.86, ал.2 от ЗООС докладът за екологичната оценка включва информация, съответстваща на степента на подробност на плана.

Колективът, разработил докладът за екологична оценка, е съставен от експерти и консултанти, показани в следващата таблица:

Таблица 1 Авторски колектив на ЕО на ОУП на община Рила

ИМЕ, ФАМИЛИЯ	РАЗДЕЛ ОТ ЕО
д-р г.н. Екатерина Гюлеметова – ръководител	Атмосферен въздух, Ландшафт; Материални активи, Биоразнообразие
инж. Цветанка Димитрова	Повърхностни води
инж. Трендафил Христов	Земни недра, Геоложка среда
инж. Румяна Николова	Подземни води
м.г.н. Пламен Станев	Недвижимо културно наследство, Устройствови параметри
арх. Янка Сачкова	Земи и почви; Отпадъци и опасни вещества, Вредни физични фактори
д-р Момчил Сиджимов	Здравно– хигиенни аспекти на средата и рискове за човешкото здраве

Списък на експертите и консултантите, в който с полагане на подпис е удостоверено разработването на съответните раздели на оценката и декларации, съгласно изискванията на чл.16, ал.1 от Наредбата за ЕО, са дадени в приложение към настоящият доклад за ЕО.

Телефон за връзка с ръководителя на колектива: 02 9867 167, e-mail: office@planeco-bg.com

За постигане на целите на екологичната оценка, посочени по-горе, авторският колектив на ЕО анализира и оценява **ОУП на община РИЛА** на база методически подход, според който:

- **по характер** ОУП представлява дългосрочен устройствен документ;
- **по статус** – документ, регламентиращ устройствените действия в административните граници на общината;
- **по значение** – програмен документ, определящ стратегиите за развитие на планираната територия в перспектива;
- **по период на прилагане** – далекоперспективен.

При разработване на екологичната оценка са използвани методите, посочени в Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, София, 2002 (аналитичен и диагностичен методи, матрица на въздействията, анализи, интервюта, обсъждания, консултации и др.), указания и методики за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет-страницата на Европейската комисия, както и указанията и методиките на Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда,

Източници на информация за разработване на ЕО са национални, регионални и местни стратегии, програми и планове, специализирани научни разработки, статистически данни, пробонабирания и изследвания на РИОСВ, РЗИ, Програма за опазване на околната среда на община Рила, 2014-2020, Интегриран план за развитие на населените места на община Рила, 2014-2020, Стратегия за развитие на туризма в община Рила, 2014-2020, Програма за управление на дейностите с отпадъците на община Рила, 2014-2020, Общинска дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива, община Рила, 2014-2020; План за енергийна ефективност на община Рила, 2014-2020 и др.

Предоставената за нуждите на екологичната оценка документация включва:

- Текстова част – обяснителна записка
- Опорен план на община Рила (М 1:25 000);
- Общ устройствен план на община Рила (М 1:25 000)
- Схема на селищната структура в община Рила (М 1:50 000)
- Схема на комуникационно-транспортната система (М 1:50 000);
- Схема на водоснабдяването и канализацията (М 1:50 000);
- Схема на електроснабдяването (М 1:50 000);
- Сборна схема на техническата инфраструктура (М 1:50 000);
- Схема на инженерно-геоложките и хидроложките условия в община Рила (М 1:50 000)
- Схема на зелената система в община Рила (М 1:50 000)
- Схема на защитените територии в община Рила (М 1:50 000)
- Схема за опазване на КИН, М 1: 50000

1. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНА, ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ, МЯСТО НА ПЛАНА В СИСТЕМАТА НА ПЛАНИРАНЕ**1.1 ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОУП НА ОБЩИНА РИЛА**

1.1.1. Основната цел на общия устройствен план на община Рила, така както е формулирана в обяснителната записка към него, е да предложи условия и решения за създаване на оптимална пространствена и функционална структура за развитие, изграждане и комплексно устройство на общинската територия в хармонично единство на урбанизираните територии със съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия за устойчиво възпроизводство на обществото и за предлагане на възможности за превръщането на общината в мощен и специфичен функционално-пространствен фактор в надобщински и регионален контекст.

Реализацията на така формулираната основна цел на ОУП на община Рила, предполага предлагане на устройствени решения, ориентирани в три **направления**:

- развитие и трансформация на съществуващи и поява на нови функции на общината;
- развитие, преустройство и адаптиране на макропространствената структура на общината, от гледна точка на поставянето ѝ в съответствие с трансформираните и новите функции;
- осигуряване на подходяща за реализацията на функциите на населените места жизнена среда.

Реализацията на така формулираните устройствени решения е свързано с решаване на следните задачи:

- да очертае насоките за устройственото планиране при отчитане на комплексните социално-икономически, инфраструктурни предвиждания и на политиките за опазване на околната среда в перспективен период до 2025-2030 година.
- да предложи функционално зониране на територията, чрез:
 - пространствено структуриране на различните видове територии (зониране на територията) в зависимост от предвиденото в ОУП бъдещо основно предназначение;
 - определяне на допустимите и забранените дейности в определените функционални зони;
 - регламентиране на изисквания за използване, опазване и застрояване на различните видове територии (функционални зони) чрез определяне на съответните устройствени режими;
 - определяне на мястото на община Рила и на общинския център в териториално-пространствените структури от различен йерархичен ред;
 - изготвяне на правила и нормативи за устройство на общинската територия, включително и специфични такива за териториите, за които това е необходимо;
 - предлагане на подходящи насоки за развитието на системите на транспортната и техническата инфраструктура и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурните мрежи, съоръжения и обекти с национално значение;
 - развитие на системите за отдих и туризъм, свързани с природните и антропогенните характеристики на общината и наличните паметници на културно-историческото наследство;
 - обособяване на територии публична държавна и публична общинска собственост;
 - определяне на териториите с разпространение на предвидими природни бедствия и мерките за устройствена защита;
 - определяне на границите на териториите за природна защита и културно-историческа защита и начините на тяхното използване;
 - определяне на границите на нарушените територии и териториите за възстановяване.

Формулирани по този начин, целите и задачите на ОУП на община Рила произтичат от предназначението на общите устройствени планове за формиране на хармонична жизнена среда в населените места при отчитане на спецификата на конкретния обект и изискванията, предявени с Плановото задание.

1.1.2. Основни задачи на плана

Основните задачи на плана са групирани в три групи, както следва:

➤ **Първата група** задачи на ОУП са с концептуален (стратегически) характер. В този смисъл, ОУП на община Рила предлага решения на **следните задачи**:

- да установи състоянието на ресурсите и потенциалите с които разполага общината и възможностите им за използване с оглед постигане на основната и на специфичните цели на развитието и устройството на територията;
- определяне (на обективна основа) насоките за пространствено развитие на общината за перспективния срок на действие на плана както и основните параметри на демографското ѝ развитие;

- да създаде условия за по-добра адаптивност на общината като цяло и на отделните населени места към динамично променящите се условия и фактори (външни и вътрешни) имащи отношение към отраслово-секторното и комплексното устройствено развитие на селищните и извънселищни територии;

- да осигури устройствени условия и благоприятни устройствени предпоставки за по-нататъшно капитализиране на територията при спазване на изискванията за устойчивост в развитието;

- да разкрие наличието или отсъствието на териториалните дисбаланси в развитието и осигуреността на населението с техническа и социална инфраструктура, на зелените площи, в жилищния фонд и другите функционални и структуриращи системи.

➤ **Втората група задачи** на ОУП е с по-конкретна функционална насоченост. Тяхната реализация се постига чрез обосноваването на конкретни функционални и устройствени решения, заложи в ОУП и в последващите Програми за реализация и управление на плана. Като такива могат да бъдат формулирани **следните задачи** по определяне на:

- организацията, йерархична съподчиненост и локализиране на основните елементи от обслужващата сфера;

- йерархията на структурата, трасетата на елементите на главната комуникационна мрежа и тесните места в действието ѝ;

- възможностите за развитие, оразмеряване и провеждане на елементите на инженерните мрежи;

- изискванията за организиране, диференциране и оразмеряване на елементите на зелената система;

- условията за поддържане на екологическото равновесие и опазване на природната среда от неблагоприятни антропогенни въздействия при отчитане на факта, че общината е мощна притегателна дестинация за туристическия поток, а голяма част от общинската територия е защитена;

- необходимостта от разработване на програма от мероприятия и система за управление реализацията на ОУП.

➤ **Третата група задачи** на ОУП е свързана с:

- предлагането на решения за осигуряване на възможно най-добър баланс между частните и обществените интереси, като ОУП ще защитава и гарантира частната собственост, но в същото време ще дава възможност за реализация на доказани обществени интереси;

- отчитането на равнопоставеността на различните видове собственост при определяне на функционалните зони и предвижданията за функционално използване на терените;

- предлагането на точно определяне на режимите на отделните видове територии при съобразяване с кадастралните карти (КК) и картите на възстановената собственост (КВС).

1.1.3. Състояние на общинската територия

Територията на **община Рила** предмет на планиране, притежава следните основни характеристики:

▪ **местоположение** – Западна България, югоизточната част на Кюстендилска област, в подножието на Северозападна и Югозападна Рила;

- **гранични общини** – от север – общините Дупница и Самоков; от изток – общини Самоков и Белица; от юг – общини Благоевград и Разлог, от запад – общини Кочериново и Бобошево;
- **транспортни отстояния** – 100 км от София, 65 км от гр. Кюстендил, 20 км от гр. Благоевград, 10 км от първокласен път Е-79;
- **релеф** – подчертано планински, с преобладаване на високопланинския пояс /52% от територията на общината/; 500-2716 м. н. в.;
- **площ** – 361 кв. км. /360933.687 дка/;
- **население** – общо 3128 д към 15.06.2014 г.; преобладаващо е населението в над трудоспособна възраст;
- **демографско развитие** – около 84% от населението е градско; налице е тенденция към намаляване на общия брой население, в т.ч. намаляване на относителния дял на населението в трудоспособна възраст и спад на икономически активното население;
- **селищна мрежа** – представена е 1 град, 3 села и комплекс Рилски манастир;
- **климат** – преходно-континентален с планинско въздействие, преобладаващи са ветровете от север и северозапад, като цяло с малка средногодишна скорост; средногодишно валежно количество – около 580 мм с максимум в началото на юни; различна устойчивост задържане на снежна покривка – от 63 до 120 дни; висока относителна влажност; сравнително висок дял на тихо време в ниската част на общината; висок относителен дял на дни с инверсии; липсват промишлени замърсители на въздуха;
- **повърхностни води** – основна водна артерия – р. Рилска с притоци - Илийна, Друшлявица, Манастирска, Каменица, Калин; р. Рилска е с постоянен отток, водите на реката захранват ВЕЦ „Пастра“ и ВЕЦ „Рила“;
- **язовири** – язовир Калин, най-високо разположеният изкуствен водоем в България;
- **езера** – изключително богатство от езерни води; на територията на общината са разположени 28 планински и високопланински езера, най-големите от които са с ледников произход;
- **минерални води** – няма;
- **почви** – подчертано разнообразни, обусловено от морфографските, климатични и други почвообразуващи условия, характерни за общината; преобладаващи са кафяви и канелени горски почви, планинско-ливадни и горски тъмноцветни, алувиално-ливадни;
- **полезни изкопаеми** – няма;
- **флора, фауна** – богато разнообразие от широколистни видови /бук, зимен дъб, благун и цер, липа, бреза, върба/ и иглолистни /смърч и бял бор/, разнообразни храстови и тревни видове, множество видове лечебни растения; богатата и разнообразна фауна /орел, дива коза, алпийска чучулига, мечка, язовец, дива свиня/;
- **селищна мрежа** – дисперсна структура с 3-степенна йерархия – град, селски населени места, манастирски комплекс;
- **градоустройствена структура** – силно повлияна от сложния релеф, хидрология и комуникационни условия;
- **горски фонд** – заема около 55% от територията на общината;

- **лов и риболов** – добри условия за развитие; разнообразие на видове, обект на лов /зайци, лисици, диви свине, фазан, яребица, пъдпъдъци/ и риболов; /балканска пъстърва, черна мряна, речен кефал/;

- **икономически профил** – водещ отрасъл е леката промишленост – текстил, дамска конфекция, производство на електроенергия, метални изделия, дърводобив, вино-производство; устойчиво развитие показват туризма, строителството и услугите; селското стопанство, в частност земеделието е представено от трайни насаждения /лозя, праскови, череши сливи/, ягодоподобни, етерично-маслодайни, зърнени култури; животновъдството е относително слабо развито, отглеждат се говеда и биволи; перспективен отрасъл е пчеларството;

- **отдых и туризъм** – общината разполага с много богат и разнообразен туристически потенциал;

- **транспортно-комуникационна мрежа** – представена е предимно от III-класна и IV-класна пътна мрежа;

- **акустична и радиационна обстановка** – в нормите;

- **водоснабдяване** – осигурява се от речни водохващания, изградени на реките, преминаващи през общината; водата за питейно водоснабдяване се хлорира; няма пречиствателни станции за питейни води; няма населени места с режим на водата;

- **напояване** – чрез напоителен канал, преминаващ през главната улица на гр. Рила;

- **канализация** – частично изградена в гр. Рила, не отговаря на строителни норми и правила; в останалите населени места отпадните води заустват в септични ями;

- **енергоснабдяване** – чрез ВЕЦ „Каскада Рила“; добре развита система;

- **защитени зони** – част от 33 BG0002099 „Кочериново“ за опазване на дивите птици; 33 BG0000496 „Рилски манастир“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна; 33 BG0000496 „Рилски манастир“ за опазване на дивите птици;

- **защитени територии** – ПП „Рилски манастир“, Резерват „Риломанастирска гора“;

- **КИН** – богато културно нематериално и материално, недвижимо и движимо културно наследство, основен ресурс за развитието на общината като конкурентна туристическа дестинация с международно значение;

- **риск от природни бедствия и аварии** – слаб и ограничен.

1.2. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

1.2.1 Връзки с Националната програма за развитие на Република България - България 2020

С общо целенасочващо значение за ОУПО са визията и целите на Националната програма, респ. свързаните с тях приоритети. От осемте ѝ приоритета, за устройственото планиране на община Рила от съществено значение са три. Те са:

- Приоритет 3: Постигане на устойчиво регионално развитие и използване на местния потенциал. Негов 5-ти подприоритет е *Създаването на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси, включващ:*

- Подобряване качеството и ефективността на водоснабдителните услуги за бизнеса и населението в регионите;
 - Устойчиво управление на водните ресурси в регионите чрез изграждане и модернизиране на канализационни системи и пречистване на отпадъчни води;
 - Превенция на риска от наводнения, бедствия и аварии на територията на регионите;
 - Опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие като част от природния потенциал за устойчиво развитие на регионите;
 - Повишаване качеството на атмосферния въздух;
- **Приоритет 4:** Развитие на земеделието за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси със следните подприоритети:
- 4.1. Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния отрасъл, респ. мерките:
 - Насърчаване процеса на консолидиране на земеделските земи (комасация) по собственост;
 - Възстановяване и модернизиране на хидромелиоративната инфраструктура;
 - 4.2. Модернизиране и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла, респ. мярката:
 - Насърчаване на инвестиции в материални и нематериални активи;
 - 4.4. Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него, респ. мярката:
 - Насърчаване развитието на биологичното земеделие;
- **Приоритет 8:** Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари и по-специално неговия подприоритет 8.6. *Подобряване свързаността и интеграцията на българските региони в национален и международен план и свързаността с големите градски центрове в съседните страни*, респ. мерките:
- Подобряване на пътната инфраструктура;
 - Подобряване на мрежата от републикански и общински пътища.

1.2.2. Връзки с Националната стратегия за регионално развитие на Република България (НСРР) за периода 2012-2022 г.

Връзките на ОУПО с НСРР са по линията на съдържащите се в нея концепция за териториално-урбанистично развитие на районите, визия, стратегия, цели и приоритети за регионално развитие.

Според концепция за териториално-урбанистично развитие на районите гр. Рила попада в петото ниво на йерархичната система от градове-центрове: много малки градове центрове на общини, осъществяващи административни, стопански и обслужващи функции на населението в собствените си общини. Общината е разположена извън непосредствения обхват на основните и второстепенни оси на урбанистично развитие. За развитието ѝ, обаче е от значение обстоятелството, че само на 10 км западно от нея се намира Западната меридионална ос-

новна ос на урбанистични развитие: Видин – Враца – София – Благоевград – Кулата. По вид територия общината попада в групата на периферните слабо урбанизирани територии.

По-конкретно целеполагащо и инструментално значение за ОУПО има 4-тата стратегическа цел, третираща балансирано териториално развитие и в частност специфичните цели, ориентирани към:

- Развитие на връзките град – район и подобряване достъпа до културно-исторически обекти, логистични центрове, местата за рекреация и туризъм, производствените и бизнес зоните в района;
- Насърчаване изграждането на местната инфраструктура, обновяване на селата, предлагането на местни основни услуги и опазването на културното и природно наследство като важен фактор за подобряване качеството на живот в селските райони.

1.2.3. Връзки с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г.

Връзките на ОУПО с Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) са по линията на заложените в нея цели, приоритети и стратегия за развитие на националното пространство. За разлика от НСРР НКПР отнася гр. Рила към петото ниво на йерархичната система от градове-центрове: много малки градове центрове на общини, осъществяващи административни, стопански и обслужващи функции на населението в собствените си общини.

Цели и приоритети на НКПР с отношение към ОУПО:

Към Стратегическа цел 1 – Интегриране в европейското пространство – това е приоритет 1.2. „Поддържане на обширно защитено природно пространство в националната територия като еталон на биологично природно равновесие и като рекреационна среда с общоевропейско значение...”. Част от това природно пространство безспорно е НП „Рила”.

Към Стратегическа цел 3 – Пространствена свързаност и достъп до услуги – това са два от приоритетите ѝ:

Приоритет 3.1. „Развитие на главните и второстепенните транспортни оси за постигане на модел „решетка”, насочен към укрепване на функциите на вече изявените урбанизационни центрове, разширяване на полетата им на влияние и подобряване на достъпа до пазара на труда и социални услуги”, отчитайки непосредствената близост на общината до Западната меридионална ос на урбанистично развитие;

Приоритет 3.2. „Постигане на свободен и социално справедлив достъп до информационни и комуникационни технологии във всички райони, особено в периферните селски райони и възможност за децентрализирана работа и предоставяне на услуги от общ интерес”.

Към Стратегическа цел 4 – Съхранено природно и културно наследство – това е приоритет 4.1. „Опазване на идентичността на природното и културно наследство чрез ефективна защита и интелигентно използване на икономическия потенциал на защитените природни и културни ценности”.

Към Стратегическа цел 5 – Стимулирано развитие на специфични територии – става дума за приоритет 5.3. „Подкрепа за планински територии чрез развитие на био земеделие в

общини с поливни земи, био-животновъдство в сертифицирани райони, екотуризм в най-щадящите му форми и др.”

Стратегията на НКПР също включва важни постановки за ОУПО:

От стратегията за развитие на техническата инфраструктура в транспортно отношение ОУПО на Рила следва да се съобразява с предвижданията на Концепцията по отношение на урбанизационните оси на развитие, както и за доизграждане на местната пътна мрежа като важен фактор за повишаване на достъпността на територията. Маркирано е значението на развитието на енергия от ВИ.

От стратегията за пространствените измерения на икономическото развитие съществени за ОУПО са насоките за:

- подпомагане на развитието на селското стопанство чрез изграждане/възстановяване на хидромелиорациите и на инфраструктурата за предпазване на земеделските земи от вредното въздействие на водите;
- в областта на туризма противодействие срещу наложилите се сезонност и еднообразие на туристическия продукт, качеството на средата и трансформацията на рекреационните ландшафти в силно урбанизирани като за целта:
 - o към плановете за развитие на туризма на локално равнище се прилагат изисквания за диверсифициране на туристическото предлагане с нови „алтернативни” форми според ресурсите в районите и общините;
 - o се осигури планова основа за устройството на агломерационните образувания от туристически тип;

Стратегията на НКПР по отношение на природните и културни ценности за постигане на екологичните ѝ цели е насочена към:

- Опазване на идентичността на природното наследство и изключителното биологично разнообразие;
- Ефективна защита и използване на икономическия потенциал на природните и защитени територии с международна значимост;

С оглед на това, тя включва постановки за:

- акцентиране върху природните територии с европейска и световна значимост, които представят в най-висока степен идентичността и ценността на българското природно богатство (за община Рила това са НП „Рила”, Природен парк „Рилски манастир”, Резерват „Риломанастирска гора”.);
- създаване на предпоставки за опазване чистотата на въздуха, водите и почвите и за опазване на подземните и подводните богатства;
- ограничаване и отстраняване на увреждането и/или унищожаването на основните компоненти на средата – геоложката основа, земите и почвите, подземните и повърхностните води, трансграничните води и водни системи, растителния и животинския свят и техните хабитати, ландшафта, природните и културни ценности;
- съхраняване и обогатяване на биологичното разнообразие, опазване на характерните ландшафти и възстановяване на увредените от човешка дейност такива.

1.2.4. Връзки с Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) 2014-2020 г.

Няколко от мерките към съответните приоритети на ПРСР са в състояние да подкрепят финансово предвиждания на ОУПО, респ. да инспирират устройствени решения.

Към Приоритет 2 - Повишаване на жизнеспособността на стопанствата и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност, както и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство – респ. приоритетна област 2Б: Улесняване на навлизането на квалифицирани земеделски стопани в селскостопанския сектор, и по-специално приемствеността между поколенията в селскостопанския сектор, това е:

- мярката по член 20, код 6.4 „Помощ за инвестиции в неселскостопански дейности в селските райони“.

Към Приоритет 3 - Насърчаване на организацията на хранителната верига, хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство – респ. приоритетна област 3А: Подобряване на конкурентоспособността на първичните производители чрез по-доброто им интегриране в селскостопанската и хранителната верига посредством схеми за качество, които да добавят стойност към селскостопанските продукти, популяризиране на местните пазари и къси вериги на доставки, групи на производителите и между браншови организации, такива са мерките по:

- член 20, код 6.4 „Помощ за инвестиции в неселскостопански дейности в селските райони“;
- член 21, код 7.2 „Помощ за инвестиции в дребна инфраструктура, включително инфраструктура за енергия от възобновяеми източници“ (инфраструктура за пазари за продажба на първична земеделска продукция).

Към Приоритет 4 - Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство – респ. приоритетна област 4Б: Подобряване управлението на водите, включително управлението на торовете и пестицидите и приоритетна област 4В: Предотвратяване на ерозията на почвите и подобряване на управлението им, мерки със значение за ОУПО са тези по:

- член 18, код 4.3. „Помощ за инвестиции в земеделска (разбирай хидромелиорации) и горска инфраструктура“;
- член 21, код 7.2 „Помощ за инвестиции в дребна инфраструктура, вкл. инфраструктура за енергия от възобновяеми източници“.

Към Приоритет 5 - Насърчаване на ефективността на използване на ресурсите и подкрепа на прехода към ниско въглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в секторите земеделие, храни и гори – съответно към приоритетна област 5А: Увеличаване на ефективността на потреблението на водата в земеделието и приоритетна област 5Б: Увеличаване на ефективността на потреблението на енергията в земеделието и обработката на храни, мерки, които ОУПО би следвало да отчита са тези по:

- член 18, код 4.3 „Помощ за инвестиции в земеделска и горска инфраструктура“;
- член 18, код 4.2 „Помощ за инвестиции в преработка/търговия на селскостопански продукти“.

Към Приоритет 6 - Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони – респ. приоритетна област 6Б: Стимулиране на местното развитие в селските райони, мерките от значение за ОУПО са тези по:

- член 21, код 7.5 „Помощ за инвестиции за инфраструктура за отдих/туризъм“;
- член 21, код 7.6 „Помощ за изследвания/инвестиции в културното и природното наследство в селските райони, вкл. райони с ВПС (земи с висока природна стойност).

1.2.5. Връзки с Оперативната програма „Региони в растеж” 2014-2020 г.

През периода 2014-2020 целевата ориентация на ОПРР е градското развитие и то развитието на градовете от 1-во до 3-то йерархично ниво и по изключение някои градове от 4-то йерархично ниво (предвидени от НКПР за преминаване към по-високото 3-то ниво). Ограничен е броят на приоритетните оси, инвестиционни приоритети и допустими за финансиране действия, които са насочени към цялата територия на страната. По тази причина силно ограничени са възможности за получаване на финансова подкрепа от ОПРР за реализиране на предвиждания на ОУПО Рила.

Такива възможности се съдържат само в приоритетна ос 5: Регионален туризъм, към специфични цели 1 и 2, а именно *Насърчаване на регионалния туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природното наследство и Насърчаване на местния икономически потенциал и нови форми на заетост в регионите.*

1.2.6 Връзки с Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г

Оперативните цели на Националния план са както следва:

- намаляване на количеството на отпадъци;
- намаляване на вредното въздействие на отпадъците;
- намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Мерките, които Националния план предвижда за предотвратяване образуването на отпадъците са общо 16, от които отношение към предмета и целите на ОУПО имат следните 4:

Мярка 4.1. Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Същност на мярката – съдържа две групи дейности - разработване на планове и програми от държавни и общински органи и прилагане на икономически мерки / въвеждане на допълнителни плащания за ползване на ресурси и условия за предоставяне на субсидии/.

Мярка 4.3. Разработване на ефективни и целесъобразни индикатори за вредното влияние върху околната среда от образуването на отпадъци, чиято цел е да допринесе за предотвратяване образуването на отпадъци на всички равнища. Същност на мярката - задължение на държавите-членки е да разработят качествени и количествени показатели за измерване на успеха на мерките за ПО.

Мярка 4.7. Включване на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци в инсталациите, които не попадат в обхвата на приложение 4 на ЗООС.

Същност на мярката - предвижда да се включат мерки за ПО и в категориите промишлени дейности, които не попадат в обхвата на Приложение 4 към чл. 117, ал. 1 на ЗООС.

Мярка 4.15. В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за търгове и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки, публикуван от Комисията на 29 октомври 2004

Същност на мярката - в своето съобщение „Обществени поръчки, за по-добра околна среда” (СОМ (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда.

В по-голямата си част мерките, съдържащи се в този национален план имат отношение към т.н. секторни програми, в разглеждания случай към Програмите за управление на отпадъците на общините и последващи действия от техните предвиждания.

1.2.7. Връзки с Оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.” (ОПОС)

В проекта на ОПОС 2014 – 2020 г. са предвидени 6 приоритетни оси, като към всяка от тях са идентифицирани специфични цели и дейности за изпълнение на целите на оперативната програма, като пет от тези приоритетни оси са пряко или косвено свързани с Плана. Такива са:

Приоритетна ос 1 „Води“

По тази приоритетна ос инвестициите са насочени основно към:

- Изграждане на ВиК инфраструктура – средствата ще бъдат насочени към агломерации с над 10 000 е. ж.;
- Доизграждане и/или оптимизиране на мрежите за мониторинг на водите;

Приоритетна ос 2 „Отпадъци“

Ще се финансират проекти, целящи подобряване управлението на битовите отпадъци в съответствие с Националния план за управление на отпадъците.

Приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“

Инвестициите са насочени към мерки и дейности съгласно Националната приоритетна рамка за действие за мрежата Натура 2000.

Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“

Предвидено е да се инвестират средства за:

- Създаване на Национална система за управление на водите в реално време;
- Мерки за въвеждане на решения за превенция и управление на риска от наводнения, в т.ч. екосистемно базирани решения;

- Установяване на 6 центъра за повишаване готовността на населението за адекватна реакция при наводнения;
- Изпълнение на проучвания и оценки във връзка с втори Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) за периода 2021-2027 г.;
- Мерки за превенция и управление на риска от свлачища;
- Изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти и информационни кампании, свързани с превенция и управление на риска от наводнения и свлачища.

Приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“

За изпълнение на националното законодателство относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа, както и с оглед принос към постигане целите на Гьотеборгския протокол към Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния, ще се инвестират средства за:

- Преглед и анализ на общинските програми за КАВ;
- Подпомагане на компетентните органи при изготвянето/преработването, изпълнението и контрола на общинските програми и развитие и оптимизиране на системите за мониторинг на КАВ;
- Мерки за намаляване на количествата ФПЧ_{10} и азотни оксиди от основните източници на замърсяване.

1.2.8 План за управление на риска от наводнения /ПУРН/

ПУРН се изготвя от БД, съгласно изискванията на Директива 2007/60/ЕС и Закон за водите /ЗВ/-Глава девета „Защита от вредното въздействие на водите“.

Основните етапи при разработването му са:

- Предварителна оценка на риска от наводнения и определяне на Райони със значителен потенциален риск от наводнения;
- Изготвяне на карти на заплахата и на риск от наводнения;
- Изготвяне на програма от мерки за управление на риска от наводнения.

Срокът за изготвяне на ПУРН е декември 2015г. БДДР е завършила изработването на плана и неговите постановления, касаещи община Рила са отразени в ЕО.

1.2.9. Връзки с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г.

Връзката на ОУПО с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г., наричан по-нататък за краткост НПДЕВИ, е по линията на ограниченията за използване на местните възобновяеми източници за производство на електроенергия.

Тези ограничения се съдържат в Становището № 1-2/2012 г. на МОСВ по Екологична оценка на НПДЕВИ, обхващат целия период на действието му и се отнасят до използването на по-

тенциалите на водната, слънчевата и вятърната енергии. Същността на ограниченията е следната:

- **по отношение на водноелектрическите централи** се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за руслови и деривациони ВЕЦ и МВЕЦ в границите на защитените зони, опазващи водозависимите видове и местообитания: 3260, 6420, 6430, 91EO, 91FO, 92AO, 92 CO, 92 DO, видра, распер, черна мряна, маришка мряна, белопера кротушка, балкански кротушки, сабица, щипок, виюн, балкански щипок, високотел бибан, ивичест бибан, малка и голяма вретенарка, главоч, ручеен рак и бисерна мида;

- **по отношение на фотоволтаиците** се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за изграждането им в земеделския и горския фонд, в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени;

- **по отношение на вятърните генератори** се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за изграждането им на територията на земеделския и горския фонд в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени.

1.2.10. Връзки с Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура” (ОПТр) за периода 2014-2020 г.

Общата цел на Програмата е идентична с тази от миналия програмен период, а именно: „Развитие на устойчива транспортна система“.

Идентифицирани са две специфични цели за постигане на общата цел на Оперативна програма:

- Интегрирано развитие на транспортната мрежа на страната, като част от Трансевропейската транспортна мрежа;
- Повишаване на ефективността на използването на транспорта и транспортната инфраструктура.

Допустимите за финансово подпомагане интервенции са структурирани в пет приоритетни оси:

Приоритетна ос 1. Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа;

Приоритетна ос 2. Развитие на пътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа;

Приоритетна ос 3. Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт;

Приоритетна ос 4. Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”;

Приоритетна ос 5. Техническа помощ.

Проследяването на инвестиционните приоритети и примерните допустими дейности към отделните приоритетни оси, показва, че реализирането на предвижданията на ОУПО не може да разчита на финансова подкрепа по линията на тази оперативна програма.

1.2.11. Връзки с Регионалния план за развитие на Югозападния район за планиране (РПРЮЗРП) 2014-2020 г.

Аналитичната част на плана третира единно цялата територия на района като териториалният разрез е на ниво област и в този смисъл не съдържа аналитична информация конкретно за община Рила. Значителна част от характеристиките на икономическата и социалната сфера, инфраструктурата и околната среда, обаче са валидни и за нея. Това се отнася основно за недостатъчно оползотворяване на туристическите ресурси и в частност на минералната вода, културно-историческото наследство и природната среда; за непълно използване на потенциала за производство на енергия от възобновяеми източници.

Целенасочваща роля за ОУПО има стратегическата част на РПРЮЗРП - стратегическите цели, приоритетите, специфичните цели и мерките, независимо, че в повечето случаи са формулирани твърде общо.

В РПРЮЗРП е заложена следната **визия** - Югозападният район – национален еталон за балансирано развитие чрез интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. С нея е свързана **главната стратегическа цел** - Устойчив икономически растеж чрез конкурентоспособност, инвестиционна атрактивност, подобрена жизнена среда и укрепен човешки ресурс при съхранено природно и културно наследство. Техни производни са следните три стратегически цели:

Първа стратегическа цел - Постигане на устойчив икономически растеж, чрез развитие на конкурентоспособна диверсифицирана регионална икономика;

Втора стратегическа цел - Постигане на балансирано и устойчиво регионално развитие и укрепване на връзките между градските центрове и селските райони;

Трета стратегическа цел - Икономическо, социално и териториално сближаване с останалите региони в ЕС.

За ОУПО от значение са **четири от общо петте приоритета** и част от свързаните с тях специфични цели и мерки.

От първия приоритет – Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика – с пряко или индиректно влияние върху устройството на територията са:

- **Специфична цел 1.4:** Оползотворяване на местния туристически потенциал, което се свързва с подобряване на инфраструктурата и съхраняване, опазване и подобряване на качествата на туристическите ресурси. Предвидените конкретни действия включват:

- Развитие на атрактивни обекти от природното и културно наследство – възстановяване, опазване, експониране, оборудване, анимиране;
- Подобряване на достъпа и прилежащата туристическа инфраструктура;

- **Специфична цел 1.5:** Развитие на конкурентоспособен аграрен сектор и жизнени селски райони и в частност предвижданията за:

- Възстановяване и модернизиране на хидромелиоративната инфраструктура;
- Възстановяване и реконструкция на съоръженията за предпазване от вредното въздействие на водите (речни корекции, диги, дренажи);
- Насърчаване развитието на биологичното земеделие, което в съчетание с природните дадености е ресурс за екотуризъм.

От втория приоритет – Развитие на техническата инфраструктура – с непосредствено или индиректно влияние върху устройството на територията са:

- Специфична цел 2.2: Подобряване на водоснабдителната и канализационна инфраструктура;
- Специфична цел 2.3: Усъвършенстване на системата за управление на ТБО и в частност мерките:
 - Изграждане на съоръжения за компостиране на биоразградими отпадъци;
 - Изграждане на депа за строителни отпадъци и съоръжения за рециклирането им;
 - Поетапно закриване и рекултивация на стари общински депа;
- Специфична цел 2.4: Разширяване на газопреносната мрежа и ползването на ВЕИ. До 2020 г., делът на ВЕИ в крайното енергийно потребление да достигне 17%.

От третия приоритет – Опазване и подобряване на околната среда – от съществено значение за устройството на територията са:

- Специфична цел 3.2: Подобряване на управлението на риска от природни бедствия, възстановяване на нарушени терени и предпазване от ерозия;
- Специфична цел 3.3: Опазване и поддържане на биоразнообразието на защитените територии;
- Специфична цел 3.4: Устойчиво управление и стопанисване на горите, включващо и развитие и използване на туристическия потенциал на горите; интегриране на туризма с традиционните дейности по управлението им.

От четвъртия приоритет – Повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси и подобряване качествата на урбанизираната среда – за ОУПО са съществени:

- Специфична цел 4.3: Селските райони – за да ги има. За противодействие на социалната, икономическата и демографската деградация следва интегрирани инвестиции да се насочват към изграждане, респ. обновяване на местна инфраструктура, предлагане на основни първични услуги, обновяване и благоустрояване на селата. Следва да се стимулира развитието на туризма и да се подкрепят традиционните дейности за диверсификация и укрепване на местната икономика;
- Специфична цел 4.4: Балансирано пространствено развитие, за да се противопоставя на тенденциите за пространствена поляризация и движение към моноцентрични модели на развитие.

РПРЮЗРП интегрира в себе си глобалните екологични индикатори и в рамките на предварителната му оценка предявява екологични изисквания, валидни за ОУПО, както следва:

- при реализацията на съответните дейности да се вземат предвид границите и режимите на всички защитени по реда на специален закон територии и зони;

- развитието на възобновяеми енергийни източници да става в съответствие с мерките и ограниченията в *Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници за периода 2011-2020 г.*;
- развитието на туризма да става съобразно нормите за рекреационно натоварване и съобразяване със статута на територията;
- да бъдат взети предвид разработените от Басейновите дирекции *Предварителни оценки на риска от наводнения*, в които са определени районите с потенциален риск от наводнения.

1.2.12. Връзки с Областната стратегия за регионално развитие на област Кюстендил (ОСР) за периода 2014-2020 год.

Областната стратегия формулира насоки и задачи за развитието, много от които без да са директно адресирани към община Рила (такива адреси има относително малко), поради принципния си характер са съобразени в решенията на ОУП на общината, респ. получават с плана устройствени условия за реализация.

От аналитичната част на ОСР за ОУПО са от значение следните констатации:

- значението на туризма в икономиката на община Рила. С дял на приходите от 0.98 % се нарежда на второ място в областта след Сапарева баня;
- наличието на природни и антропогенни ресурси за по-нататъшно развитие на широк набор от форми на туризъм;
- възможности за развитие на био земеделие;
- неоползотворени напълно възможности за производство на енергия от възобновяеми източници;
- възможност за газифициране и на други общини от областта, при доказана икономическа обоснованост.

В стратегията е заложена следната визия: Област Кюстендил – Социално-икономическо развитие, достигащо средноевропейските показатели, базирано на балансирано използване на природните ресурси, наследство от хилядолетна история и култура, европейско териториално сътрудничество, съвременна комплексна инфраструктура, с привлекателни условия за бизнес и инвестиции, хармонична социална среда за живот, труд и отдых и непрекъснато развитие на човешкия капитал, възраждащи се традиции и слава като балнеоложки център и "Овощната градина" на България

Главната стратегическа цел, формулирана в стратегията е: Постигане на устойчиво хармонично развитие на област Кюстендил, чрез подобрена жизнена среда и непрекъснато развитие на човешкия капитал, икономически растеж чрез въвеждане на иновации и повишаване на конкурентоспособността, подобрена инфраструктура, инвестиционна атрактивност, при съхранено природно и културно наследство.

За постигане на визията са формулиране четири стратегически цели:

- Стратегическа цел 1: Социално-икономическо развитие, на базата на устойчив икономически растеж, чрез развитие на конкурентоспособна диверсифицирана регионална

икономика, основаваща се на “икономика на знанието” и развитие на електронното управление и човешкия капитал. Прилагане на съвременни социални политики.

- Стратегическа цел 2: Балансирано териториално развитие чрез укрепване на градовете-центрове, подобряване на техническата инфраструктура и свързаността в областта и качеството на средата в населените места.

- Стратегическа цел 3: Развитие на Европейско териториално сътрудничество в принос на икономическото и социалното развитие и сближаване.

- Стратегическа цел 4: Запазване и подобряване качествата на околната среда чрез интегриране на глобалните екологични цели и развитие на екологичната инфраструктура.

За ОУПО от значение са три от общо четирите приоритета и част от свързаните с тях специфични цели и мерки.

От приоритет I – Насърчаване на регионалната икономика и териториално сътрудничество, насърчаване на заетостта и предприемачеството за намаляване на бедността:

Специфична цел 1.4. Развитие на култура, балнеология, зимни спортове, нови форми на туризъм, туристически маршрути и продукти:

М 1.4.1. Валоризиране на обектите на културно-историческото наследство – възстановяване, опазване, експониране, оборудване, анимиране;

М 1.4.4. Развитие на алтернативния туризъм – ловен и риболовен туризъм, селски туризъм и др.;

М 1.4.7. Популяризиране на природното и културно наследство и утвърждаване на културния и поклоннически туризъм в областта;

От приоритет II – Полицентрично и балансирано териториално развитие и развитие на комплексната инфраструктура:

Специфична цел 2.1. Подобряване качеството на градската среда и достъпността на административната инфраструктура:

М 2.2.1. Изготвяне и изпълнение на проекти за рехабилитация на пешеходните зони, достъпност за хора с увреждания и градските зелени системи;

М 2.2.2. Подобряване достъпността до административните и обществени сгради за хора с увреждания включително осигуряване на паркоместа. Привеждане на елементите на градския дизайн съобразно нормативите за хора с увреждания;

М 2.2.3. Развитие на селищни и извън селищни мрежи от велоалеи;

М 2.2.4. Поддържане и обновяване на зелените зони в селищната среда, осигуряващи дневен отдих, условия за детски игри и забавления и по-добър микроклимат;

Специфична цел 2.3. Подобряване качеството на живот в селските райони, чрез развитие на земеделие и преработвателна промишленост:

М 2.3.1. Непрекъснато подобряване на елементите на техническата инфраструктура, селищната среда и благоустройство;

Специфична цел 2.6. Комплексно планиране и устройство на територията.

М 2.6.1. Изработка на кадастрални карти (съгл. ЗКИР);

М 2.6.3. Изработка на специализирани схеми, общи и подробни устройствени планове, включително за територии със специален статут по Закон за културното наследство и защитени територии, съгласно Закона за защитени територии, Натура2000 и т.н.;

Специфична цел 2.8. Развитие на В и К системи и изграждане на ПСПВ:

М 2.8.1. Рехабилитация на съществуващи и изграждане на нови водохващания и довеждащи водопроводи;

М 2.8.2. Рехабилитация и изграждане на водопроводна мрежа и изграждане/реконструкция на ПСПВ;

М 2.8.2. Рехабилитация и изграждане на канализационна мрежа и довеждане до ПСОВ;

Специфична цел 2.9. Оптимизиране на енергийна инфраструктура:

М 2.9.2. Разширяване на мрежите за пренос на газ и газоразпределение;

М 2.9.3. Повишаване на ефективността на централите за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници;

От приоритет IV – Устойчиво екологосъобразно икономическо развитие в сътрудничество с трансграничните райони:

Специфична цел 4.2. Адаптация към последиците от климатичните промени:

М 4.2.1. Прилагане на мерки за преодоляване на негативните последици от климатичните промени и промяна в природните екосистеми – пожари, наводнения, свлачища, земетресения и др.;

Специфична цел 4.3. Реконструкция и доизграждане на В и К мрежата и на пречиствателните станции за отпадни води:

М 4.3.1. Реконструкция и изграждане на ПСОВ, довеждащи канализационни колектори до ПСОВ;

Специфична цел 4.4. Изграждане на регионални системи за управление на отпадъци:

М 4.4.2. Ликвидиране на съществуващи и недопускане формирането на нерегламентирани сметища на територията на всички общини от област Кюстендил и рекултивация.

Областната стратегия определя община Рила като **район за целенасочена подкрепа** съгласно чл. 6 на Закона за регионално развитие, който отговаря на 5 от осемте критерия, предвидени в закона.

1.2.13. Връзки с Общинския план за развитие на община Рила (ОПР) – програмен период 2014-2020 г.

Много от постановките на стратегическата част на ОПР имат стойност на целеви ориентири за ОУПО, а от някои произтичат и конкретни задачи за решаване. ОУПО е изцяло съобразен с тях. Той е разработен в съответствие с **визията на ОПР – „Община Рила – съвременен културен и туристически център, с подобрена жизнена среда и укрепен човешки ресурс при съхранено природно и културно наследство.“**

Главна стратегическа цел на ОПР е **„Постигане на качествен и устойчив икономически и социален растеж на местно ниво.“** С оглед на така поставената главна стратегическа цел, са формулирани следните **2 стратегически цели:**

Стратегическа цел 1: Създаване и развитие на устойчива местна икономика, насочена към повишаване на потенциала на човешките ресурси и достигане равнище на заетост, доходи и социална интеграция, осигуряващи високо качество на живота;

Стратегическа цел 2: Съхраняване на екологично чистата природна среда, социализиране и популяризиране на културно-историческото наследство и идентичност, като основа за комплексно хармонично развитие на обществото.

Основните приоритети, специфични цели, мерки и дейности с отношение към ОУПО са:

Към Приоритет 1 на цел 1 „Постигане на динамична и конкурентноспособна общинска, базирана на знанието, предприемачеството, развитието на малкия бизнес, туризма и селското стопанство” мерките:

- Мярка 1.1. Стимулиране на икономическото развитие, насърчаване на предприемачеството и привличане на инвестиции в сферата на туризма, селското стопанство и биологичните производства;
- Мярка 1.3. Развитие на трансгранично и междурегионално сътрудничество в сферата на културата и туризма с Република Македония, Република Сърбия, Република Черна гора и други общини;

Към Приоритет 2 на цел 1 „Осигуряване на благоприятна жизнена среда, подобряване на техническата инфраструктура и социалните услуги” мерките:

- Мярка 2.1. Модернизиране на транспортната инфраструктура на територията на общината, подобряване достъпа до населените места и културните забележителности;
- Мярка 2.2. Обновяване на водоснабдителната инфраструктура, подмяна и реконструкция на мрежите и съоръженията на водопроводните системи;
- Мярка 2.3. Подобряване на социалната и образователната инфраструктура в общината, опазване на околната среда, биоразнообразието и природните ресурси;
- Мярка 2.4. Подобряване на енергийната ефективност на общината чрез оптимизиране на енергийното потребление и развитие на ВЕИ.

Към Приоритет 4 на цел 1 „Развитие и усъвършенстване на местното самоуправление, подобряване административния капацитет на общината за работа по европейските фондове и програми” мярката:

- Мярка 4.4. Осигуряване интегрирано устройство и развитие на населените места в общината, чрез разработване на кадастрални карти и устройствени планове;

Към Приоритет 1 на цел 2 „Опазване на околната среда, на биоразнообразието и природните богатства, като основа за балансирано и устойчиво развитие, предпоставка за високо качество на живот на гражданите на общината” мерките:

- Мярка 5.1. Съхраняване и развитие на защитените природни зони за поддържане на биологично равновесие, опазване на пространствената, природна и екологична идентичност и интегриране на техните стойности и балансираното развитие в живота на гражданите на общината;
- Мярка 5.2. Въвеждане на иновативни и щадящи невъзобновяемите форми на задоволяване на енергийните потребности на населението, развитие на ВЕИ, чрез преработка на биомаса и отпадъци от селското стопанство;

Към Приоритет 2 на цел 2 „Социализиране и популяризиране на историческото наследство, културното многообразие и алтернативните форми на туризъм, като религиозния, в т.ч. и чрез трансгранично сътрудничество” мерките:

- Мярка 6.1. Социализиране и популяризиране на културно-историческото наследство на общината, с оглед експонирането му и включването му в туристически продукти;
- Мярка 6.2. Развитие на алтернативни форми на туризъм, като екотуризъм, поклоннически туризъм, в т.ч. и с трансгранични партньори от Република Македония и Република Сърбия.

1.2.14. Връзки с Интегрирания план за обновяване на населените места в община Рила (ИПОНМ) – програмен период 2014-2020 г.

Интегрираният план за обновяване на населените места в община Рила е документ, който осъществява връзка между общинския план за развитие и Общия устройствен план на общината и е инструмент за реализиране на техните предвиждания.

ИПОНМ разпределя територията на общината на три зони за въздействие:

- Зона със смесени функции, която обхваща землището на гр. Рила;
- Зона с функции за преимуществено развитие на туризъм. Тя обхваща землищата на селата Падала и Пастра и горската част от землището на гр. Рила;
- Зона с функции за преимуществено развитие на земеделие, която обхваща землището на с. Смочево и определена част от землището на гр. Рила със земеделски земи.

Стратегията за интегрирано обновяване на населените места на общината съдържа визия, приоритети и специфични цели.

Визията е „Рила – зелена община“.

Приоритетите са два:

- Еко и зелено развитие;
- Културно-историческо и духовно развитие.

Специфичните цели, които си поставя ИПОНМ са три:

- Подобряване на средата за живот и бизнес;
- Повишаване равнището на доходите на населението;
- Подобряване качествата на човешките ресурси.

Проектите, включени в ИПОНМ са структурирани в пет направления.

Направление „Селищна мрежа“, основавайки се на проявения инвеститорски интерес към общината през последните години, предвижда разширение на селищните територии на гр. Рила и с. Смочево за формиране на нови „вилно-жилищни комплекси“, както следва:

- Разширение на територията на гр. Рила в посока на местностите „Настрадаин ходжа“, „Манастирско“, „Цръквеното“ и „Света вода“ с по 5 до 10 ха;
- Разширение на територията на с. Смочево в посока на местностите „Чифлико“, „Биволъ“, „Говедарнико“ и „Милатково“ с по 5 до 10 ха;
- Разширение на урбанизираната зона „Картарница“ с 10 ха.

За реализиране на разширенията е предвидено изработване на съответни устройствени планове.

Направление „Инфраструктура“ предвижда:

- Рехабилитация на уличните мрежи на населените места;
- Рехабилитация на водопроводните мрежи в селата;

- Изграждане на модулни ПСОВ в населените места;
- Благоустройство на публичните пространства, вкл. изграждане на озеленени площи;
- Реализиране на мерки за повишаване на енергийната ефективност на публичните сгради;
- Изграждане на спортна инфраструктура;
- Изграждане на пазар за биопродукти в гр. Рила;
- Изграждане на посетителски център между гр. Рила и Рилския манастир.

Направление „Туризм“ предвижда формиране на търговско-развлекателен туристически комплекс със средните примерни компоненти:

- Възстановка на житейския път на Св. Иван Рилски;
- Изграждане на детски и зоокът и минижелезница с ретро локомотиви;
- Устройство на щандове за изработване и търговия със занаятчийски произведения;
- Изграждане на две лифтови съоръжения за трудноподвижни хора;
- Превръщане на възрожденския квартал „Бабина махала“ в акцент на поклонническия път „Свети Иван Рилски“;
- Създаване на градски исторически музей;
- Благоустройство на метоха „Орлица“;
- Изграждане на заслони за поклонници по долината на р. Рилска;
- Изграждане на странноприемница на поклонническия път;
- Доразвитие на съществуващите туристически и екомаршрути.

Направление „Земеделие“ предвижда цялостна преориентация на отрасъла към биологично земеделие, с акценти в отделните сектори, както следва:

- При трайните насаждения развитие на черупчестите култури, лозарството и отглеждането на арония и касис;
- Култивиране на лечебни, ароматни и вкусови растения;
- Разширяване на видовото разнообразие на отглежданите животни в животновъдния сектор и развитие на пчеларство;
- Отглеждане на бързо-растящи дървесни и изчезнали традиционни култури;
- Развитие на рибарството и осигуряване на краен продукт от преработващи предприятия.

Направление „Енергетика“ предвижда изграждане на фотоволтаични системи.

1.2.15 Връзки с Национална приоритетна рамка за действие за Натура 2000 /НПРД/, септември 2013г, проект.

Стратегическа цел №1 на Стратегията за биологично разнообразие на ЕС до 2020 г.) е „Да спре влошаването на състоянието на всички видове и местообитания, включени в законодателството на ЕС за природата и да постигне значително и измеримо подобрене в състоянието им“.

Постигането на тази цел изисква последователни и систематични усилия на всички държавни членки и инвестиции в биоразнообразието. По тази причина ЕС отчете необходимостта от планиране, което да гарантира по-добрата интеграция на инвестициите в Натура 2000 в съответните национални политики и инструментите за тяхното финансиране.

Целта на НПРД е да се определят по-добре нуждите от финансиране и приоритетите за защитените зони от Натура 2000 на национално и регионално ниво и с това да се улесни интеграцията им в бъдещите програми за финансиране от различните европейските финансови инструменти. Заложеното в програмите финансиране за зоните по Натура 2000 трябва да бъде в съответствие с мерките от НПРД и източниците на финансиране за тези мерки, посочени в Рамката.

През новия програмен период на ЕС 2014 – 2020 г. България си поставя конкретни стратегически консервационни приоритети, които да бъдат реализирани на територията на защитените зони от Натура 2000, както следва:

- Приоритет 1: Управленско планиране на защитените зони от мрежата Натура 2000 – съдържа общо 9 мерки, от които една – Мярка 1.5 - Постигане на интеграция с плановите документи на национално, регионално и местно ниво има отношение към предмета и задачите на ОУП и се изразява в подхода, който се прилага в устройственото планиране за респектиране границите на защитените зони.

- Приоритет 2: Устойчиво управление на защитените зони от мрежата Натура 2000 – съдържа общо 5 мерки, от които досежна на ОУП и в частност в периода на неговото прилагане е мярка 2.2 - Устойчиво управление на земеделските земи, в т.ч. на земите с висока природна стойност при използване на екосистемния и регионален подход.

- Приоритет 3: Устойчиво използване на екосистемните услуги за оптимални обществени ползи, както и други фактори за социално-икономическото развитие на регионите – съдържа общо 8 мерки, от които отношение към ОУП има мярка №3.8 - Изграждане на „зелена“ инфраструктура и екологичната свързаност на зоните от мрежата Натура 2000, което има връзка с устройственото планиране основно в понятиен контекст.

- Приоритет 4: Изграждане, развитие и поддържане на споделена визия за екологичната мрежа Натура 2000 в България.

- Приоритет 5: Техническа помощ.

Независимо от факта, че специфичните приоритети и включените в тях мерки адресират конкретни видове и природни местообитания, те са планирани при използването на интегриран подход, целящ постигане на комплексно въздействие върху състоянието на биологичното разнообразие и развитието на териториите в мрежата Натура 2000. Такъв подход изисква възприемането на отделните приоритети на НПРД като взаимообвързани за постигане на целите на биоразнообразието до 2020 г., заложи в Стратегията на ЕС.

1.2.16 Връзки със Стратегически план за биологично разнообразие, 2011-2020г .

Целта на Стратегическия план за биологичното разнообразие 2011—2020 е да подпомогне ефективното прилагане на Конвенцията чрез стратегически подход, съдържащ комбинация от мисия и стратегически цели и резултати, които да предизвикат широкомащабни действия във всички Страни и заинтересовани лица.

Концепцията на Стратегически план за биологичното разнообразие е един свят, в който „До 2050 г. да се цени значението на биоразнообразието, да се опазва, възстановява и използва

рационално, поддържащо за екосистемните услуги, здрава планета и предоставяйки жизненоважни за всички хора ползи.“

Мисията на Стратегическия план е “да се предприемат ефективни и спешни мерки, за спиране на загубата на биологично разнообразие, за да се гарантира до 2020 г. устойчивостта на екосистемите, които да продължат да предоставят жизненоважни услуги, осигурявайки по този начин разнообразието на живота на планетата и допринасяйки за благосъстоянието на човечеството и премахването на бедността.

Стратегическият план включва постигането на **20 водещи цели до 2015 или 2020 г.**, както следва:

Стратегическа цел А – Справяне с основните причини за намаляване на биоразнообразието, чрез интегриране на биоразнообразието в работата на правителството и обществото.

Цел 1: До 2020 г., но не по-късно, хората да са информирани, относно ценностите на биоразнообразието и стъпките, които могат да предприемат за неговото опазване и устойчиво използване.

Цел 2: До 2020 г., но не по-късно, ценностите на биоразнообразието да са интегрирани в стратегии и процеси на планиране за национално и местно развитие и за намаляване на бедността, и да са включени в националната отчетност, когато е необходимо, и системите за докладване.

Цел 3: До 2020 г., но не по-късно, стимулите, включително вредните за биоразнообразието субсидии да са елиминирани, поетапно отменени или изменени, с цел да се минимизира или избегне тяхното негативно въздействие и да бъдат създадени и приложени положителни стимули за опазването и устойчивото използване на биоразнообразието, съгласно и в съответствие с Конвенцията и други съответстващи международни задължения, като се вземат пред вид националните социално-икономически условия.

Цел 4: До 2020 г., но не по-късно, правителствата, бизнесът и всички заинтересовани страни на всички нива, да са предприели стъпки за постигането, или вече да са приложили планове за устойчиво производство и потребление и да са запазили нивата на вредното въздействие от използването на природни ресурси в рамките на безопасните екологични ограничения.

Стратегическа цел В – Да се намали прекият натиск върху биоразнообразието и да се насърчава устойчивото ползване.

Цел 5: До 2020 г., темпото на загубата на естествените местообитания, включително горите, да се намали най-малко наполовина и където е възможно, да бъде сведено до нула, а унищожаването и фрагментацията значително да се намалят.

Цел 6: До 2020 г., запасите от риба, безгръбначни животни и водни растения да се управляват и събират устойчиво, законосъобразно и да се прилагат екосистемни подходи, така че прекомерният риболов да бъде избягван, да се въведат планове и мерки за възстановяване на изчезващите видове, риболовът да няма значителен неблагоприятен ефект върху застрашените видове и уязвимите екосистеми, а въздействието на риболова върху запасите, видовете и екосистемите да е в безопасни екологични граници.

Цел 7: До 2020 г. селскостопанските райони, водните стопанства и горите да се управляват устойчиво, като се гарантира запазването на биоразнообразието.

Цели 8: До 2020 замърсяването, включително от излишни хранителни вещества, да се сведе до ниво, безопасно за функционирането на екосистемите и биоразнообразието.

Цел 9: До 2020 г. да се идентифицират и да се поставят като приоритет инвазивните видове и популации, приоритизирани видове да бъдат контролирани или унищожени и да се предприемат мерки за управление на популациите, с цел предотвратяване на тяхната поява и установяване.

Цел 10: До 2015 г. да бъде сведено до минимум множественото антропогенно въздействие върху кораловите рифове и други уязвими екосистеми, засегнати от изменението на климата или окисляването на океаните, за да се запази тяхната цялост и функциониране.

Стратегическа цел С – Да се подобри състоянието на биоразнообразието, чрез опазване на екосистемите, видовете и генетичното разнообразие.

Цел 11: До 2020 г. да бъдат съхранени поне 17% от сухоземните и вътрешните водни площи, както и 10% от крайбрежните и морски райони, особено тези, с особена важност за биоразнообразието и предоставянето на екосистемни услуги, чрез ефективно и справедливо управление, екологично представителни и добре свързани помежду си системи от защитени територии, и приемане на други ефективни природоохранителни мерки на районен принцип, които да бъдат интегрирани в по-широки ландшафти и морски райони.

Цел 12: До 2020 г. да бъде предотвратено изчезването на познатите застрашени видове, а състоянието на тяхното опазване, особено на тези пред изчезване, да се подобри и поддържа.

Цел 13: До 2020 г. да се запази генетичното разнообразие на култивирани растения, селскостопанските и домашни животни и на техните диви родственици, включително и на ценните от социално-икономическа и културна гледна точка видове, като се разработят и приложат стратегии за свеждане до минимум на генетичната ерозия, и опазване на тяхното генетично разнообразие.

Стратегическа цел D – Да се увеличат ползите от биоразнообразието и екосистемните услуги за всички.

Цел 14: До 2020 г. да бъдат възстановени и опазвани екосистемите, които предоставят жизненоважни услуги, включително такива, свързани с вода, които допринасят за здравето, прехраната и благосъстоянието, като се вземат предвид нуждите на жените, коренните и местни общности, бедните и уязвимите слоеве от населението.

Цел 15: До 2020 г. да бъдат повишени устойчивостта на екосистемите и приносът на биоразнообразието към натрупването на въглеродни запаси, чрез запазване и възстановяване, включително възстановяването на поне 15% от деградиралите екосистеми, допринасяйки по този начин за смекчаване на вредното въздействие от изменението на климата, адаптацията и борбата с опустиняването.

Цел 16: До 2015 г. да влезе в сила Протоколът от Нагоя за Достъп до генетичните ресурси и честното и справедливо разпределяне на ползите от тяхното използване, в съответствие с националните законодателства.

Стратегическа цел Е – Подобряване на прилагането чрез обществено планиране, управление на знанията и укрепване на капацитета.

Цел 17: До 2015 г. всяка Страна да разработи, приеме, като политически инструмент и започне прилагането на ефективна, обществена и осъвременена национална стратегия за биоразнообразието и план за действие.

Цел 18: До 2020 г. традиционните знания, нововъведения и практики на коренните и местните общности, отнасящи се до опазването и устойчивото използване на биоразнообразието, както и обичайното използване на биологичните ресурси, да се почитат, да са предмет на националното законодателство и съответни международни ангажменти, и напълно да се интегрират и отразят при прилагането на Конвенцията, с пълното и ефективно участие на коренните и местните общности, на всички съответни нива.

Цел 19: До 2020 г. да се подобрят, споделят широко и да се предадат и приложат, познанията, научната база и технологиите, по отношение на биоразнообразието, неговите ценности, функционирането, състоянието и тенденциите, и последиците от неговата загуба.

Цел 20: До 2020 г., но не по-късно, значително да се увеличи спрямо текущите нива, мобилизирането на финансови ресурси, за ефективното прилагане на Стратегическия план за биоразнообразието 2011-2020 от всички източници, в съответствие с одобрения и съгласуван процес в Стратегията за мобилизиране на ресурсите. Тази цел ще е предмет на промени, в зависимост от оценката на необходимите ресурси, която трябва да бъде направена и докладвана от страните.

1.2.17 Връзки със Европейска стратегия за биологичното разнообразие за периода до 2020г

Стратегията се основава на 6 взаимосвързани цели за въздействие върху основните причини за загуба на биоразнообразие и насочени към намаляване на ключовите видове отрицателни дейности върху природата и екосистемните ползи. За всяка от целите е формулиран набор от времеви обвързани дейности, както и други съпътстващи мерки.

Целите, определени със стратегията са както следва:

- Цел 1: Цялостно прилагане на директивата за птиците и директивата за местообитанията;
- Цел 2: Запазване и възстановяване на екосистемите и на услугите и ползите, които предоставят;
- Цел 3: Повишаване приноса на селското и горско стопанство за съхранение и подобряване на биоразнообразието;
- Цел 4: Осигуряване на устойчиво използване на рибните ресурси;
- Цел 5: Борба с инвазивните чужди видове;
- Цел 6: Съдействие и предотвратяване на загубата на биоразнообразие в световен мащаб.

Стратегията ще се изпълнява посредством Обща рамка за нейното прилагане, включваща ЕК и държавите-членки в партньорство с ключови заинтересовани страни и с гражданското общество.

1.2.18 Връзки с Глобална стратегия за опазване на растенията, 2011-2020, МОСВ

Стратегията се отнася за растенията, обитаващи сухоземна, сладководна и морска среда. Освен това, Стратегията се прилага за трите основни нива на биологично разнообразие, признати от Конвенцията, а именно растително генетично разнообразие, растителни видове, съобщества и свързаните с тях местообитания и екосистеми.

Стратегията съдържа следните 5 цели:

- Стратегическа цел 1 – Познаване, документиране и оценка на растителното разнообразие;
- Стратегическа цел 2 – Спешно и ефективно опазване на растителното разнообразие;
- Стратегическа цел 3 – Устойчиво и справедливо ползване на растителното разнообразие;
- Стратегическа цел 4: Образование и осведомяване относно растителното разнообразие и популяризиране на неговата роля за осигуряване на устойчив поминък и на значението му за целия живот на земята;
- Стратегическа цел 5: Създаване на капацитет и обществена ангажираност, необходими за изпълнение на Стратегията.

Крайната цел на Стратегията е постигането на трите цели на Конвенцията за биологичното разнообразие-опазване, устойчиво ползване на биологичното разнообразие и равномерно разпределение на ползите от генетичните ресурси, в частност от растителното разнообразие, като се има в предвид чл. 8/1/ на Конвенцията и Протокола от Картахена за биологичното разнообразие.

1.2.19 Връзки с Плана за управление на ПП „Рилски манастир“

Планът за управление е специализиран план за опазване на природата и ландшафта, балансирано използване на рекреационните възможности и природните ресурси на територията, както и за превръщането на защитената територия в социално-икономически фактор за регионално развитие. В ПУ са определени следните зони:

1. Резерватна зона

Резерватната зона включва единственият резерват в парка, който съхранява териториите с най-високо консервационно значение. Тази зона се обявява за поддържане на режима на най-строга защита на местообитания от съществено значение за множество животински и растителни видове и съобщества, застрашени на национално, европейско и световно равнище. Резерватната зона цели също така да запази естествената природна среда на Рилската света обител, съхранявайки хармонията между духовните и природните ценности.

2. Буферна зона на резерват “Риломанастирска гора”

Територията е обособена около резервата с цел неговата по-добра защита и намаляване на човешкото влияние. Целта на буферната зона е да намали физическото въздействие върху екосистемите и замърсяването в районите около резервата и с оглед на това извършването на някой дейности в тази зона е забранено. Зоната осигурява провеждането на краткотрайна

почивка, извеждане на определени видове сечи и строителство, съгласно устройствени проекти свързани с функционирането и развитието на Рилския манастир и на туризма.

3. Зона с висока консервационна значимост

Зоната е определена за запазване на по-големи (извън резерватните) територии в естествено или много близко до естественото състояние и поддържане на биологичен интегритет, осъществяване на ефективна защита на консервационно значими видове, популации, съобщества от тях и елементи от екосистеми, както и протичане на присъщите на тези екосистеми екологически процеси. Поради своето сходство с резерватните (по богатство), тези територии са много подходящи за провеждане на научни изследвания, образователна и интерпретативна дейност. Тази зона ограничава физическото въздействие върху екосистемите в резервата чрез ограничаване на някои дейности в непосредствена близост до него. Зоната с висока консервационна значимост осигурява екологични коридори и генни мостове към НП “Рила” (към Централен Рилски резерват и резерват “Парангалица”), за поддържането на популациите на консервационно значими видове. Зоната дава възможност за специализиран туризъм, като мерките за сигурността на туристите осигурени от ДПП са по-ограничени в сравнение със зоната за туризъм. Тази зона също така дава възможност за ползване на природните ресурси – пасища, лечебни растения, риба в определени територии и с определени режими и норми съобразени с водещата цел за обособяване на зоната – опазване на биоразнообразието в нея.

4. Зона за природосъобразно ползване

Зоната се създава, за да даде възможност и обезпечи устойчиво природосъобразно ползване на наличните възобновими абиотични и биотични ресурси. Зоната дава възможност за регламентирано, екологосъобразно събиране и ползване на природни ресурси и специализиран туризъм. Режимите на тази зона включват възможност за природозащитна намеса – провеждане на поддържащи, възстановителни и регулиращи дейности в горските и други екосистеми, популациите, видовото разнообразие и т.н. В тази зона контактът с природата се осъществява при най-малки ограничения. Туристите, които търсят повече усамотение и отдалеченост от пътеките ще имат възможност за досег с дивата природа, но без да разчитат на интерпретация, информация и други услуги, както и на изградена инфраструктура. В тази зона мерките за сигурността на туристите осигурени от ДПП са по-ограничени в сравнение със зоната за туризъм. Зоната предлага възможности за научни изследвания, екологичен мониторинг, обучение и възпитание и интерпретация.

2.4 Зона за техническа инфраструктура

Предназначена е да обезпечи нормалното функциониране на съоръженията, тяхната поддръжка и охрана.

2.5 Зона за устойчиво горско стопанство

Предназначението на зоната е да се предостави възможност за разработване и реализиране на модел за устойчиво горскостопанско ползване. Макар, че в България се полагат усилия насочени към разработване на модели на устойчиво управление на горите с опазване на

биоразнообразието в тях, до сега почти няма практически опит за тяхното ефективно прилагане. Зоната е предназначена за ползване на горите като същевременно се запазят и увеличат техните защитни; водоохранни и рекреационни функции. Обособяването на Зоната цели в дългосрочен план да се развие като туристическа атракция и учебен обект за демонстриране на водещи устойчиви природосъобразни техники за управление и ползване на горите, което да доведе до генериране на допълнителни приходи от този вид специализиран туризъм и учебни програми. Целта е при успешно прилагане на експериментирания модел и постигане целите на парка в бъдеще да се приложи опита натрупан в управлението и ползването на горите в тази зона и в други територии в страната.

2.6 Зона на Светите места и културно-историческото наследство

Основното предназначение на Зоната на Светите места и културно-историческото наследство е да съхрани обектите на културно-историческото наследство на територията на парка. Тя цели да ограничи и/или отдалечи извършването на дейности, които не отговарят на каноните на православната вяра и традиции от светите места в други части на природния парк. (ресторанти, интензивно преминаване на МПС, продажба на неподходящи за мястото стоки и др.) Тази зона осигурява възможност за уединение, духовно пречистване и спокойно съзерцаване красотата на природата и хармонията между ръкотворни духовни паметници и природно богатство. В допълнение обособяването на зоната цели да допринесе, като цяло, за развитието на уникалния православен и исторически комплекс “Рилски манастир” като център на духовна и културна просвета и символ на неразривната връзка между дух и природа.

2.7 Туристическа зона

Създаването на зоната цели да се разнообразят и обогатят туристическите преживявания, да се осигури на посетителите сигурност, възможности за хранене, нощувка, паркинг, информация, атракции, възможности за спорт и почивка. Развитието на туризма и свързаните с него услуги ще създадат условия за генериране на приходи. Осъществяването на туристическите дейности с включване на местните общности би осигурило работни места за местното население и неговата подкрепа за опазване на духовните и природни богатства на парка.

2.7.1 Подзона с висока степен на туристическо ползване

Подзоната обхваща района на съществуващия основен вход на парка. От нея се осъществява основната част от комуникациите, засягащи цялата територия. Подзоната обезпечава необходимото професионално обслужване на посетителския поток – посрещане, разпределяне, информиране, насочване съобразно предпочитанията на посетителите. Предназначението ѝ е да се разнообразят и обогатят туристическите преживявания, да се осигури на посетителите сигурност, възможности за хранене, нощувка, паркинг, информация, атракции, възможности за спорт и почивка, като по този начин се облекчи натоварването на всички останали зони. Да се създадат условия за пренасочване на светските традиционни дейности и забавления извън местата с религиозно значение.

2.7.2 Подзона с умерена степен на туристическо ползване

Подзоната е необходима за осигуряване на по-непосредствен контакт с природата за широк кръг посетители за сравнително кратко време при използване на предоставените от парка посетителска инфраструктура и услуги. Необходимостта от ефективно управление на посетителския поток в буферната зона на резерват “Риломанастирска гора” и в близост до Светите места в парка е важен аргумент за обособяване на подзоната.

Подзоната има за цел да обслужи туристическия поток по начин, който да гарантира опазването на биоразнообразието, религиозното и културно наследство. В подзоната се осигурява информация и интерпретация за туристите.

2.7.3 Подзона с ниска степен на туристическо ползване

През парка, предимно във високите му части традиционно са се утвърдили пътеки и маршрути за пешеходен туризъм, свързващи хижи и други обекти в парка и в Рила планина като цяло. Тези маршрути преминават през незасегната природна среда и се използват за транзитни преходи. Тази част от туристическата зона има за цел да осигурява непосредствен контакт с природата, усамотение и безопасно преминаване и пребиваване за туристите. Дейностите в тази подзона обогатяват и разнообразяват предлаганите туристически дейности в парка като цяло. Подзоната предлага подслон и настаняване на туристите в заслон Кобирино бранище и хижа “Рибни езера”, както и настаняване и изключителни преживявания в условия на уединение и хармония с природата в екохижата в местността Буково Бърдо. Екохижата дава възможност за генериране на приходи от страна на собственика, както и предоставя възможност да бъде използван за базова станция за охраната на парка.

2. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО ЗНАЧЕНИЕ

Целите на опазване на околната среда от национално и международно значение са анализирани в раздел 6 от настоящата екологична оценка, където предмет на анализ за съответствията между националните цели и предвижданията на ОУП на общината са Национална програма за развитието на България 2020 и Национална стратегия за околна среда 2009-2018г.

3. КОНСУЛТАЦИИ С КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ЛИЦА

Провеждането на консултации и отразяване на резултатите от тях е извършено съгласно изискванията на глава IV от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми и съгласно изискванията в писмо на РИОСВ-Благоевград, изх. №1857/1/06.06.2014г. Организираните от Възложителя, авторския колектив на ОУП и експертите по ЕО консултации, са обработени представени в приложенията към настоящият доклад.

4. АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА

В методически аспект, при анализът на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и особено предвид подчертано динамичният характер на някои от тях, предмет на оценка са и територии, разположени извън границите на общината.

4.1. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ, МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ, ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

4.1.1. Териториален обхват и местоположение

По **местоположение**, община РИЛА се намира в югоизточната част на област Кюстендил, Югозападен район.

В **транспортно-комуникационно отношение** общинският център – гр. Рила отстои на:

- 100 км. от гр. София;
- 65 км. от областния център, гр. Кюстендил
- 20 км. от областния център на Благоевградска област, гр. Благоевград
- 10 км. от първокласния европейски път Е79, свързващ градовете Кошице в Югоизточната част на Словакия и Солун в Гърция.

Гранични на община Рила са общините Кочериново, Бобошево, Дупница (област Кюстендил), Самоков (Софийска област) и Благоевград, Разлог, Белица (област Благоевград).

Релефът на община Рила е с подчертан планински характер. Високопланинският пояс обхваща 52% /190 кв. км/ от нейната територия. Среднопланинският пояс заема 27% /98 кв. км/ и Планинският пояс е 15.5% /56 кв. км./ от общата територия на общината. Само 5.5% /20 кв. км./ от територията на общината са под 500 м надморска височина. В границите на общината са разположени 8 планински върха с височина над 2000м, най-високият от които е вр. Рилец - 2731 м.н.в.

Климатът на общината е преходно континентален климат с планинско влияние. Основен фактор на формиране на климата е надморската височина, която в най-ниските части на подножието е около 500 м, а в най-високите - 2716 м.

Главна отводнителна артерия на територията на община Рила е долината на р. Рилска, която служи за граница между Северозападна, Средна и Югозападна Рила. Долината на р. Рилска е ориентирана в посока югозапад-североизток и е отворена на запад към Струмска долина. Значителни нейни притоци са Маринковица, Сухоезерски поток, Друшлявица, Сврадливицкият поток, Джендемска река и Гьоленска река, р. Елешница, р. Каменица, Дяволските води, Голяма и Малка Ломница. Най-голям проток на р. Рилска е р. Илийна с дължина 16 км и събираща водите на реките Мермерица, Радовица и Краварско дере.

На територията на общината има 28 планински и високопланински езера, от които 25 с ледников произход. Най-значими за водния баланс на територията на общината са Горно и

Долно Рибни езера, Смардливото езеро, Синьото езеро, Черното езеро, Дяволски езера, Манастирски езера и Сухото езеро. На 2 379 м се намира язовир “Калин”, който е най-високо разположения изкуствен басейн у нас и на Балканския полуостров.

В структурата на територията, с най-голям относителен дял от площта на общината са горските територии (54,5%), следвани от необработваемите земеделски земи (38,4%). Обработваемите земи са 5 %, а урбанизираните територии са по-малко от 1%.

Общината включва общо **5 населени места** – гр. Рила, с. Смочево, с. Пастра, с. Падала, ман. Рилски манастир. Според съществуващия брой на населението, всички села се отнасят към много малките (под 250 жители). Селищната мрежа на община Рила е от категорично изявен линеарен тип, формиран по течението на река Рилска. От линеарен тип са и самите населени места, което е специфична особеност на планинските населени места, формирани около реки. Повечето селищни образувания (урбанизирани територии извън строителните граници на населените места) също принадлежат към линеарната система. Такива са метосите Орлица и Пчелино, Жабокрек, Елешница и др.

Населението на община Рила за 2014г. по данни на ГД „ГРАО” възлиза на 3254д по настоящ адрес, като около 85% от населението на общината живее в гр. Рила. Данните показват, че всички селища от общината се характеризират с намаление на населението с изключение на ман. Рилски манастир. Община Рила е засегната от миграционни движения, както вътре в общината, така и извън границите ѝ. Тези процеси са естествени и до голяма степен зависят от състоянието на местната икономика, условията на живот и от поведенчески и други мотивации за заселване и изселване.

По отношение на **градоустройствената категоризация** на населените места (по брой на населението), селищната мрежа на община Рила по данни за броя на населението към 2014 г. включва следните категории населени места:

- малък град (с население до 10 хил. жители) – 1 бр. – гр. Рила;
- много малки села (с население до 250 жители) – 3 бр. – Смочево, Пастра и Падала;
- Рилски манастир.

Общата планова структура на селищата като правило е линеарна, силно удължена, следваща главните комуникационн-транспортни оси, които преминават през тях или ги тангират. Изключение прави с. Падала, което е с гроздовидна структура. Село Смочево е с по-компактна, но също удължена структура. Кварталната структура във всички населени места е неправилна и отговаря на спонтанния характер на възникването им, с изключение на кварталите в югозападната част на гр. Рила, които са с правоъгълна форма, както и в част от с. Смочево. В границите на населените места доминират жилищните територии, в обхвата на които са оформени централни пространства. Спортен терен – стадион и „зона“ с производствени обекти има оформена само в югозападната крайнина на гр. Рила.

Застрояването е повсеместно свободно, в обособени дворове. В централните територии, организирани около площадни пространства или главните улици, е налице застроявка с малко на брой обществени сгради. В някои случаи църквите са част от централния ансамбъл, в други случаи са разположени извън него.

Жилищна изграденост и обитаване – по данните на НСИ към 2014 г. на територията на общината са изградени 2 244 жилища, разположени в 1 973 жилищни сгради, от които 70.5 % (1 582 ж.). 98.7 % от жилищата са частна собственост. Общата им полезна площ възлиза на 170 200 кв. м., а жилищната – на 131 900 кв. м. Това обуславя жилищен стандарт на населението от 49 кв. м жилищна площ на жител, вариращ от 42.3 в града до 94.6 в селата. Обитаваните жилища в общината са 55.8 %. Степента на жилищна задоволеност е изключително висока – 832 жилища на 1000 души. Дори, ако се вземат само обитаваните жилища, степента на задоволеност е 466/1000 при средна степен на задоволеност в Европейския съюз от 420/1000. По година на построяване 53.3 % от жилищата са построени до 1960 г. 40 % са построени в периода 1961-1989 г., 4.1 % - в периода 1900-2000 г и 2.5 % - след 2000 г. „По млад“ е жилищният фонд в града. **По етажност** преобладават двуетажните жилищни сгради – 1 548 или 69.0 %. Едноетажните жилищни сгради са 25.0 %. Триетажните жилищни сгради са 4.1 % и повечето от тях са в град Рила. **По конструкция** на сградите жилищният фонд се разпределя на 7 панелни сгради 3.2 %, стоманобетонни-скелетни 0.4 %, тухлени със стоманобетонни плочи 34.9 %, тухлени с гредоред 51.4 % и други 10.1 %. По отношение на броя на стаите половината (52.3 %) от жилищният фонд е съставена от двустайни и тристайни жилища. Четиристайните са 25.0 %, петстайните – 8.2 5 а жилищата със шест и повече стаи са 6.4 %. По степен на благоустроеност жилищата се подразделят както следва: 13.8 % са едновременно електрифицирани, водоснабдени, канализирани и с централно или местно отопление, 80.8 % са само електрифицирани, водоснабдени, канализирани без централно или местно отопление, 3.6 % са само електрифицирани и водоснабдени, а 1.7 4 само електрифицирани.

Социална инфраструктура. Предучилищното обучение в общината разполага с една Обединено детско заведение в гр. Рила, а общото образование се изчерпва с едно основно училище също в града. За осигуряване на обучението на учениците от селата са осигурени училищни автобуси. Според Уикипедия, в града има още и едно Трудово-възпитателното училище (ТВУ) - интернат „Никола Вапцаров“. Здравеопазването е представено само от извънболнична медицинска помощ, която се осигурява от 2 индивидуални лекарски практики за първична медицинска помощ и 2 лекарски практики за дентална помощ. В града има и филиал на Центъра за спешна медицинска помощ към МБАЛ в гр. Дупница. Инфраструктурата, с която разполага сферата на културата включва Историческия музей, който е разположен в гр. Рила и три читалища – по едно във всяко населено място с изключение на с. Падала. Спортната инфраструктура. Обектите на спортната инфраструктура са концентрирани единствено в общинския център под формата на футболно игрище с трибуни. Има изработен проект за стадион и спортна зала.

Административното обслужване, освен от общинските служби се осигурява и от Районно полицейско управление и Районна служба за противопожарна безопасност и защита на населението. В гр. Рила е разположена и Дирекцията на Природен парк „Рилски манастир“.

Осигуреността на населените места с **техническа инфраструктура** не показва съществени различия между отделните селища. Нивото на осигуреност е практически равностойно. Всички селища са водоснабдени, електрифицирани и телефонизирани. В нито едно село няма канализация, а в гр. Рила има частично изградена канализационна мрежа.

В преобладаващата си част населените места са с относително добро **ниво на благоустрояемост** и комунално обслужване:

- действащата система на транспортно обслужване осигурява връзки на всички села с общинския център, но честотата на следване се оценява като недостатъчна;
- степента на изграденост на уличната мрежа е сравнително висока, но тя не е добре поддържана. Недобро е състоянието на уличното осветление и не са внедрени енергоспестяващи осветителни тела;
- организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци е обхванало всички населени места, но това не изключва формирането на незаконни сметища;
- обществени зелени площи има само в гр. Рила, но са недостатъчни;
- всяко населено място има собствен гробищен парк.

За икономическото развитие на община Рила голяма роля имат секторите, свързани с природните ресурси. Селското стопанство и туризмът се определят като основни сектори на местната икономика, но преработващата промишленост също е важен структуроопределящ отрасъл на общинския икономически комплекс.

Селското стопанство е важен структуроопределящ отрасъл в икономиката на община Рила. За формиране профила на аграрния сектор в Община Рила, основно значение имат природните дадености - географско положение, релеф, климат, почвена характеристика и т.н. Благоприятните природо-географски и почвено-климатични условия са предпоставка за отглеждането на зърнени и фуражни култури, плодове, лозя и зеленчуци. Структуроопределящи производства на селскостопански култури са овощните градини и лозята. Лозя се отглеждат в с. Смочево, където е застъпено производството на вино. През последните години се наблюдава засилване на интереса към пчеларството. Най-голям дял от общия селскостопански фонд на общината заемат пасищата и мерите, което както понастоящем, така и в миналото, предопределя основно ролята на животновъдството в аграрния сектор. Най-голям е делът на едрия рогат добитък и на овцете, следван от този на свинете и козите. Напоследък е установен сериозен интерес към отглеждането на говеда и биволи, птици и зайци.

Основни **структуроопределящи производства** на територията на община Рила са в сферата на добивната и преработващата промишленост (производство на електроенергия, шивашки изделия, производство на хранителни продукти и напитки, пчелни продукти, винарски

комплекс, метални изделия, добив на дървесина; фирми в сферата на строителството и услугите и др.).

Горските територии на община Рила се включват към Държавно горско стопанство (ДГС) „Рилски манастир“ на Югозападно държавно предприятие –Благоевград. Общата площ на горските територии е 197948.7 дка /54.8% от територията на общината/. Преобладаващите дървесни видове са бук, зимен дъб, бял бор, ела, смърч и бяла мура.

Горският фонд се разпростира на територията на с. Пастра, с. Падала и н.м. „Рилски манастир“, обособявайки ги като курортни центрове, най-вече Рилски манастир.

Природен парк „Рилски манастир“ е разположен на територията на област Кюстендил и изцяло попада в пределите на Община Рила, в землищата на населените места – Пастра, Падала и Рилски манастир. Територията на парка обхваща горната част на водосбора на р. „Рилска“ и целия водосбор на р. „Илийна“. Площта му е 25 253.2 ха. Територията му е обявена за защитена през 1992г. в границите на Национален парк „Рила“, а като Природен парк е обособен през 2000 г. На територията на природния парк се намира резерватът „Риломанастирска гора“ с площ от 3665 ха, обявен през 1986 г., разширен през 1992 г. В границите му попада населеното място „Рилски манастир“.

Районът на община Рила има ясно очертан **туристически облик**. На територията на община Рила се намира световноизвестният духовен, исторически и културен паметник – Рилски манастир който е определящ за развитието на туризма в региона и потокът на туристи към него е значителен. От Рилския манастир тръгват и минават множество туристически маршрути:

- Рилски манастир - Кирилова поляна - Сухото езеро - Кобирино бранище;
- Рилски манастир - Кирилова поляна - Рибни езера - Смердливото езеро;
- Рилски манастир - Мальовица;
- Рилски манастир - Седемте Рилски езера;
- Рилски манастир -Радовичка река - хижа „Македония“;
- Рилски манастир - х. „Иван Вазов“; Рилски манастир - в. Калин и др.

Основните видове туризъм, застъпени в района са поклоннически и културен. Слабо развит е еко туризмът, детският туризъм, планинският туризъм. Не са развити и други видове туризъм, като например селски и зимен.

4.2 КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

4.2.1 Климатични фактори

Територията на община Рила попада в област с преходно континентален климат с планинско влияние. Основен фактор на формиране на климата е надморската височина, която в най-ниските части на подножието е около 500 м, а в най-високите - 2716 м, при връх “Черна поляна”.

За анализ на климата и неговите елементи се ползват данните от МС Рила, Рилски манастир и яз. Калин, разположени съответно на 470, 1147 и 2300 м.н.в. Анализа на тези данни дава възможност да бъде анализирана пъстрата климатична картина на общината.

Температурният режим в района на общината е в тясна зависимост от надморската височина и характера на релефа, които се явяват основните аazonални фактори при формиране на климата по тези места. Съгласно данните от посочените МС, средните месечни и годишни температури на въздуха са както следва:

Таблица 2 Средна месечна и средна годишна температура на въздуха

МС	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Рила	0.1	2.4	6.1	11.6	16.2	19.7	22.2	21.9	18.1	12.4	7.3	2.3	11.7
Рилски манастир	-2.4	-1.1	1.6	6.5	10.7	13.6	15.7	15.0	12.0	7.8	3.8	-0.7	6.9
Яз. Калин	-7.8	-7.0	-5.5	-1.8	2.4	6.1	8.6	9.2	6.2	2.6	-0.8	-5.6	0.5

Данните отразяват категоричното влияние на надморската височина върху средномесечните и средногодишна температура. Климатът като цяло се характеризира с мека зима, хладна пролет и топло лято. За ниските части на общината температурата пада незначително под нула градуса, само през месеците януари и февруари, което е резултат от Средиземноморското влияние. С увеличаване на надморската височина се увеличава продължителността на периода с отрицателни средномесечни температури, като за около 2000 м.н.в това се отнася за цялото студено полугодие.

Данни за средната месечна минимални и максимални температури на въздуха са показани в следващите таблици:

Таблица 3 Средна от месечните минимални температури

МС	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Рила	-3.8	-2.2	0.6	5.4	9.7	12.9	14.1	14.0	10.8	6.2	3.0	-1.6	5.8
Рилски манастир	-6.8	-6.1	-2.4	1.1	4.6	7.3	8.9	8.7	6.1	2.6	-0.6	-4.6	1.6
Яз. Калин	-11.5	-10.8	-9.0	-4.8	-0.4	2.9	5.2	5.4	2.8	-0.4	-3.4	-8.6	-2.7

Таблица 4 Средна от месечните максимални температури

МС	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Рила	4.3	7.3	11.7	17.7	22.5	26.0	28.7	28.8	25.3	19.1	12.3	6.5	17.5
Рилски манастир	1.4	3.3	7.3	12.7	17.2	20.5	23.1	23.8	19.9	14.8	9.2	3.2	13.0
Яз. Калин	-5.5	-4.7	-2.4	1.5	5.2	9.2	11.9	12.4	9.6	5.8	2.1	-3.2	3.5

От данните, илюстриращи температурния режим на проучваната територия следва заключението, че този елемент е ясно повлиян както от средиземноморското климатично влияние, така и от специфичните релефни понижения, в които са разположени станциите.

По отношение на последния пролетен и първия есенен **мраз** и свободното от мраз време, данните за трите станции се съдържат в следващата таблица:

Таблица 5 Авторски Последен и първи мраз

Показатели	Рила	Рилски манастир	яз. Калин
Средна дата на последен мраз	8.04	1.05	27.06
Средна дата на първи мраз	19.10	5.10	5.09
Ср. продължителност на свободно от мраз време – дни	193	156	69

Много специфичен елемент на климата в общината е **броят на дни с мъгла**. Данните от МС дават основание да се направи заключението, че явлението „мъгла“ е характерно само за високите планински части от територията на общината, като през студеното полугодие се случват около 60% от тях. В по-ниските части, вкл. Рилски манастир, те са не-повече от 5.6 дни годишно, като почти 90% от тях се случват през студеното полугодие.

Таблица 6 Брой на дни с мъгли

МС	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	IV-IX	X-III	Год.
Рила	1.4	0.5	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.5	1.0	1.6	0.4	5.1	5.6
Рилски манастир	0.6	0.3	0.8	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.2	0.7	0.8	1.4	0.8	4.5	5.2
яз. Калин	11.9	11.4	11.9	12.1	10.6	9.1	4.6	2.7	6.3	7.3	11.0	11.9	45.1	66.4	111.4

Средногодишните **валежи** за станция Рила са 594мм, като пролетните и есенни валежи са с почти еднакви количества / по окол 26% от общото годишно количество/ Най-големи са средномесечните количества през месеците май, юни и ноември /по около 10-11% от средногодишното валежно количество/.

Постоянна **снежна покривка** се формира към средата на месец декември и е с продължителност 160-180 дни за териториите до 1200 м надморска височина.

По отношение на **ветровата характеристика**, в частност **честотата** на вятъра по посоки, за по-ниските части на територията на общината с най-често проявление са ветровете от север, които се случват в почти половината от случаите с вятър. За тези части е характерен и много висок относителен дял на тихо време - около 60% от годината. За по-високите планински части, преобладаващи по честота са ветровете от югоизток, които се проявяват в 28% от случаите с вятър, следвани от тези от североизток /23%/. Тук случаите с тихо време са около 40 % от времето.

По отношение **средната скорост** на вятъра, за ниските части на общинската територия с най-висока скорост са ветровете от север, като средногодишната им скорост е около 4.5м/сек, следвани от тези от северозапад – 3.7м/сек. С нарастване на надморската височина, скоростите на ветровете постепенно намаляват, като при Рилски манастир с най-висока скорост /около 2.5м/сек/ са ветровете от югоизток и югозапад, следвани от тези от северозапад и юг, съответно по 2.3 и 2.2 м/сек.

Слънчевото греене в ниските части е средно 2200 часа годишно.

Посочените характеристики на климата обуславят много подходящи условия за развитие на разнообразни форми на отдиш и спорт, за отглеждане на светло- и топлолюбиви култури - тютюн, мак, анасон, мента, лавандула, овощни насаждения и зърнени култури.

Параметрите на климата определят **степената на устойчивост на атмосферата** на антропогенни въздействия, като показват каква е потенциалната възможност тя да бъде замърсявана и способността ѝ да се самоочиства. За оценка на възможното замърсяване/самоочистване на въздушния басейн, при определени параметри на вредните емисии/имисии, се използва показателят потенциал на замърсяване/самоочистване на атмосферата. Той представлява съвкупността от климатични параметри, определящи бързината и ефективността на разсейване на примесите в атмосферата.

Основните метеорологични фактори, от които зависи потенциалът на замърсяване/самоочистване на атмосферата, са нейният ветрови режим, вертикална стратификация и валежно-влажностен режим.

За оценка на климата като фактор на атмосферното самоочистване може да се използва методиката за балоово оценяване устойчивостта на геосистеми, като се приложат следните две групи показатели:

- за характеризирание на климата като фактор на самоочистване на атмосферата:
 - брой дни с вятър над 14 m/sec;
 - брой на дни с валеж над 10 mm;
 - отношение на броя на дни с валеж през студеното полугодие към броя на дни с валеж през топлото полугодие;
 - годишна сума на валежа.
- за характеризирание на климата като пречка за очистване на атмосферата се прилагат показателите брой на случаи с тихо време и брой на дни с инверсии.

Параметрите на всеки един от тези показатели се оценяват балоово по три-степенна скала – мн. благоприятни (3), средно благоприятни (2) и неблагоприятни (1), като заедно с това се прилага като коригиращ коефициент преобладаващата посока на ветровете, както и евентуалното разположение на замърсяващите източници спрямо тях.

За ниските части на територията на общината средната балоова оценка възлиза на 2,38, което означава, че приближава категорията „много благоприятна“ по отношение условията за самоочистване на атмосферния въздух.

Обобщено, определящ климатичен фактор за състоянието на въздуха е физикогеографското местоположение на Община Рила - в планинска област с преходноконтинентален климат със средиземноморско влияние и сравнително висок капацитет за самопечистване.

4.2.2 Качества на атмосферен въздух

Под качество на атмосферния въздух /КАВ/ се разбира състоянието на въздуха на открито, с изключение на въздуха на работната среда, определено от състава и състоянието на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход. Качеството на атмосферния въздух се оценява чрез анализ на получените от пунктовете за мониторинг данни и сравнението им със съответните норми.

Основните причинители за замърсяване на въздуха като правило са:

→ **производствени дейности** – въздействат върху качествата на атмосферния въздух чрез отделяне на вредни вещества в околната среда в зависимост от структурата на промишлеността на дадена територия, обема и вида на произвежданата продукция, състава на използваните суровини и спомагателни материали, крайните продукти, нивото на използваните технологии, вид и ефективност на пречиствателни съоръжения и др.

Икономиката на община Рила е с аграрно-промишлен профил, като селското стопанство съставлява най-важният й дял. Като типично селски район, икономиката на Община Рила се поддържа от два сектора - земеделие и туризъм. Традиционно и към настоящия момент, индустрията в общината е специализирана в направлението на леката промишленост. Водещо място в нейната структура заемат:

- „Рилатекс“ ООД, която произвежда текстилна продукция /дамска конфекция/ за германския пазар;

- Винарски комплекс „Меди валеи“ с. Смочево; разполага с 420 дка собствени лозови масиви, засадени със сортовете Шардоне, Траминер, Мерло, Каберне Совиньон;

- „Рила СНМ“ ООД – производство на метални изделия;

- „БАД Гранатоид“ АД - през 2002 г. дружеството получава лицензия за период от 20 години за производство на електрическа енергия от ВЕЦ (5), като обекти на лицензията са ВЕЦ (5) „Рила“ с 9,9 МВт и ВЕЦ (5) „Пастра“ с 5,5 МВт. - компоненти на каскадата „Рила“. Язовирът, от който се захранват ВЕЦ(5)-овете е яз. „Калин“.

- ДГС „Рилски манастир“ – лесовъдство;

- „Рила ферм“, ООД – отглеждане на биволи за мляко и сирене;

- ЕТ „Стойчо Пашов-Джойс“ – метални изделия;

- СД „Етиком – Наков и сие“ – строителство;

- „Рила Експрес“ ООД - фирма, извършваща транспортни превози от в рамките на и към Община Рила. Справка на фирмата показва, че направленията Рила-Благоевград и Рила-Рилски манастир са с най-голяма интензивност на трудови пътувания. Тези данни доказват обвързаността на местната икономика с областен център Благоевград.

На територията на Община Рила е установен сериозен интерес към отглеждане на говеда и биволи. Започнало е изграждането на модерна ферма за биволи. Едновременно с това, броят на отглежданите птици и зайци също се запазва, макар и с малки колебания.

На територията на Общината има изграден Бетонов център и варово стопанство, които осигуряват бетони и варови разтвори и за населението.

Съгласно Програмата за опазване на околната среда на община Рила, 2014-2020, на територията на общината няма предприятие, от чиято производствена дейност да се емитират целогодишно вредности в атмосферата.

→ **топлоснабдяване** – в населените места на общината няма централно топлоснабдяване; отоплението е индивидуално, основно с твърдо гориво; някои обекти са осигурени със слънчеви колектори. Основни източници на емисии на фини прахови частици, азотен и серен диоксид са процесите, свързани с изгаряне на твърди и течни горива. Като правило са възможни превишения на нормите в условията на наличие на източници на емисии, ниски температури на въздух, безветрие, мъгли, инверсионни състояния. Не е регистрирано превишение на максималните еднократни, средно-денонощни и средногодишни пределни концентрации по наблюдаваните от РИОСВ пунктове. Въздействието има сезонен характер

→ **транспортен трафик** – транспортът е с най-голямо въздействие върху качествата на атмосферния въздух на общината и на населените места в нея. Важна компонента за замърсяването на въздуха от транспортния трафик е неговата интензивност, гъстотата на пътната мрежа, наличието на пътища от висок клас и състоянието на пътната настилка. За по-голямата част от тези критерии няма налична информация. Пътната мрежа на община Рила е с обща дължина 65.8км, представена от третокласна и четвъртокласна пътна мрежа. Дължината на третокласните пътища в общината е 45км., а на четвъртокласната - 7.8 км. Като правило, подвижните източници на емисии оказват отрицателно въздействие върху качеството на атмосферния въздух в населените места, но като се има в предвид вероятната моторизация и разположението на обектите, мотивиращо активен транспортен трафик следва заключението, че този източник не представлява заплаха за КАВ на територията на общината.

На територията на общината липсват промишлени замърсители на въздуха. Посоченото по-горе показва, че от всички известни организирани източници с евентуално неблагоприятно въздействие върху атмосферния въздух, няма такива, влошаващи трайно и необратимо качествата му.

Съгласно Доклад за състоянието на околната среда за 2014г= на РИОСВ-Благоевград, раздел „Атмосферен въздух“, анализът на данните показва че към 31.12.2014 г. нивата на контролираните основни показатели за качеството на атмосферния въздух, с изключение на ФПЧ_{10} , са под установените норми за опазване на човешкото здраве.

През 2014 г. от АИС-Благоевград не е регистрирано нито едно превишение на средноденоношните, средночасовите и средногодишните норми за показатели: серен диоксид, азотен диоксид и озон.

Данните, получени през 2015г= не показват различия от тези, установени през 2014г.

По отношение на неподвижните източници, община Рила се контролира от РИОСВ-Благоевград от 01.01.2012 г. Обектът, подлежащ на контрол по Закона за чистотата на атмосферния въздух е „Рила - СНМ“ ООД, гр. Рила, извършващ дейност по нанасяне на прахови покрития върху метали.

4.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

4.3.1 Обща хидроложка характеристика на района

Община Рила попада в Беломорския водосборен басейн. Водите на територията ѝ се оттичат в басейна на р. Струма. Общината е богата на естествени водни обекти – реки и езера.

Хидрографската мрежа на община Рила е представена от основната водосборна артерия р. Рилска, с обща дължина 51 км., която се влива в р. Струма при с. Шарков чифлик, Община Кочериново.

Тя извира от Рибните езера, на кота 2691м, събира водите на р. Манастирска и р. Илийна, както и на множество потоци и дерета и тече в западна посока. Река Рилска протича в дълбока коритна долина, по която са открити следи от ледник над Рилски манастир. След вливането на р. Маринковица, тя протича спокойно през широко заравнено долинно дъно, заето от мочурища и носи името Тиха Рила.

Водосборът на р. Рилска е 390 кв. км., а естественият ѝ годишен воден отток - 141,9 млн.м³. Това представлява 11,4% от оттока на р. Струма и 1,24% от средния многогодишен отток за страната¹.

Най-голям проток на р. Рилска е р. Илийна с дължина 16 км и събираща водите на реките Мермерица, Радовица и Краварско дере.

На територията на общината има 28 планински и високопланински езера, от които 25 с ледников произход.

Най-значими за водния баланс на територията на общината са Горно и Долно Рибни езера, Сврадливото езеро, Синьото езеро, Черното езеро, Дяволски езера, Манастирски езера и Сухото езеро. От тях най-ниско разположено е Сухото езеро, което се намира на 1 892 м. надморска височина и заема площ от 19,5 дка. То е свлачищно езеро и представлява

¹ Програма за енергийна ефективност на община Рила.

природен феномен поради факта, че “скрива” водите си през летния сезон. Сухото езеро няма видим отток, а се оттича подземно.

Смрадливите езера са група от три постоянни и три плитки, пресъхващи през лятото езера. Разположени са в Смрадливия циркус, принадлежащ към Рилецкия дял на Средна Рила. Най-малкото има водна площ 8.1 дка, второто по големина е с площ 9.6 дка. Общото им наименование е свързано с името на най-голямото от езерата – Смрадливото езеро. То е най-голямото високопланинско езеро на Балканския полуостров с обща площ 212 дка., дължина 900 м., ширина 260 м., дълбочина 24 м и надморска височина 2294 м.

Рибните езера са две - Горно и Долно. Горното Рибно езеро е по-голямото и заема площ от 176 дка, а средната му дълбочина е 4.4м. Площта на Долното Рибно езеро е 131.5 дка, а средната му дълбочина е 2.8 м. Разликата във височината между двете езера е 15м.

Манастирските езера са група от три постоянни и две пресъхващи езера. Голямото Манастирско езеро се намира източно от вр. Баба. Площта му е 24.5 дка, а максималната му дълбочина е 4м. От него води началото си р. Водница, ляв приток на р. Рилска.

Дяволските езера са седем, разположени на юг от главното Рилецко било в Дяволския циркус, отводняван от р. Дяволска, ляв приток на р. Рилска. Най-високото езеро се намира на западния склон на вр. Рилец, а най-голямото е разположено на източния склон на вр. Теодосиеви караули и е с водна площ 14.6 дка. Две от езерата са наречени Седефени, тъй като дъната им са покрити с мраморни плочи. Езерата са известни като Южни рилски езера. На 2 379 м се намира язовир “Калин”, който е най-високо разположения изкуствен басейн у нас и на Балканския полуостров.

4.3.1.1. Водни обекти с повърхностни води

Река Рилска е основния воден обект с повърхностни течащи води на територията на община Рила. Тя са част от водосбора на р. Струма, чийто басейн се намира в екорегия № 7 „Източни Балкани“ в Западнобеломорския район за управление на водите. Река Струма е трансгранична река. Водосборната площ на река Струма на българска територия е 8 545km², а дължината ѝ от извора до границата е 290км.

Река Рилска е главната събирателна и отводнителна артерия на общината и е ляв приток на р. Струма. Води началото си от Рибните езера, на кота 2691м. и тече в Западна посока. Значителни нейни притоци са Маринковица, Сухоезерски поток, Друшлявица, Смрадливия поток, Джендемска река и Гьоленска река, р. Елешница, р. Каменица, Дяволските води, Голяма и Малка Ломница. Река Рилска почти през цялата година е с постоянен дебит, който през пролетно-летния период е в своя максимум, в резултат на топенето на снеговете. Тя е единствената по-голяма река на територията на Природен парк “Рилски манастир”. С размера на годишния си воден отток на единица площ, Природният парк е зона с най-висока водопроодуктивност в България и най-значимият източник на вода за Югозападна България и част от Тракийската низина. Благодарение на защитния режим са запазени горите и

клековият пояс, които поддържат водните запаси, осигуряват благоприятен климат и постепенен отток, което предпазва от наводнения. Водосборът на р. Рилска е 390 кв. км. На река Рилска са изградени две ВЕЦ - ВЕЦ „Пастра“ и ВЕЦ „Рила“. На притока р. Каменица е изградена ВЕЦ „Каменица“. Значимо влияние върху водния отток с промяна на естествения режим на реките и неблагоприятно влияние върху водните обитатели се наблюдава в резултат на експлоатацията на изградените хидротехническите съоръжения. Повечето хидротехнически съоръжения по поречието на реките са изградени без съобразяване с екологичните изисквания, като прекъсват естествените миграционни пътища на рибите поради липса на рибни проходи.

4.3.1.2. Данни за повърхностните водни тела от водните обекти преминаващи през общината и тяхното екологично състояние

В сила е първият План за управление на речния басейн в Западнобеломорския басейн за басейново управление на водите /ПУРБ 2010-2015/, утвърден със Заповед №РД-293/22.03.2010г. на Министъра на околната среда и водите. В Плана е направена характеристика на речния басейн, определени са типовете водни тела и техните граници, направен е преглед на тяхното екологично състояние включващо физико-химичното им състояние, хидроморфологичното и биологичното, изготвена е оценка на антропогенното въздействие, идентифициран е риска от непостигане на екологичните цели, определени са мерките, които трябва да се изпълнят през плановия период и следващите периоди за постигане на добро състояние на водните тела, предвиден е мониторинг върху състоянието на водите и е направен икономически анализ. В момента се изготвя втория ПУРБ2016-2021г., който премина етапа на обществено обсъждане и предстои неговото финализиране, съгласно изискванията на ЗВ и Рамковата Директива за водите/РДВ/2000/60 на ЕС.

В община Рила попадат следните водни тела съгласно ПУБР2010-2015 на Западнобеломорския речен басейн:

-**в.т. с код BG4ST500R041-тип R1-** Река Манастирска и река Илийна от изворите до вливането им в река Рилска. Екологично състояние - умерено съгласно „Междинния преглед на установени значими проблеми при управлението на водите в Западнобеломорския басейн“². Екологична цел - достигане на добро състояние. Предвидените мерки в ПУРБ за това водно тяло са административни мерки за поддържане на минималния екологичен отток - преразглеждане на количествените параметри на издадените разрешителни за водовземане.

-**в.т. с код BG4ST500R042-тип R3** – Река Рилска от вливането на реките Манастирска и Илийна до вливането на десния ѝ приток Шарковица. Екологично състояние „добро“, съгласно „Междинния преглед на установени значими проблеми при управлението на водите в Западнобеломорския басейн“. Екологична цел - запазване на доброто състояние. Предвидените мерки в ПУРБ за това водно тяло са изграждане на ПСОВ - гр. Рила, която да обслужва и с. Пастра и курортно селище с 4600е.ж. и ПСОВ на гр. Кочериново с 16 000е.ж.

² Басейнова дирекция за управление на водите в Западнобеломорския басейн.

-в.т. с код **BG4ST500R043-тип R5** - Река Рилска от вливането на река Шарковица до вливането ѝ в река Струма. Екологичното състояние е добро, съгласно ПУРБ и „Междинния преглед на установени значими проблеми при управлението на водите в Западно-беломорския басейн“. Екологичната цел е поддържане на доброто състояние.

Повърхностни води – категория „Езера”

В.т. с код BG4ST600L004- L1-планински езера - ЯЗ.КАРАГЬОЛ

Повърхностните водни тела категория „езеро” са групи от естествени езера определени в много добро екологично състояние, поради тази причина заложената екологичната цел е поддържане на много доброто им състояние.

Определено е екологичното състояние на водните тела и е поставена екологичната цел за всяко водно тяло със срока за нейното достигане.

Съгласно Заповед №РД-970/28.07.2003г. на Министъра на околната среда и водите поречието на р. Струма е определено като водосбор от чувствителни зони, като за **територията на община Рила няма определени чувствителна зона**. За населените места от 2000 до 10 000 е. ж. в тези зони /нечувствителни/ се изисква задължително биологично пречистване на отпадъчните води. За населени места под 2000 е. ж. с наличие на изградени канализационни колектори следва да се предвиди също подходящо пречистване на отпадъчните води. Тези задължения се прилагат при издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води чрез определяне на индивидуалните емисионни ограничения, на които трябва да отговарят пречистените отпадъчни води.

За проследяване състоянието на водните тела се изпълнява мониторинг, предложен от БДЗБР, който е част от Националната система за мониторинг на околната среда /НАСЕМ/. Мониторингът се осъществява от РЛ към ИАОС-София и РИОСВ-Благоевград. Съгласно Годишния доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Благоевград, в пунктовете за мониторинг на повърхностни води системно се контролират основни физикохимични показател за качеството на водите (температура, рН, разтворен кислород, електропроводимост, БПК₅, ХПК, разтворени вещества, амониев азот, нитратен азот, нитритен азот, фосфати, и др.), като в зависимост от специфичните условия и източниците на замърсяване за конкретните пунктове допълнително се контролират и други специфични показатели (тежки метали, цианиди, нефтопродукти, детергенти, феноли и др.).

Честотата на пробовземане и схемата на анализи е в зависимост от вида на пункта съгласно Заповед на МОСВ. Мониторингът на водите през разглеждания период е извършван на основание Заповед № РД-715/ 02.08.2010 г. и Заповед № РД-182/ 26.03.08.2013 г. на Министъра на околната среда и водите.

Резултатите от програмите за мониторинг са използвани за оценката на екологичното състояние на водните тела категория “река” в Западнобеломорски район за басейново

управление на водите. Оценка на екологичното състояние на повърхностните водни тела категория „река” по данни от програмите за оперативен мониторинг е направена от компетентния орган за управление на водите БДЗБР съгласно класификационните системи, описани в Наредба Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Междинният преглед на значимите проблеми в управлението на водите в Западнбеломорски район за басейново управление е изготвен в изпълнение на изискванията на Закона за водите, Глава 10 „Управление на водите”, раздел IV „Характеризиране на района за басейново управление на водите и се обявява на обществеността съгласно изискванията на чл. 168б, ал. 1, т. 2 от Закона за водите, чл. 14, т. 1б от Рамковата Директива за водите (2000/60/ЕС) и Графика за консултиране с обществеността при изготвяне на Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) за Западнбеломорски район за втория планов период. В ПУРБ/2010-2015/ и направения „Междинния преглед на установени значими проблеми при управлението на водите в Западно-беломорския басейн“ публикувана на Интернет страницата на БДЗБР, е направена оценка на състоянието на водните тела на територията на общината, идентифицирани са значими проблеми за замърсяване на повърхностните води и е извършената риск оценка за непостигане на поставените екологични цели. Екологичните цели за повърхностните води в ПУРБ са:

1. Достигане на добро екологично състояние и добро химично състояние на повърхностните водни тела;
2. Достигане на добър екологичен потенциал и добро химично състояние на повърхностните изкуствени водни тела;
3. Достигане на добър екологичен потенциал и добро химично състояние на повърхностните силно модифицирани водни Тела (СМВТ);
4. Предотвратяване влошаването на състоянието на повърхностните водни тела;
5. Прекратяване на заустванията на приоритетни и опасни вещества в повърхностните води.

➤ **По-значими проблеми за повърхностните води в района**

- Точкови източници на замърсяване - замърсяване на водите главно от непречистени градски отпадъчни води, зауствания от Пречиствателни станции за отпадъчни води от населените места и локални замърсявания от индустриални източници.
- Дифузни източници на замърсяване - замърсяване от земеделие и животновъдство, отток от населени места без изградени канализационни системи, депа за ТБО, нерегламентирано изхвърляне на отпадъци в речните корита;
- Морфологични изменения—добив на инертни материали, корекции на речното русло, миграционни бариери, дейности по укрепване на бреговете;
- Регулация на оттока чрез изградени ВЕЦ.

➤ **Оценка на риска за водните тела на територията на общината**

-в.т. с код **BG4ST500R041-тип R1-** Река Манастирска и река Илийна от изворите до вливането им в река Рилска - **В РИСК** от непостигане на екологичната цел.

-в.т. с код **BG4ST500R042-тип R3-** **В РИСК** от непостигане на екологичната цел.

-в.т. с код **BG4ST500R043-тип R5-** **НЕ В РИСК** от непостигане на екологичната цел.

За постигане на екологичните цели за водните тела, разположени на територията на общината в действащия ПУРБ са релевантни предвидените мерки, съгласно регистъра на мерките /основни и допълнителни/ включени в програмата от мерки за опазване и подобряване на водната среда в действащия ПУРБ на Западнобеломорски район за басейново управление :

Мерки съгласно ПУРБ:

Основни мерки:

BG4MB002 - Изграждане на нови пречиствателни станции за отпадъчни води от агломерации между 2000 и 10000 е. ж.

BG4MB005 - Доизграждане и/или реконструкция на канализация за отвеждане на отпадъчни води в ГПСОВ за агломерации между 2000 и 10000 е. ж.

BG4MB006 - Проектиране, учредяване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване.

BG4MB007 - Въвеждане на нова методика/тарифа за подходящо Ценообразуване на услугите за доставка на вода, отвеждане и пречистване на отпадъчни води от ВиК операторите.

BG4MB008 - Издаване на разрешителни за водовземане от повърхностни и подземни води по реда на Закона за водите в изпълнение на изискванията на РДВ.

BG4MB008 - Издаване на разрешителни за водовземане от повърхностни и подземни води по реда на Закона за водите в изпълнение на изискванията на РДВ.

BG4MB009 - Провеждане на процедури по реда на ЗВ при които разрешените водовземания могат да бъдат актуализирани и /или ограничени при доказана необходимост.

BG4MB010 - Поддържане на регистър /по чл.182 от Закона за водите/ на издадените от БДЗБР разрешителни.

BG4MB011 - Регулиране на емисиите чрез определяне на забрани за въвеждане на замърсители от точкови източници на замърсяване в издаваните разрешителни за заустване на отпадъчни води.

BG4MB012 - Провеждане на процедури по реда на ЗВ при които разрешените зауствания на замърсители от точкови източници на замърсяване могат да бъдат актуализирани и /или ограничени при доказана необходимост.

BG4MB013 - Мерки за поддържане на минималния екологичен отток чрез регулиране на разрешените водовземания.

Допълнителни мерки:

BG4MS002 – Административни мерки за поддържане на минималния екологичен отток.

BG4MS003 - Мерки за поддържане на проектните параметри на корекциите на водните тела.

BG4MS004 - Административни мерки за допълнителен контрол върху замърсяванията от промишлеността.

BG4MS005 - Административни мерки за контрол и предотвратяване на трансграничното замърсяване на водните тела.

BG4MS006 - Мерки за контрол върху прилагането на добрите земеделски практики за ограничаване и /или преустановяване на замърсяването на повърхностните и подземни води с торове и препарати за растителна защита. Въвеждане на забрана за изсичане при почистване на крайречна естествена растителност, която се явява природно местообитание.

BG4MS012 - Въвеждане на икономически и/или финансови мерки за адекватно прилагане на принципа “замърсителят плаща” или “ползвателят плаща”, съгласно изискванията на РДВ.

BG4MS019 - Доизграждане и/или реконструкция на водопроводна мрежа за агломерации между 2000 и 10 000 е. ж.

BG4MS020 - Доизграждане и/или реконструкция на напоителните системи- съоръжения за водовземане, пренос и разпределение.

BG4MS021 - Изграждане на защитни прагове с рибни проходи.

BG4MS022 - Изграждане на рибни проходи към съществуващи защитни прагове.

4.3.1.3. Съществуващи В и К мрежи и съоръжения

Община Рила е с богати водни ресурси, но въпреки това в някои населени места е налице недостиг на вода. Причина за това са реализираните в миналото водностопански обекти, част от които пренасочват значителни водни количества за населени места извън община Рила.

В ОУПО е представена подробна текстова и графична информация, свързана с водовземните съоръжения и с водоснабдителната мрежа на територията на общината. Общината включва общо 5 населени места – гр. Рила, с. Смочево, с. Пастра, с. Падала, ман. Рилски манастир. Според съществуващия брой на населението, всички села се отнасят към много малките (под 250 жители).

Водоснабдителна мрежа

Питейно-битовото водоснабдяване на населените места от Общината се осъществява главно от повърхностни водоизточници, посредством **речни водохващания**, изградени на реките, минаващи през територията на общината – р. Елешница; р. Каменица; р. Джамбевска; р. Горанина; р. Рилица и чрез водохващане от изтичалото на ВЕЦ "Каменица" и при ВЕЦ "Рила".

При част от водохващанията в миналото са използвани етернитови тръби, които при реконструкция на водните обекти следва да бъдат подменени поради доказаната им вредност за човешкото здраве и околната среда. Подходящо е мерките за подобряване на инфраструктурата в населените места да се съчетават и с подмяна на водопроводната мрежа

поради амортизирането на тръбите и влошаване качествата на питейните води за потребителите.

Водоснабдяването на Община Рила се извършва от **„Кюстендилска вода“ ЕООД, гр. Кюстендил**. Дружеството обслужва населението и бизнеса на територията на Кюстендилска област в общините Кюстендил, Бобов дол, Бобошево, Рила, Кочериново, Невестино и община Трекляно. Дружеството има разгърната териториална структура, която покрива обслужваните общини чрез локалните си звена.

Град Рила

Водоснабдяването на град Рила се осъществява посредством речни водохващания, изградени на реките, минаващи през територията на общината – р. Елешница, р. Каменица и чрез водохващане от изтичалото на ВЕЦ “Каменица”. Водохващането на р. Елешница представлява масивен язовир, от който по стоманен водопровод водата се подава до облекчителна шахта в с. Пастра. Водопроводът е оразмерен за 80 л/сек.

Друг водоизточник за гр. Рила е речно водохващане на р. Каменица за около 20 л/сек. и от изтичалото на ВЕЦ “Каменица”. Водата от изтичалото и от водохващането се събира пред централата в обща шахта и тръгва по етернитов водопровод Ø300, оразмерен за 80 л/сек. Изградено е и ново водохващане при ВЕЦ “Каменица” със стоманен водопровод с диаметър Ø300, който на разстояние около 300 м. от водохващането се включва в етернитовия водопровод. Двата водопровода от р. Елешница и р. Каменица се събират в с. Пастра, в облекчителна шахта със сито, където се улавят по едрите физически примеси. Оттам водата се подава до хлораторно, където се извършва хлориране след което посредством етернитов водопровод с диаметър Ø300 и новоизградения стоманен - Ø325, оразмерен за 106 л/сек. водата се отвежда в разпределителна шахта в м. “Св. Георги”, землище гр. Рила и оттам в резервоар 400 куб. м. и новоизграден резервоар 2500 куб. м. Двата резервоара осигуряват нормално водоподаване до потребителите през цялото денонощие и гарантират регулация, противопожарния и аварийния обем. От разпределителната шахта, посредством два водопровода /съществуващ и новоизграден/, се подава вода и за гр. Кочериново и гр. Бобошево. Водата за гр. Рила не се пречиства механично, а се извършва само хлориране. В тази връзка е необходимо е да се изгради Пречиствателна станция за питейни води за водоснабдителна група “Рила-Кочериново-Бобошево”. С изграждането на Пречиствателната станция ще се осигури необходимото качество на водата за питейно-битови нужди. От 2013 г. е изградено водохващане в местността Елешница. Общината успешно е реализирала проект по Оперативна програма „Околна среда”, „Технически дейности за реконструкция и доизграждане на водопроводна и канализационна инфраструктура в гр. Рила, община Рила“. Около водоизточниците и съоръженията за питейно-битови нужди е задължително изграждане на Санитарно-охранителни зони /СОЗ/. На водохващането при р. Елешница е изградена СОЗ, а за р. Каменица предстои учредяване на СОЗ³. В регистъра на БДЗБР липсва

³ Програма за околна среда на община Рила.

издадена Заповед за проектиране, изграждане и експлоатация на СОЗ, съгласно Наредба №3/2000г. за водохващането на р. Каменица.

Село Смочево, както и някои населени места от Община Кочериново, се водоснабдяват от речно водохващане на р. „Рилица”, разположено на кота 1120 м в местността „Робовица”. В сухите месеци се улавят около 3 л/сек., което е крайно недостатъчно. Водопроводът е етернитов, изграден през 60-те години, с изтекъл амортизационен срок. За с. Смочево има резервоар с обем 200 куб. м. Водоснабдяването на с. Пастра е гравитачно от каптаж „Гугулево”. В момента се изгражда нов водопровод от РЕ тръби, с диаметър Ø 160 до Ø 90 и ново водохващане.

Село Пастра се водоснабдява гравитачно от каптаж „Гугулево” и изтичалото на ВЕЦ „Каменица” и от речно водохващане на р. Джембевска, посредством стоманен водопровод с диаметър Ø 100. Предстои изграждането на нов довеждащ водопровод Ломница – Пастра.

В село Падала водопроводната мрежа е новоизградена. Изграден е нов водопровод от РЕ тръби с диаметър Ø 160 до Ø 90 – ново водохващане. Предстои пускането в експлоатация. Около водоизточниците и съоръженията за питейно-битови нужди е задължително изграждане на Санитарно-охранителни зони /СОЗ/. Такива съоръжения са изградени на водопровод Падала.

Основната причина за влошеното водоподаване на територията на общината е, че **разпределителна водопроводна мрежа не отговаря** на правилата и нормите в проектирането и строителството. Всички населени места на територията на Община Рила се нуждаят от реконструкция и рехабилитация на съществуващите водопроводи и съоръжения. Влошено е и качеството на питейната вода, което е резултат от честите аварии по вътрешната водопроводна мрежа.

Канализация

Канализационната мрежа на общината е в незадоволително състояние. От населените места в общината, само гр. Рила има частично изградена вътрешна канализационна мрежа, която не отговаря на строителните правила и норми, която е изградена в годините по стопански начин.

Селата Пастра и Падала нямат изградена канализационна мрежа, а за с. Смочево понастоящем се работи по нейното изграждане.

Голяма част от отпадъчните води на град Рила са включени в напоителен канал, минаващ по главната улица на града, посредством който се напояват земеделски земи, разположени под града, а останалата част от битово - фекалните води постъпват директно в р. Рилска. Това налага да се доизгради довеждащия канализационен колектор, който изцяло е изграден до землищна граница със с. Стоб. Изграждането на колектора ще има голямо значение за опазването на водните ресурси от замърсяване.

Жителите самостоятелно са изградили септични ями, които заустват отпадъчните фекални води в околните дерета, както и попивни ями. Повечето септични ями, изградени в имоти на жителите, а и при повечето от хотелите, са попивни, като чрез контакта с плитките подпочвени води също замърсяват водите на реката. Замърсяване по протежение на речните корита в някои участъци е възможно да е налице в резултат и от дейността на животновъдни ферми разположени в близост.

Това налага доизграждането в бъдеще на вътрешна канализационна мрежа за града, както и на предвидените ПСОВ за осигуряване на събиране, отвеждане и третиране на отпадните води, съгласно нормативните изисквания.

Общината е реализирала проект по Оперативна програма „Околна Среда“ за извършване на „Технически дейности за реконструкция и доизграждане на водопроводна и канализационна инфраструктура в гр. Рила, община Рила“, като се очаква да бъде финансиран по същата програма и фактическия проект за реконструкция и доизграждане на водопроводната и канализационна мрежа в гр. Рила и изграждането на ПСОВ в гр. Рила. Този проект, съчетан с подобряването на степента на изграденост на канализационните мрежи като цяло ще подобри опазването на водните ресурси и почвите от замърсяване, което в голяма степен е свързано със системите за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води.

Към настоящия момент общината изпълнява и проект за цялостно изграждане на битова и дъждовна канализация и ПСОВ за с. Смочево, финансиран по ПРСР, мярка 321.

Местната власт има инвестиционно намерение за изграждане на локално пречиствателно съоръжение за отпадъчни води на територията на н.м. „Рилски манастир“. В комплект, трите проекта съдействат за опазване на околната среда и подобряване качеството на жизнената и бизнес среда.

За селата Пастра и Падала ОУПО също се предвижда изграждане на битова и дъждовна канализация и ПСОВ.

Отпадъчни води

На територията на общината и в гр. Рила няма изградена и функционираща канализационна система, която да приема отпадъчните води, както от битовия сектор, така и от производствените дейности, които има на територията.

Съгласно Годишните доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ-Благоевград, оперативният контрол е съсредоточен върху опазването на повърхностните води от замърсяване-поречията на реките Струма и Места. Извършвани са проверки за изпълнение на условията и изискванията, поставени в разрешителните за заустване и по условия на издадени Комплексни разрешителни, в това число спазване на индивидуалните емисионни ограничения и изпълнение на плана за собствен мониторинг на отпадъчните води.

За гр. Рила, битово-фекалните отпадъчни води постъпват директно в река Рилска и в притока ѝ река Дриска или са заустени в пресичащите града дерета.

За гр. Рила е изработен ПИП за обект „Реконструкция и доизграждане на водопроводната и канализационна инфраструктура в града. За подобект „Водоснабдяване и канализация на гр. Рила” развитието на проекта към настоящия момент е достигнало Работна фаза. Проектът е осъществен с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013”.

На територията, предмет на контрол са били следните три обекта:

-СД “Етиком-Наков и сие“ гр. Благоевград, Бетонов център гр. Рила. Заустването на производствените отпадъчни води от обекта се осъществява въз основа на издадено разрешително за ползване на воден обект р. Рилска. Не е извършвана производствена дейност на обекта през отчетния период.

-ЕТ“Фешън топ моделс –Димитрина Калъмбова“ гр. Благоевград, Цех за бутилиране на изворна вода и безалкохолни напитки м. “Кърколиците“, земл. на Рилски манастир. Заустването на производствените отпадъчни води от обекта се осъществява на изход от пречиствателно съоръжение–дехлоратор, въз основа на издадено разрешително за ползване на воден обект дере, приток на р. Рилска. За неизвършване на собствен мониторинг на качеството на заустваните отпадъчни води (за 2014 г.) от обект „Цех за бутилиране на изворна вода и безалкохолни напитки“ на основание чл. 200, ал. 1, г. 29 от ЗВ на ЕТ “ Фешън топ моделс - Димитрина Калъмбова“ гр. Благоевград е съставен АУАН № 4-11/20.03.2015 г. по описа на РИОСВ - Благоевград.

-ЕТ “Николай Давидков“ гр. Рила, Хотелски комплекс „Горски кът“ - Природен парк “Рилски манастир“. Заустването на отпадъчните води от обекта е в р. Рилска, след механично и биологично пречистване в ПСОВ. Издаденото разрешително за заустване е с изтекъл срок. Подновяването на същото е преустановено във връзка със съдебен спор.

Най-честите нарушения на екологичното законодателството са неспазване на условията и изискванията, в т.ч. на индивидуалните емисионни ограничения, заложи в разрешителните за заустване на отпадъчни води. Промислените предприятия, ползващи водни обекти, се проверяват и се извършва лабораторен контрол задължително два пъти годишно.

Съгласно Регистъра на издадените разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води воден от БДЗБР, за община Рила има издадени в момента следните разрешителни:

- Разрешително №.43120060/12.03.2013г. на СД “Етиком-Неков и сие“ за обект „Експлоатация на бетонов център“. Заустване на отпадъчни води във воден обект с код BG4ST500R043. Краен срок на действие на документа 12.03.2019г.

- Разрешително №43720019/11.09.2012г. на ЕТ “ Фешън топ моделс – Димитрина Калъмбова“ гр. Благоевград, за обект Цех за бутилиране на изворна вода и безалкохолни напитки. Заустване на отпадъчни води във воден обект с код BG4ST500R041. Срок на действие до 11.09.2018г.

- Разрешително №43110083/07.01.2010г. на Община Рила за обект „Проектиране и строителство на ПСОВ“ Заустване на отпадъчни води във воден обект с код BG4ST500R043. Срок на действие до 07.01.2014г. Няма данни за продължаване на срока.

- Разрешително №400431/09.02.2006г. на ЕТ “Николай Давидков“ за обект ПСОВ на Планински хотел с ресторант „Горски кът“. Заустване на отпадъчни води във воден обект с код BG4ST500R043. Срок на действие е до 09.02.2009г. Изтекъл срок на действие.

- Разрешително №43110080/11.11.2009г. на Община Рила за обект Проектиране и изграждане на канализационна система и ПСОВ на с. Смочево. Заустване на отпадъчни води във воден обект с код BG4ST500R030. Срок на действие до 31.12.2014г. Изтекъл срок на действие.

Съгласно изискванията на РДВ2000/60 на ЕС и ЗВ всички населени места с над 2000е.ж. следва да имат осигурено ефективно физико-механично и биологично пречистване на отпадъчните води от канализационната система в ПСОВ. Това изискване е в сила за гр. Рила. В ПУРБ на Западноромановския басейн е предвидена мярка за изграждане на ПСОВ на гр. Рила, която да обслужва и с. Пастра. За населените места под 2000е.ж., в които има изградени канализационни колектори, трябва да бъде предвидено подходящо пречистване. За тези малки населени места, където няма наличие на канализационни колектори, следва да се предвидят индивидуални водоплътни съоръжения за събиране на отпадъчните води.

4.3.1.5. Други хидротехнически съоръжения и дейности свързани с използване на водите

➤ Язовири, ВЕЦ и изравнители на ВЕЦ

През 2014 г. са извършени общо 31 проверки от междуправителните областни комисии на Област Благоевград и Област Кюстендил на 17 язовира и 4 изравнители на ВЕЦ - определени като потенциално опасни. Не са възникнали спешни проблеми за решаване на проверените съоръжения. При последната (есенна) проверка на същите комисии, въз основа на направените констатации относно техническата сигурност на обследваните язовири и изравнителите на ВЕЦ са дадени съответни предложения до областните управители⁴.

1. Язовир „Карагол“ (общ обем 2 250 000 м³ - публична държавна собственост, стопанисва се от Язовирен район „Благоевград“ на НЕК–ЕАД, Предприятие „Язовири и каскади“) -техническото състояние на язовирната стена и съоръженията към нея–**изправно**.

2. Язовир „Калин“ (общ обем 1 020 000 м³ -публична държавна собственост, стопанисва се от Язовирен район „Благоевград“ на НЕК-ЕАД, Предприятие „Язовири и каскади“)–техническото състояние на язовирната стена и съоръженията към нея–**изправно**.

3. Язовир „Малък Калин“ (общ обем 20 000 м³-публична държавна собственост, стопанисва се от Язовирен район „Благоевград“ на НЕК –ЕАД, Предприятие „Язовири и каскади“)–техническото състояние на язовирната стена и съоръженията към нея –**изправно**.

4. Долен изравнител на ПАВЕЦ „Калин“ (общ обем 40 000 м³-публична държавна собственост, стопанисва се от Язовирен район „Благоевград“ на НЕК – ЕАД, Предприятие

⁴ Годишен доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Благоевград.

„Язовири и каскади”) - техническото състояние на стената и съоръженията към нея – **изправно**.

5. Долен изравнител на ВЕЦ „Каменица” (общ обем 42 000 м³ - публична държавна собственост, стопанисва се от Язовирен район „Благоевград” на НЕК – ЕАД, Предприятие „Язовири и каскади”) - техническото състояние на стената и съоръженията към нея – **изправно**.

6. Изравнител „Рила” (общ обем 60 000 м³ - собственост на МЗХ, стопанисва се от „Напоителни системи” ЕАД, Клон Струма – Места, гр. Дупница) - техническото състояние на язовирната стената и съоръженията към нея – **изправно**. Препоръчва се до извършване на ремонтните дейности в изравнителя да се поддържа водно ниво до 50% от пълния обем на съоръжението.

На територията на община Рила има 23 бр. общински язовири, държавна собственост-5бр. и 2 бр. комплексни язовири/ Приложение 1 на ЗВ/.

Река Рилска е основния воден обект на територията на община Рила. Тя почти през цялата година е с постоянен дебит, който през пролетно-летния период е в своя максимум, в резултат на топенето на снеговете. Тя е единствената по-голяма река на територията на Природен парк “Рилски манастир”. С размера на годишния си воден отток на единица площ, Природният парк е зона с най-висока водопроодуктивност в България и най-значимият източник на вода за Югозападна България и част от Тракийската низина. По тази причина още през 1949 г. са изградени 4 малки ВЕЦ в една каскада. В състава на каскада „Рила” влизат следните ВЕЦ:

- ВЕЦ “Калин” – на кота 2379 м, който е най-високо разположения изкуствен басейн у нас и на Балканския полуостров, с мощност 4 000 кВтч, изравнител с обем 39 000 куб.м;
- ВЕЦ “Каменица” с мощност 3 200 кВтч, изравнител – 40 000 куб.м.;
- ВЕЦ “Пастра” с мощност 5 400 кВтч, изравнител – 44 300 куб.м.;
- ВЕЦ “Рила” с мощност 10 400 кВтч, изравнител – 63 000 куб.м.
- ВЕЦ „Рилец“ - една по-малка мощност, построена на общински водопровод м. Студена чешма, землище Рилски манастир.

Язовирът, от който се захранват ВЕЦ “Пастра” и ВЕЦ “Рила” от каскада „Рила” е “Калин”, с кота на преливника 2394 м.

На територията на община Рила има издавани, но нереализирани голям брой Разрешителни за водовземане с цел хидроенергетика-МВЕЦ. Голямото струпване на такива съоръжения по водните обекти е сериозна заплаха за тяхното екологично състояние, затова в Закона за водите бяха въведени сериозни ограничения и забрани за изграждането им. В програмите от мерки в ПУРБ също има предвидени ограничения от презастрояването на речните русла с МВЕЦ.

➤ Бентове, прагове, корекции и добив на баластра

В ОУПО няма информация за наличие на добив на баластра от водните обекти на територията на общината. Дейността е със силно ограничителен режим в Закона за водите и ЗООС, като дейност пряко въздействащи върху хидроморфологичното състояние на водните тела. В ОУПО следва да се отбележи, че тази дейност са предмет на пряка санкция в разрешителния режим от компетентните органи - БДЗБР и РИОСВ. Добивът на наносни отложения в речните легла пряко влияе и върху речния ландшафт.

В ОУПО (предвид степента на подробност на плана) няма информация за изградените в коритата на реките съоръжения-корекции, прагове и/или бентове. Тези съоръжения са елементи от водната инфраструктура, която е предназначена за водовземане за различни цели, за укрепване на речното дъно, както и за превенция и защита от наводнения. Те изпълняват различни функции-защитни и/или укрепителни, но в същото време се явяват бариера по пътя на миграцията на водните видове.

Принципно, всички водохващания на повърхностни води за питейни цели, за хидроенергетика или за други цели се изграждат с преградни съоръжения /бент, яз/. Тези преградни съоръжения оказват сериозно въздействие върху хидроморфологичното състояние на водните тела и на водната екосистема. Липсата на рибни проходи нарушава и спира миграцията на рибите. Коригирането на речните легла променя естествения ход на водното течение с промяна на хидродинамиката на водното течение и естествения ландшафт и също оказва въздействие върху речната екосистема. Тяхното изграждане следва да се осъществява само след санкция на компетентния орган по управление на водите и при ясни функции и отговорност за стопанисване.

В Регистъра на бентовете и праговете, който се води от БДЗБР, са маркирани следните съоръжения:

- праг обикновен тип на р. Рилска за ВХВ на Каскада "Рила". Височина- $H=2.50+0,40\text{м}$.

- праг обикновен тип на р. Рилска за ВХВ на Каскада "Рила". Височина- $H=1,0\text{м}$.

Двата прага са частна собственост на „Гранитоид“ АД-София, които изпълняват Концесионен договор от 2002г.

- праг обикновен тип на р. Рилска за ВХВ на СД "Манастирска" на кота 2000м. Височината на прага е $H=1,50\text{м}$. Прагът е публична държавна собственост на „НЕК“ ЕАД, П "Язовири и каскади"-София.

➤ Благоустройствени мероприятия

Във всички населени места на територията на общината е необходимо изпълнение на благоустройствени работи за рехабилитация на съществуващото благоустрояване на публичните пространства. Може да е необходимо проектиране и изпълнение на корекции на речните корита в границите на населените места. При това, прилежащите територии да се

устроят като елементи от зелената система на съответното населено място и се осигури достъп до речното корито по цялото му протежение, с оглед неговата поддръжка.

➤ **Риборазвъждане и аквакултури, спорт, туризъм и рекреация**

В ОУПО е отразено, че съществуват изключително благоприятни условия и възможности за развитие на рибно стопанство във водните пространства в общината. Тази дейност може да бъде перспективна, съчетана с кътове за любителски и спортен риболов и отдых предвид добрите дадености на територията и наличието на подходящи реки.

Секторът по рибарство и аквакултури в община Рила, включително преработването на риба, има относително малък дял на регионално ниво.

Общината разполага с необходимите условия за развитието на рибовъдство, което би допринесло значително за общото икономическо развитие на територията. Особено подходящо за района е отглеждането на пъстърва, есетрови риби и зарибителен материал. В контекста на плана за развитие на общината, подобна дейност има добри пазарни перспективи. Очаква се добра реализация на местния (областен) и столичния пазар. Някои от разнообразните, но неефективно използвани до сега материални ресурси, собственост на общината (19 бр. водоеми, в т.ч. 5 в землище гр. Рила и 14 бр. в землище с. Смочево) може да бъдат отдадени на концесия с цел по-нататъшно развитие на рибовъдство на територията на общината. Тази препоръка на ОУПО е добра възможност и за правилното стопанисване на тези общински хидротехнически съоръжения съгласно изискването на ЗВ.

➤ **Напоителна система**

В ОУПО няма информация за наличните съоръжения, свързани с напояването. Добрите природни дадености-гъста хидрографска мрежа и вероятно съществуващи открити напоителни канали, които са били използвани в миналото за напояване, е предпоставка същата да се възстанови и използва отново.

➤ **Риск от наводнения**

Наводненията са природно явление, което не може да бъде предотвратено. Вероятността за тяхната поява и степента на пораженията им зависят от редица фактори, познаването и управлението на които позволява да се въздейства върху общите негативни последици от наводненията. Те са природни и техногенни. Основна причина за наводненията са разливанията на реките вследствие на продължителни и интензивни и/или краткотрайни интензивни валежи. В некоригираните речни участъци се наблюдава естествено преливане, а в коригираните са налице два механизма: разрушаване на защитните съоръжения (диги) на местата, където са в лошо техническо състояние в резултат недобра експлоатация, и преливане над защитните съоръжения при протичане на максимални водни количества по-високи от оразмерителните за корекцията. Характерни са и поройните наводнения, при които

интензивността на водообразуването надвишава естествения отточен модул на терена и този на канализационните и дренажните системи. Поройните наводнения са особено опасни в райони с водонепропускливи гладки покривни настилки, както и в суходолия с голям наклон на дъното и скатове.

Постоянната защита от наводнения е комплексна дейност, включваща широк кръг от инженерно-защитни, териториално-устройствени, градоустройствени, организационни и др. дейности, като: изграждане на корекции, защитни диги, дъждовни канализационни системи в населените места, предпазни събирателни скатови канали, дренажни системи в мелиоративните площи и т.н.

Оценката и управлението на риска от наводнения е предмет на Директива 2007/60 на ЕС, позната още като Европейска Директива за наводненията, която е в сила от 26.11.2007г. и е транспонирана в националното законодателство с изменението на Закона за водите през м. август 2010г.

Идентификацията и териториалният обхват на риска от наводнения се осъществява при съблюдаване разпоредбите, включени в Глава девета: „Защита от вредното въздействие на водите“ и Глава десета „Управление на водите“ от Закона за водите.

Басейнова дирекция Западнобеломорски район - Благоевград (БДЗБР) определя районите със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) на базата на резултатите от Предварителна оценка на риска от наводнения (по чл.5 от Директива 2007/60/ЕО за оценка на риска от наводнения) и Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на РЗПРН – II-ра част от Методиката по чл. 187, ал. 2, т. 6 от Закона за водите.

Със заповед № РД-05-91/15.08.2013 год. на Директора на БДЗБР са определени и със Заповед № РД-746/01.10.2013 год. на Министъра на околната среда и водите са утвърдени районите със значителен потенциален риск от наводнения в Западнобеломорския район за басейново управление.

Оценен по Европейската Директива за наводненията и Закона за водите, рискът от наводнения **не е значителен** по поречията на реките Рилска и Илийна, предвид профила на речните им корита. По-голяма вероятност за това има от техните притоци, при големият наклон на релефа, въпреки значителното хидроенергийно строителство, което улавя и контролира повърхностния воден поток. Все пак уязвими зони от наводнения на територията на общината си остават зоните около р. Рилска и Илийна.

В Предварителна оценка на риска от наводнения на Западнобеломорски район за басейново управление, съгласно чл. 146а от Закона за водите са посочени следните наводнения в близкото минало в община Рила:

Местоположение	река Рилска – гр. Рила, общ. Рила
Код на водното тяло	BG4ST500R043
Категория	минало наводнение
Типове наводнения	речно
Обхват	Поречие на река Струма
Вероятност за настъпване на събитието	не е определена
Тип и размер на неблагоприятните въздействия	Залети урегулирани поземлени имоти, находящи се в кв. 119 по плана на гр. Рила, с предназначение за ниско жилищно строителство
Друга важна информация	
Дата и продължителност на минали наводнения	04.12.2010.

Местоположение	река Рилска – гр. Рила, общ. Рила
Код на водното тяло	BG4ST500R043
Категория	минало наводнение
Типове наводнения	речно
Обхват	Поречие на река Струма
Вероятност за настъпване на събитието	не е определена
Тип и размер на неблагоприятните въздействия	Мост над р. Рилска - съоръжението обслужва улица с осови точки о.с. 297 и о.с. 298 (ул. "Септемврийска), както и мост над р. Рилска свързващ централна градска част с кв. "Спротива" в гр. Рила
Друга важна информация	
Дата и продължителност на минали наводнения	04.12.2010.

Тези събития не са определени като значими съгласно приложените критерии за значимост, а именно категория/категории върху която/които очакваното негативно въздействие е най-голямо и именно това въздействие е определило значимостта на потенциалното наводнение: ЧЗ – „човешко здраве”; СД – „стопанска дейност”; ОС – „околна среда” и КН – „културно наследство”.

Територията на община Рила **не е определена като район със значителен потенциален риск от наводнение /РЗПР/.**

4.4 ЗЕМИ И ПОЧВИ

Съгласно Заданието за обхват и съдържание на екологичната оценка, предмет на анализ в този раздел са както съществуващата структура на територията и характера на ползването ѝ, така и основните типове почви и тяхното ползване и състояние.

4.4.1. Структура на територията

Общата площ на територията на община Рила е **360 933.687 дка**. Тя е разпределена в 5 землища, както следва:

- гр. Рила 58 959.787 дка;
- с. Падала 14 244.894 дка;
- с. Пастра 22 926.009 дка;
- с. Смочево 33 553.047 дка;
- ман. Рилски манастир 232 519.816 дка;

(Сумата от площите на землищата е 362 203.553 дка, т.е. различна от тази в АГКК, но толкова се води в отдел „Земеделие и гори“ на общината)

Параметрите на структурата на територията на общината по видове територии са показани на долната таблица:

Таблица 7 Баланс по видове територии

Баланс по видове територии към 19.08.2013 г.*		
Видове територии	Площ (дка)	Дял (%)
1. Територии за селско стопанство, в т.ч:	155 089.421	42.818
	<i>157 150.000</i>	<i>43.397</i>
1.1. Обработваеми земи - ниви	<i>15 250.000</i>	
1.2. Обработваеми земи – трайни насаждения	<i>286.000</i>	
1.3. Необработваеми земи	<i>139 070.000</i>	
2. Територии за горско стопанство	201 522.265	55.638
	<i>197 590.000</i>	<i>54.553</i>
3. Населени места	2 908.156	0.803
4. Повърхностни води	2 087.344	0.576
	<i>2 050.000</i>	<i>0.567</i>
5. Територии за транспорт (и други)	596.367	0.165
Общо	362 203.553	100.000

* Балансът на територията е съставен по землища. Данните в **болд** са от Отдел „Земеделие и гори“ на общината. Данните в *италик* са от ОЗ на проекта на ОУПО.

Балансът на общинската територия показва следните съотношения на структурните ѝ елементи:

- **териториите за горско стопанство** са с най-голям относителен дял. Площта им възлиза на 201 522.265 дка или 55.638 % от общата територия на общината. Най-голям е относителният им дял в землището на с. Пастра – 60.41 %, следвано от землището на гр. Рила – 58.66 % и землището на Рилския манастир – 58.13 %;

- **териториите за селско стопанство** заемат също значителна площ – 155 089.421 дка или 42.818 % от общинската територия. Най-значителни по площ са в землището на Рилския манастир – 95 157.856 дка, а като относителен дял – в землището на с. Смочево – 71.35 %;

- **урбанизираните територии** (населени места) покриват 0.803 % от площта на общината, което съответства на малката гъстота на селищната мрежа;

- **водните течения и площи**, представени от множество реки и езера заемат неголяма част от общинската територия 0.576 %;

- **териториите за транспорт**, които включват и териториите с друго предназначение заемат 596.3670 дка, или 0.165 % от територията на общината.

- **за нарушени територии** не са предоставени данни.

Защитените и нарушените територии включват:

Таблица 8 Защитени и нарушени територии

Защитени и нарушени територии	в ха	в %
А. Територии за природозащита	25 543	95.125
Б. Територии за защита на културно-историческото наследство	1 309	4.875
В. Територии за възстановяване и рекултивация	000	0.000
Г. Територии с активни и потенциални свлачища и срутища	000	0.000
Д. Други нарушени територии	000	0.000
Е. Обща площ (А+Б+В+Г+Д)	26 852	100.000

Тъй като защитените територии по ЗЗТ, ЗБР и ЗВ не представляват самостоятелни начини на трайно ползване и площите им се припокриват с територии с други трайни предназначения, те не са структурен елемент на баланса на територията. Елемент на баланса на територията са само защитените територии по Закона за културното наследство.

4.4.2. Ползване на земеделските земи

Земеделските земи на територията на общината възлизат на 134 380 [155 089] дка. Нивите представляват 10.8 % от стопанисваната земя. Най-висок е делът им в землищата на с. Смочево – 48.4 % и на гр. Рила – 38.9 %, а най-нисък в землищата на селата Падала и Пастра, съответно 2.6 % и 0.8 %. Голяма част от земеделските имот са маломерни. Общината е собственик на повече от 1/5 от поземления фонд – 22.78 %. От имотите ѝ 75.00 % са ливади, пасища и мери, които отдава под наем и аренда на населението.

В растениевъдството с определящо икономическо значение са трайните насаждения - лозя, овощни градини (праскови, череши, сливи), ягодоплодните (ягоди и малини) и култивираната шипка. Зърнените култури заемат 4.6 % от нивите, като се отглеждат пшеница, ечемик, овес, царевица и трикале.

Благодарение на обширните площи с естествени ливади, мери и пасища **животновъдството** е с основно значение в аграрния сектор. Към настоящия момент животновъдното производство се осъществява почти единствено в домашните стопанства и няма стоков характер. Отглеждат се крави, овце и кози. Сериозно развитие има и пчеларството.

4.4.3. Селищна мрежа и населени места

Селищната мрежа на общината се състои от четири населени места и един манастир. Общински център е гр. Рила от групата на много малките градове (до 10000 ж.) и от 4-та функционална категория. Трите села Падала, Пастра и Смочево са от групата на много малките села (до 250 ж.). Две от тях - Пастра и Смочево са от 7-ма категория, а с. Падала, заедно с

Рилският манастир са от 8-ма категория. И трите села по административен статут са кметски наместничества.

Гъстотата на селищната мрежа е 1,39 селища на 100 кв. км., гъстотата на населението – 8,00 ч./кв. км, а степента на урбанизация – 83.65 %.

Таблица 9 Населени места и население в община Рила

Населени места	Категория	Административен статут	Категория по Наредба № 7	Население		ЕКАТТЕ
				2001	2011	
1	2	3	4	5	6	7
Община	4	Община	Много малка	3 804	2 888	KNL38
гр. Рила	4	Общински център	Много малък	3 079	2 368	62671
Села общо	-	-	-	725	520	-
с. Падала	8	Наместничество	Много малко	45	29	55083
с. Пастра	7	Наместничество	Много малко	326	232	55539
с. Смочево	7	Наместничество	Много малко	327	220	67698
ман. Рилски манастир	8	-	-	27	39	62685

Пространствената структура на селищната мрежа е формирана по протежението на долината на р. Рилска, която е и основното транспортно направление, и притоците ѝ, и е от линеарен тип. Изключение правят село Падала, което е по-встрани от основната линеарна структура и село Смочево, което е разположено в центъра на землището си. Повечето урбанизирани територии извън границите на населените места също принадлежат към линеарната система на селищната мрежа. Това са местностите Орлица, Пчелино, Жабокрек, Елешница и др.

4.4.4 Урбанизирани територии извън населените места

Селищни образувания без статут има по протежение на пътя за Рилския манастир в местностите „Орлица“, „Пчелино“, „Жабокрек“ и „Елешница“. Средоточие на земи по параграф 4 на ПЗР на ЗСПЗЗ има северно от гр. Рила в м. Картарница.

4.4.5 Почви

В границите на Община Рила са разпространени кафяви горски, планинско-ливадни, канелени горски /типични и излужени/ и планинско-горски /тъмноцветни и ливадни/ почвени типове, с характеристика, както следва:

- *кафяви горски почви* – разпространени са в условията на разнообразен, силно разчленен планински релеф; развитието им е свързано с определена надморска височина – 700-1000 и 1800-2000м, като заемат зоната на преходния планински климат, който се характеризира с висока влажност на въздуха, умерени колебания на температурата на въздуха, продължителна снежна покривка; част от почвите са заети от ливади и пасища; върху тях се развиват бук и повечето иглолистни видове; кафявите горски почви имат благоприятен въздушен режим, отцедливи са и не задържат вода; топлинният им режим е свързан с голямата надморска височина и създава специфични, в повечето случаи ограничителни условия за различните видове култури;

- *планинско-ливадни почви* – заемат териториите, разположени на височина повече от 1700-1900м; развиват се при преобладаващото участие на високопланинската ливадна растителност; характеризират се с едрочастичен механичен състав, главно от скелетни частици и пясък, което обяснява податливостта им към ерозия; тези почви са с изразена обменна киселинност, които се развиват под действието на високопланинска тревиста растителност и са разпространени по северните части и такива с неутрална реакция, разпространени по южните склонове;

- *канелени горски почви* – развиват се под сухи гори и храсталаци, като в котловинните части са разпространени ливадно-канелени почви, които се редуват с алувиално-ливадни; канелените горски почви рядко се отличават от кафявите горски почви; канелените имат ясно изразен хумусен хоризонт с мощност, варираща от 20 до 60см, както и добре представен уплътнен глинест хоризонт; в канелените горски почви карбонатния хоризонт се развива на дълбочина от 30 до 200см; ливадно-канелените почви с по-мощен хумусен хоризонт и признаци, показващи подпочвеното им овлажняване; податливи са към ерозия;

- *планинско-горски, тъмноцветни почви* – имат ограничено разпространение; развити са в по-ниските райони на високопланинските пасища; развитите под гори и храсти от клек планинско-горски почви се отличават със значителна мощност на чимовия и торфено-хумусен хоризонт – средно 60-80см; характерно е развитие на ерозионни процеси по по-стръмните склонове, където тревистата растителност не образува непрекъснат чим.

- *алувиално-ливадни почви* – мощността на хумусния хоризонт е в широки граници-средно от 30-75см в зависимост от продължителността на ливадния процес и свързаното с него натрупване на хумус; притежават висока водопропускливост, но запазват добър воден баланс; отличават се високо естествено плодородие; развити са около реките Рилска и Илийна.

Анализът на наличните данни по отношение на **деградационните процеси** позволява следните констатации:

- **почви, замърсени с тежки метали** – в общината няма производствени обекти, които да предизвикат замърсяване на почвите с тежки метали. Вероятен източник на замърсяване на почвите с оловни аерозоли, контактни на главната пътна мрежа е транспортния трафик, на неговата интензивност не дава основание за такова предположение;

- **ерозирали почви** – това е единствения проблем, характеризиращ наличието на деградационни процеси на територията на общината; проявява се на височина около 1700м при условията на липсваща тревна покривка;

- **вкислени и засолени почви** - до този момент няма данни за това състояние на почвите в общината;

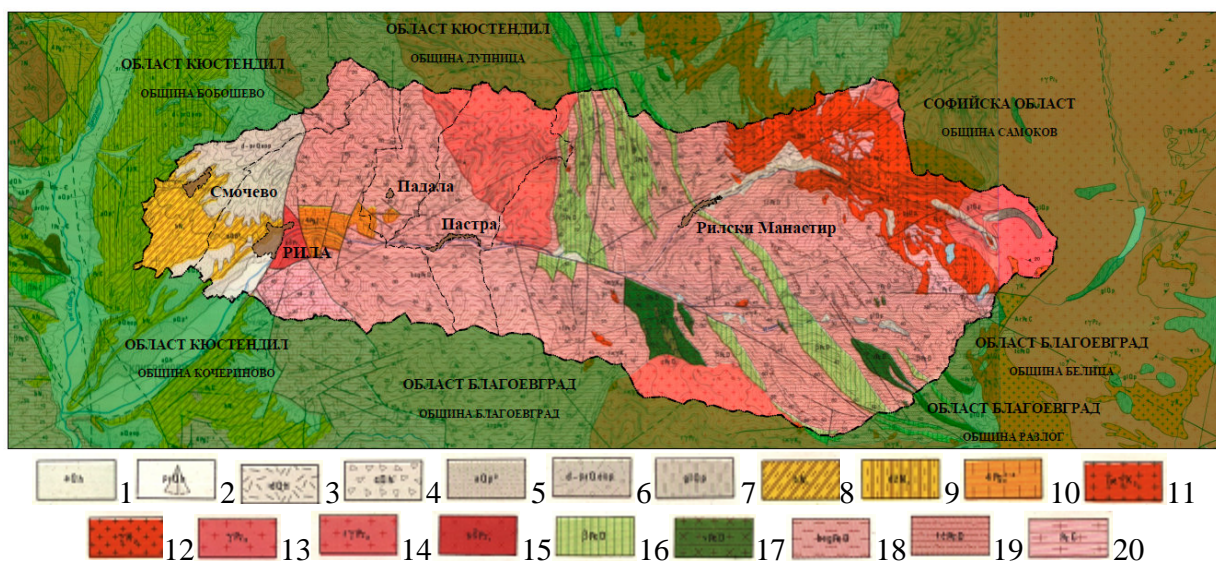
- **почви, замърсени с пестициди** – почвите в общината не са замърсени с пестициди, не са вкислени или засолени; на територията на общината няма складове за съхранение на излезли от употреба средства за растителна защита.

4.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ

4.5.1 Земни недра

Геоложкият строеж в обсега на община Рила е пъстър и сложен, обусловен от стратиграфските последователности и тектонските структури и разломи, характерни за Мальовишкия, Мусаленския и Капатнишкия блок от състава на Западнорилския блок, отчасти за Влахинския блок и за Благоевградския грабен. Приповърхностната зона на посочените тектонски структури е изградена от докамбрийски, палеозойски и горнокредни скали, и палеогенски седименти, както и от неогенски седименти и кватернерни образувания, изпълващи Благоевградския грабен, /вж. долната фигура/, с характеристики, както следва:

- *докамбрият* включва гнайсово-мigmatитовия комплекс, Чепеларската пъстра свита, Богуевската плагиогнайсова свита и скали на Родопската надгрупа;
- *гнайсово-мigmatитовият комплекс*, представен от двуслюдени и биотитови ивичести, очноивичести и очни мигматити и небулити с обща дебелина до 1000 m;
- *чепеларската пъстра свита* е представена от разнообразни метаморфити с предполагаема дебелина над 2000 m - гнайси, гнайсошисти и шисти, амфиболити, мрамори, лептинити, скарни, калцифири и др.; скалите са силно разкъсани и нагънати в тесни изоклинални гънки;

Кватернер: 1-Алувиални образувания на руслата и заливните тераси; 2-Пролувиални образувания; 3-Делувиални образувания; 4-Колувиални образувания; 5-Алувиални образувания на надзаливните тераси; 6-Делувиално-пролувиални образувания; 7-Ледникови образувания; **Неоген:** 8-Бараковска свита; 9-Джерманска свита; **Палеоген:** 10-Пъстра подвъглищна задруга; **Горна креда:** 11-Аплитоидно-пегматитоидни гранити; 12-Дребнозърнести биотитови гранити; **Палеозой:** 13-Южнобългарски гранитоиди (Калински плутон); 14-Среднозърнести биотитови гранити; 15-Струмска диоритова формация; **Докамбрий:** 16-Метаморфизирани базични вулканити; 17-Метагабра и метадiorити; 18-Богуевска плагиогнайсова свита; 19-Чепеларска пъстра свита; 20-Гнайсово-мigmatитов комплекс.

Фиг. №1. Фрагмент от геоложка карта на България. Картен лист Благоевград, М 1:100 000 (Маринова Р. и др., 1991)

- *богуювската плагиогнайсова свита* включва мигматизирани биотитови и двуслюдени гнайси;

- *родопската надгрупа* е представена от метаморфизирани базични вулканити (слоисти ортоамфибилити), метагабра и метадиорити, внедрени всред докамбрийските скали на Чепеларската свита;

- *палеозоят* е представен от среднозърнести биотитови гранити на Калинския плутон и Рило-Запанородопския батолит и диорити и габродиорити на Струмската диоритова формация.

- *горнокредните скали* включват аплитовидно-пегматовидни гранити и дребнозърнести биотитови гранити;

- *палеогенът* включва полимиктови конгломерати и пясъчници, с прослойки от аргилити на Пъстрата подвъглищна задруга, разкриващи се западно от гр. Рила;

- *палеозойските Южнобългарски гранитоиди* са представени от среднозърнести биотитови гранити и гранодиорити;

- *горнокредните гранитоиди* включват биотитови гранити до гранодиорити на Севернопиринския плутон и *Безбожкия плутон*, изграден почти изцяло от порфиroidни биотитови гранити до левкогранити;

- *неогенските седименти* са поделени на два хоризонта – въгленосен и чакълено-песъчлив, номинирани като Бараковска и Джерманска свита;

- *джерманската свита* е изградена от алевролити, пясъчници, конгломерати и глини, оформящи различно издържани прослойки и лещи; дебелината на свитата е от 120 до около 500 m;

- *бараковската свита* се разкрива западно от гр. Рила и около с. Смочево; разполага се съгласно над Джерманската свита с постепенен преход; изградена е от груботеригенни седименти с характерен жълтеникав цвят – брекчоконгломерати, конгломерати, средно до грубозърнести пясъчници и пясъци с дебелина от 100 до 200 m;

- *кватернерните образувания* имат значително генетично разнообразие и включват ледникови, пролувиални, делувиялни, делувиялно-пролувиални, колувиални и алувиални наслаги;

- *ледниковите образувания* са локализирани в циркусите и ледниковите долини на р. Манастирска и р. Илийна; изградени са от чакъли, валуни и скални блокове;

- *делувиялните образувания* от несортирани блокажи или чакълести материали с песъчливо-чакълеста плънка са със спорадично разпространение върху денудираната повърхност на коренните скали;

- *пролувиалните образувания* от валуни, чакъли и пясъци изграждат наносните конуси в подножието на склоновете по р. Илийна.

Делувиялно-пролувиалните образувания от брекчи, брекчоконгломерати и песъчливи глини заемат част от лявата тераса на р. Джерман северозападно от гр. Рила

- *колувиални блокажи* са образувани покрай десния бряг на р. Манастирска.

- *алувиалните образувания на руслата, заливните и надзаливните тераси* имат значително развитие в долината на р. Джерман и р. Рила западно и югозападно от гр. Рила.

Изградени са от дребносъсови полигенни чакъли, разнорънестни пясъци, глинести пясъци и глини. Дебелината им достига 15÷20 m.

● Физико-геоложки процеси и явления

Между известните физико-геоложки процеси и явления, по-съществено развитие на територията на община Рила имат изветрянето на скалите, ерозионно-аккумуляционните и криогенните процеси и явления, отчасти гравитационните процеси и явления, с характеристики, както следва:

- *изветрителните процеси* са изразени в механично разкриване на петрогенните и тектонски пукнатини, развитие на нови неориентирани пукнатини, разчленяване и дезинтеграция на масива в хипергенната зона и в химическо преобразуване на скалообразуващите минерали;

- *ерозионно-аккумуляционните процеси* включват повърхностна денудация и руслова ерозия.

Повърхностната денудация се извършва от стичащата се вода по склоновете, която размива напуканата и изветряла приповърхностна зона и пренася отмития скален материал, отлагайки го в подножието на склоновете, в руслата на реките и деретата. Русловата ерозия е свързана предимно с разрушителното действие на реките, особено в участъците с голям наклон и с променлив режим, каквито са горните течения на реките по склоновете на Рила и Западните Родопи.

- *ледниковите образувания* са продукт на *криогенни процеси и явления* и последващото пренасяне и отлагане на отмития скален материал и на формираните едри скални блокове.

Най-значими продукти на изветрителните, ерозионно-аккумуляционните и криогенните процеси са оврагообразуването, дълбоко врязаните речни русла, алувиалните, пролувиалните, делувиалните, ледниковите и речно-ледниковите образувания и пр.

Гравитационни процеси и явления са слабо проявени. Те включват предимно срутища от скални блокове и сипеи по склоновете на речно-овражната мрежа, на места и по откоси на пътищата.

Според „Карта на свлачищата“ и писмо № 283/19.08.2015 г. на „Геозащита“ ЕООД - Перник“ на територията на община Рила са регистрирани две стабилизирани и едно активно свлачище, както следва:

- **стабилизирано свлачище** в с. Смочево с национален идентификатор KNL 38.67698-01. Проявено е на планински склон с наклон 35° на северозапад. Местоположението му се определя от координати X = 23,6212142935, Y = 42,148689069. Надморска височина 158 m. Засяга площ 0,40 dka с дължина 25 m и ширина 15 m;

- **активно свлачище** в с. Смочево с национален идентификатор KNL 38.67698-02. Регистрирано е през 2015 г. Проявено е в кв. 25 на селото на ул. „Инж. Сотиров“. Местоположението му се определя от координати X = 23,0966460467

У = 42,1499569356. Надморска височина 690,00 m. Засяга площ 0,15 dka с дължина 20 m и ширина 8 m. Засяга площ 0,19 dka в два участъка с дължина 10 и 20 m;

- **стабилизирано свлачище** в с. Падала по пътя за вилната зона с национален идентификатор KNL 38.55083-01. Проявено е на планински склон с наклон 40^0 със западно изложение. Местоположението му се определя от координати X = 23,1936337888 Y = 42,1439662783. Надморска височина 1060,00 m. Засяга площ 0,15 dka с дължина 20 m и ширина 8 m.

● Сеизмичност на района

Установено е, че сеизмичната опасност в България се определя главно от сеизмичните източници, идентифицирани на територията на страната, групирани в географски определените основни сеизмични зони: Шабленска, Провадийска, Горнооряховска, Софийска, Маришка и Струмска (Кресненска) и с източник Вранча (Румъния). Относително по-слабо е влиянието на сеизмичните източници Мраморно море (Турция) и Ксанти (Гърция).

Най-силните земетресения в близост до община Рила са проявени в София на 18 октомври 1914 г. с магнитуд 5,3, в Перник на 12 май 2012 г. с магнитуд 5,6 и в Струмската (Кресненската) сеизмична зона, където са реализирани две катастрофални земетресения на 04.04.1904 г. в интервал от 23 минути, първото, с магнитуд $M_s = 7,1$ и второто главно събитие, с $M_s = 7,8$.

Съгласно „Наредба № РД-02-20-2 от 27 януари 2012 г. за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони“ и картата на сътресяемостта за периоди 1000 г към тази наредба територията на община Рила попада в сеизмичен район от IX сеизмична степен. Проектирането на сгради, съоръжения, комуникации и други обекти следва да се осъществява със сеизмичен коефициент $K_s = 0,27$.

По БДС EN 1998-1:2005/NA:2012, Приложение NA.D2 (Еврокод 8), северната част от територията на общината попада в сеизмичен район с референтното максимално ускорение 0,23 g, а южната - с референтното максимално ускорение 0,32 g за период на повторяемост от 475 години.

● Инженерно-геоложки условия

Множеството литостратиграфски единици с различна хроностратиграфска принадлежност и пъстрата мозайка от тектонски единици, чиито скални обеми носят следи на различни по време и характер пликативни и дизюнктивни деформации, обуславящи геолого-тектонския строеж, хидрогеоложките условия, както и проявените физико-геоложки процеси и явления, очертават твърде разнообразни и сложни инженерно-геоложки условия на територията на община Рила.

По литолого-петрографския състав на седиментите, метаморфитите и вулканитите и произтичащия от него широк диапазон на техните физико-механични свойства в

приповърхностната геоложка среда, обект на антропогенно въздействие, се диференцират скални, полускални, глинести и рохкави инженерно-геоложки типове скали. По отношение на условията за изпълнение на строителната дейност (изкопи, насипи, фундиране на сгради и съоръжения и пр.), те се класифицират като:

- земни почви - глинени, пясъци, чакъли, глинести пясъчници и др., изкопаването на които е възможно с използването на багер;
- слаби скални почви - алевролити, аргилити, мергели, пясъчници, конгломерати, силно изветрели и напукани скали, изкопаването на които е възможно с използването на тежкотоварни багери;
- средни до твърди скални почви - гранити, диорити, гранодиорити, мрамори, гнайси, амфиболити, туфи и др., при изкопаването, на които е необходимо използването на взривни материали и/или раздробяването им със специални машини.

● **Подземни богатства**

На територията на община Рила няма проучвани и утвърдени запаси на находища на подземни богатства.

4.5.2 Подземни води

● **Хидрогеоложки условия**

Хидрогеоложките условия в обхвата на община Рила, която е на територията, обслужвана от Басейнова дирекция за управление на водите Западнобеломорски район - Благоевград, се обуславят от порови и пукнатинни подземни води и минерални води.

Според „План за управление на речните басейни за Западнобеломорски район 2010-2015 г.“ **поровите води** са обособени в части от подземните водни тела:

- „Порови води в кватернер – Благоевград“ с код BG4G000000Q004,
- „Порови води в неоген – Благоевград“ с код BG4G000000N014 и
- „Порови води в палеогенски седиментен комплекс“ с код BG4G000000Pg038.

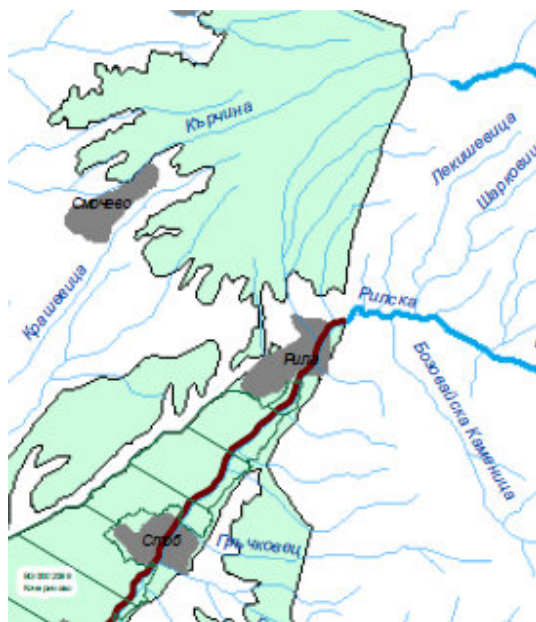
Пукнатинните води формират подземни водни тела:

- „Пукнатинни води в Южнобългарски гранити, Калински плутон“ с код BG4G000PzC2021,
- „Пукнатинни води в Струмска диоритова формация“ с код BG4G000000Pz022 и
- „Пукнатинни води в Рило-пирински метаморфити“ с код BG4G000PtPz024.

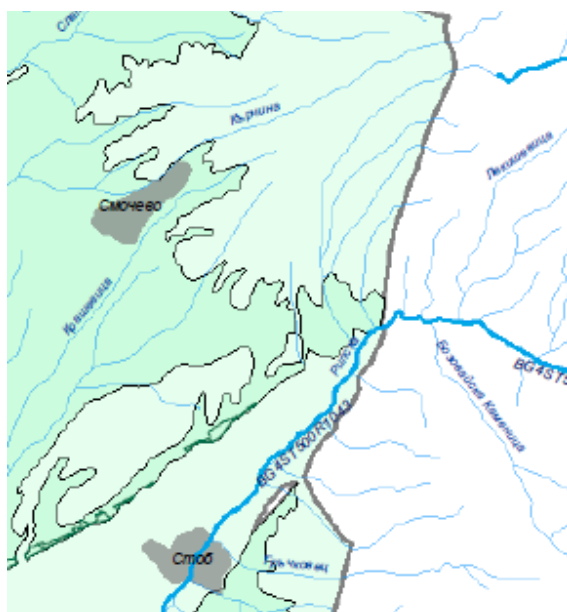
В „Проект на План за управление на речните басейни на ЗБР 2016 - 2021 г.“ е извършена актуализация на характеристиките и площите на подземните водни тела чрез сливане и/или разделяне на границите им. На територията на община Рила попадат части от актуализираните подземни водни тела „Порови води в кватернер – Благоевград“ с код BG4G000000Q004, „Порови води в неоген – Благоевград“ с код BG4G000000N014 и „Пукнатинни води в Рило-родопски метаморфити, Южнобългарски гранити, Калински плутон“ с код BG4G001PzC2021.

Подземните води, формиращи подземно водно тяло „Порови води в кватернер – Благоевград“ с код BG4G000000Q004, се съдържат в кватернерните алувиални образувания на руслата и заливната и надзаливните тераси на р. Струма и нейните притоци и в делувиално-пролувиалните образувания. На територията на община Рила попада само част от подземното водно тяло в кватернерните образувания на приустовия участък на Рилска река и в делувиално-пролувиалните образувания северно от гр. Рила. Подземните води се подхранват от атмосферни валежи и от повърхностните води от реките и деретата, които се спускат от оградите вериги. Дренират се в реките и чрез водоземни съоръжения. Връзката между подземните и повърхностните води е средна двупосочна (фиг. №2.).

Подземните води, формиращи подземно водно тяло „Порови води в неоген – Благоевград“ с код BG4G000000N014, се съдържат в неогенски седименти (пясъци, глини, песъчливи глини), изпълващи Благоевградската котловина. Подземното водно тяло представлява напорен слоест водоносен комплекс под ерозионния базис и разходящи безнапорни потоци над местния ерозионен базис. Подхранването му е от инфилтрация на валежи и повърхностни води. Дренира се чрез извори с малък дебит в безнапорната зона над местния ерозионен базис и чрез водоземни съоръжения (фиг. №3).

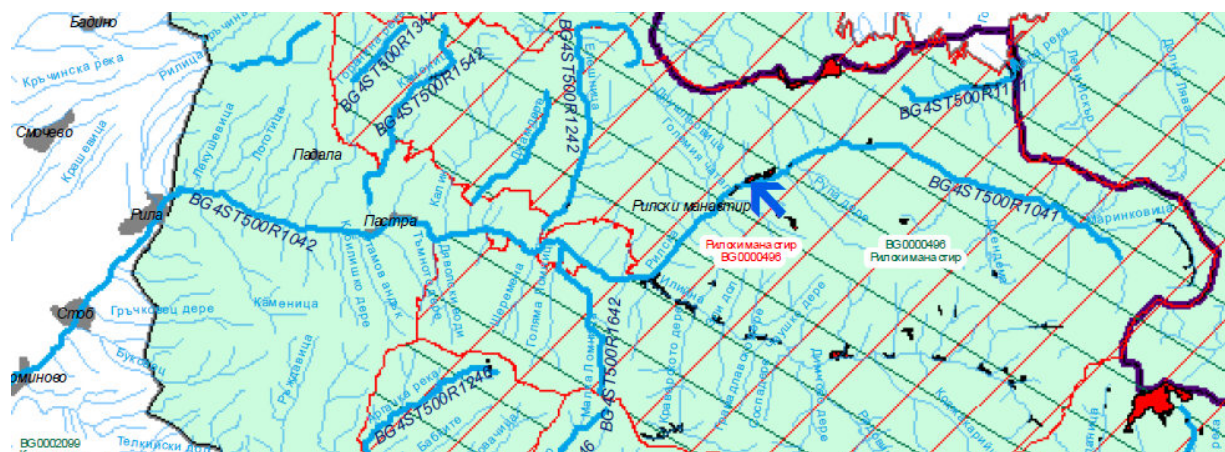

Фиг. №2. Фрагмент от карта на подземно водно тяло „Порови води в Кватернер-Благоевград с код BG4G000000Q004 /Проект на ПУРБ на ЗБР 2016-2021 г/

Фиг. №3. Фрагмент от карта на подземно водно тяло „Порови води в Неоген-Благовград с код BG4G000000N014 /Проект на ПУРБ на ЗБР 2016-2021 г/

Подземно водно тяло „Пукнатинни води в Рило-родопски метаморфити, Южнобългарски гранити, Калински плутон“ с код BG4G001PzC2021 е формирано в Южнобългарски интрузии и архай-протерозойски метаморфити в северната част на Западнородопския блок. Подхранването е от валежи, а дренирането - в речно-овражната мрежа и чрез водовземни съоръжения (фиг. №4).

Фиг. №4. Фрагмент от карта на подземно водно тяло „Пукнатинни води в Рило-родопски метаморфити, Южнобългарски гранити, Калински плутон с код BG4G001PzC2021 /Проект на ПУРБ на ЗБР 2016-2021 г/

Химичното и количественото състояние на описаните подземни водни тела е добро. Наличната информация за подземните водни тела, идентифицирани в „Проект на ПУРБ на ЗБР 2016-2021 г“ и връзката им с тези в „ПУРБ на ЗБР 2010-2015 г“ е отразена в табл. №10.

На територията на община Рила има находище на минерална вода „Рила“ с един водоизточник - Сондаж № 1ВП с дълбочина 694 m - публична общинска собственост. Каптиран е чрез чешма в центъра на гр. Рила.

По данни от „План за управление на водосборния басейн на р. Струма по отношение устойчивото използване на термоминералните води (ПУРБМВ)“, изготвен през 2008 г. от Басейнова дирекция за управление на водите Западнобеломорски район - Благоевград дебитът на Сондажа е малък - около 0,20 l/s, но естествените му ресурси не са оценявани и утвърждавани. Водата е с температура 23,9 °C, азотна, слабоалкална, хидрокарбонатна, натриева, флуорна. От редките и разсеяни елементи се съдържат по-значими микроконцентрации на Li, W и др. Няма данни за причинено замърсяване. Не е подходяща за питейно-битови нужди, за бутилиране като трапезна натурална и газирана минерална вода и за производство на безалкохолни напитки, поради повишеното съдържание на флуор.

● **Водовземни съоръжения от подземни води. Санитарно-охранителни зони**

За питейно-битово водоснабдяване на селищата в община Рила и други цели се ползват предимно речни водохващания. Освен това се ползват и водовземните съоръжения от подземни води, наличната информация за които, както и за учредените санитарно-охранителни зони, е отразена в табл. №11 по данни от сайта в интернет на Басейнова дирекция за управление на водите в Западнобеломорски район и писмо № 729/03.07.2015 г на „Кюстендилска вода“ ЕООД.

Таблица 10 Информация за подземните водни тела на територията на община Рила в Проект на ПУРБ 2016-2021 г

Наименование на подземното водно тяло/ПВТ/	Код на ПВТ	Тип на ПВТ	Литоложки строеж на ПВТ	Площ km ²	Дебелина m	Коефициент на филтрация m/d/ проводимост m ² /d	Изменения в дефинирането на ПВТ след ПУРБ 2010-2015 г.
Порови води в кватернер - Благоевград	BG4G000000Q004	Без-напорен	Алтернация от слабо споени пясъци, чакъли и глини	157,86	до 20	140/860	Няма значителна промяна в очертанията на ПВТ
Порови води в неоген - Благоевград	BG4G000000N014	Напорен	Слабо споени чакъли, пясъци и глини	240,39	до 150	< 5/< 50	Няма значителна промяна в очертанията на ПВТ
Пукнатинни води в Рило-родопски метаморфити, Южнобългарски гранити, Калински плутон	BG4G001PzC2021	Без-напорен	Гнайси, шисти и гранити	2243,85	от 50 до 800	< 2/100-200	Комбинация от сливане и разделяне на вече докладвани ПВТ - BG4G000PzC2021 и BG4G000PzC2024 Забележка: На територията на община Рила в ПВТ BG4G001PzC2021 са включени и малки части от ПВТ BG4G00000Pg038 и BG4G00000Pz022

Таблица 11 Водовземни съоръжения от подземни води в обхвата на община Рила

№ по ред	Водовземни съоръжения	Титуляр	Код на подземното водно тяло	Номер и дата на разрешителното за водовземане	Заповед за учредяване на СОЗ или цели
1	Каптаж „Черней“	Рилска света обител	BG4G001PzC2021	41510518/16.12.2015	№ СОЗ-С-131/27.05.2009
2	Дренаж „Обедище“	Рилска света обител	BG4G001PzC2021		№ СОЗ-С-125/19.02.2009
3	Каптаж „Кърколиците“ в землище на Рилски манастир	ЕТ „Фешън топ модълс-Димитрина Калъмбова-Благоевград	BG4G001PzC2021	41510122/03.06.2008	№ СОЗ-С-127/23.03.2009
4	КЕИ „Белоборско дере“	НЕК АД-София	BG4G001PzC2021	41590128/06.02.2014	ПБВ на кантон „Белоборско дере“. Няма СОЗ
5	Каптаж	„Ученически отдих и спорт“ ЕАД-София	BG4G001PzC2021	1800/10.11.2006	Питейно-битови . Няма СОЗ.

6	Каптажи 1, 2 и 3	„Рила спорт“ АД-София	BG4G001PzC2021	41510120/14.04.2008	ПБВ на хижа „Рилски езера“. Няма СОЗ.
7	Каптаж „Стубело“	„Кюстендилска вода“ ЕООД-Кюстендил	BG4G000000N014	41510420/18.11.2013	ПБВ на с. Стоб, общ. Кочериново. Няма СОЗ.
8	Каптаж „Тополите“	„Кюстендилска вода“ ЕООД-Кюстендил	BG4G000000N014	41510421/18.11.2013	
9	Каптаж „Гугулево“	Община Рила	BG4G001PzC2021	няма	ПБВ на Пастра. Няма СОЗ
10	Тръбен кладенец ТК 1	„Българско вино“ АД-София	BG4G000000N014	41520034/21.09.2012	Земеделски цели- Смочево
11	Тръбен кладенец ТК 1	Михаил Гарванов-Благоевград	BG4G000000N014	41520004/12.07.2007	Земеделски цели- Смочево

4.6 ЛАНДШАФТ

4.6.1 Структура и устойчивост на ландшафта

Съгласно Европейската конвенция на ландшафта-2005г., “ландшафтът е територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали в резултат от действията и взаимодействията между природните и/или човешки фактори”.

Съгласно приетите в България определения, “ландшафтът е териториална система, съставена от взаимодействащи си природни и антропогенни компоненти и комплекси”.

Структурата на ландшафтите и състоянието им се определя чрез категорията “устойчивост на ландшафтите”, която отразява постоянството на тяхната структура във времето. Устойчивостта се разглежда като неподатливост спрямо величината на въздействието, влияещо върху структурата на ландшафта, както и като способността му към продължително еднопосочно развитие, при спазване на естествените му или придобити свойства за определен прогностичен период.

Като правило, устойчивостта на ландшафтите е:

- **потенциална**, определена още като естествена или генетична, характерна за ландшафти, при които антропогенен натиск липсва или е много нисък; към тази категория се отнасят озеленените и незастроени пространства, речните долини, земеделските земи и горски територии, териториите, намиращи се под защита на специални закони;

- **конкретна**, определена и като относителна, която е в пряка зависимост от степента на антропогенното въздействие и колкото по-хетерогенна е ландшафтната структура, толкова по-податливи на промени и нарушения са ландшафтите; към тази категория се отнасят територии, които се намират под антропогенен натиск, като в зависимост от характера на натоварване могат да бъдат изведени различни степени на устойчивост на ландшафтите.

Ландшафтът на община Рила се изгражда от 3 основни групи ландшафти според степента им на устойчивост:

- ландшафти с **висока естествена устойчивост** – към тази категория принадлежат горските територии, водните площи, териториите за отдых, естествени природни комплекси /скални, пясъчни, защитени зони и територии и др, чиято структура не показва откот естествената/;

- ландшафти с **естествена устойчивост** – тук се отнасят селскостопанските ландшафти, които в по-голямата си част, основно поради обстоятелството, че не се обработват, притежават и по-висока естествена устойчивост, както и такиво, възвърнали в годините характеристиките си;

- ландшафти с **относителна устойчивост** – към тази категория се отнасят урбанизираните територии, земите за добив на полезни изкопаеми и терените, земите, заети от депа за отпадъци и други нарушени земи.

Характерът и степента на натовареност на ландшафтите в общината по степен на тяхната устойчивост е както следва:

Таблица 12 Устойчивост на ландшафтите

Територия	Площ - ха	Относителен дял -%
1. С висока естествена устойчивост	20 012	55.25
2. С естествена устойчивост	15 720	43.40
3. С относителна устойчивост	488	1.35
Общо	36220	100

В границите на общината, относителният дял на ландшафтите с генетична устойчивост е изключително висок – почти 99 %, което е доказателство за наличие на много висок естествен екологичен потенциал на територията й.

Териториите с относителна устойчивост – антропогенно променени земи, носители на инженерна и транспортна инфраструктура и населени места заемат едва 1.35% от общата площ на общината, което се разглежда като подчертано позитивен екологичен фактор.

Съществуващият ландшафт на територията, предмет на планиране, е носител на собствена специфика, формирана от елементи, комбинацията от които дава основание за следната класификация на ландшафта по принадлежност:

- по основен тип социално-икономическа функция – комбинация от ландшафти с различна принадлежност – на населени места, земеделски, горски, ландшафти под защита и др.;

- по степен на континенталност на климата – преходно-континентален с планинско влияние;
- по макрорелефни форми – подчертано планински;
- по водещ ландшафтообразуващ фактор – преобладаващо генетичен;
- по стадии на формиране и развитие – хомеостаз;
- по генезис на антропогенните въздействия – смесен;
- по интензивност на антропогенните въздействия – ниски;
- по мащаб на антропогенни въздействия – локални;
- по продължителност на антропогенни въздействия – постоянно;
- по устойчивост на антропогенно въздействие – устойчив до средно устойчив;
- по степен на антропогенно изменение – слабо до средно антропогенно трансформиран;
- по целенасоченост на антропогенните въздействия – преки и косвени; директни и индиректни;
- по възможност за регулиране на антропогенното въздействие – контролируемо и регулируемо със средствата на планирането и проектирането.

4.6.2 Миграция на замърсителите в ландшафта

Миграцията на замърсителите в ландшафта се осъществява по пътя на четири основни компонента на околната среда – атмосферен въздух, води /повърхностни и подземни/ и почви. Анализът на възможните миграции дава основание за следната оценка:

- **по пътя на атмосферният въздух** – като правило, подчертаната динамичност на този компонент определя значително разнообразие в разпространението на вредности по въздушен път; предпоставките за разпространение на замърсители във въздуха на общината са налични, но източниците на вредни емисии са незначителни;
- **по пътя на повърхностните води** – по отношение на повърхностните води, миграцията на замърсители се стимулира по индиректен път – от подпочвените води и по директен – чрез вливането на непречистени отпадъчни води в речните води; веригата е сравнително лабилна и в първия случай зависи от състоянието на подземните води, а във втория – от техническата обезпеченост за пречистване на отпадъчните води; от двете възможности, по-неблагоприятната за общината е свързана с ниската степен на пречистване на отпадъчните води и директното изливане на непречистени води в реките;
- **по пътя на подземните води** – по отношение на подземните води миграция на вредни вещества е възможна т.к. подхранването на водоносния комплекс е резултат от инфилтрацията на атмосферни валежи, повърхностни води, вкл. недостатъчно пречистени отпадъчни и подземни води;
- **чрез почви** – пренос на замърсители по пътя на почвите е възможен, най-вече обусловен от нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, вкл. от животински произход.

Обобщено, ландшафтът на общината се характеризира с много висока степен на естествена устойчивост на ландшафтите и ниска степен на общо антропогенно натоварване. Независимо от това, основните му съставлящи елементи се намират в непосредствена връзка по отношение

миграцията на замърсители и влошаването на състоянието на който и да е от тях може да се отрази неблагоприятно върху състоянието на всички останали.

4.7 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ

Съгласно определението на Конвенцията по биологично разнообразие, под „биологично разнообразие“ се разбира както многообразието от живи организми от всякакъв вид, включително сухоземните, морски и други водни екосистеми и екологичните комплекси, към които те принадлежат, така и генетичните различия в рамките на съответния вид.

Настоящият раздел от ЕО има задачата да даде обща представа за състоянието на растителността и животинския свят в региона, пречупена през призмата на устройственото планиране, от значение за което са основно териториите и зоните с природозащитно предназначение.

4.7.1. Флора и фауна

Основен стратегически ресурс на община Рила са горските площи, които заемат 19794,87 ха (54.8%) от територията на общината. В съчетание с останалите туристически ресурси, те са важен потенциал за развитието на рекреацията и туризма в общината. Тези предимства определят и визията на ОУП за развитие на територията, като се отчитат природните дадености, които имат и специална териториално-устройствена защита. В териториалния обхват на община Рила те са следните:

- Резерват „Риломанастирска гора“ – с площ 3665 ха;
- Природен парк „Рилски манастир“ – с площ 25 253,2 ха;
- Защитена зона BG0002099 „Кочериново“ за опазване на дивите птици;
- Защитена зона BG0000496 „Рилски манастир“ за опазване на дивите птици;
- Защитена зона BG0000496 „Рилски манастир“ за опазване на природните

местообитания и на дивата флора и фауна;

От тези територии, само резерват „Риломанастирска гора“ е защитена територия – изключителна държавна собственост, за която се разработва самостоятелен план за управление, съгласно разпоредбите на Закона за защитените територии. За природен парк „Рилски манастир“ също е разработен план за управление по реда на Закона за защитените територии, който предстои да се актуализира. За защитена зона BG0002099 „Кочериново“ за опазване на дивите птици е изработен план за управление по реда на Закона за биологичното разнообразие.

КЛАСИФИКАЦИЯ НА РАСТИТЕЛНОСТТА

Според геоботаническото райониране на страната (Ив. Бондев) България е обхваната от три растителни области – Европейска широколистна горска област, Евроазиатска степна и лесостепна и Средиземноморска склерофилна горска област. Към тези три области се отнасят разпространените пет растително-географски провинции – Евксинска, Илирийска, Македоно-

Тракийска, Долнодунавска и Източносредиземноморска. Територията на страната се разделя на 28 окръга и 80 геоботанически района.

Районът на община Рила, съгласно геоботаническото райониране се отнася към Европейска широколистна горска област, Илирийска (Балканска) провинция, Рилски окръг, Западнорилски подрайон. Растителната покривка и нейното разнообразие в голяма степен е обусловено от климатичните и почвените различия, основните скали, микро и макрорелефа, надморските височини, както и експозициите на терена.

Рилският флористичен район заема четвърто място след Стара Планина, Родопите и Пирин по богатство на ендемични видове. Характеризира се с изключително разнообразна растителност с представители на пет растителни пояса (по Велчев, 1997):

- пояс на габърво-горуновите гори (между 600 и 700 до 900-1000 м н. в.);
- пояс на горите от обикновен бук (между 900 и 1000 до 1300-1500 м н. в.);
- пояс на иглолистните гори (между 1300 и 1500 до 2000-2100 м н. в.);
- пояс на субалпийското редколесие, клековите и хвойновите храсталаци (от 2000-2200 до 2500 м н.в.);
- пояс на алпийската растителност (над 2500 м н. в.).

Територията на община Рила е част от природния комплекс Рила планина и като такава, тя е представена с изключително природно богатство от видове и местообитания. Базирано на горното и предвид единната им принадлежност, не би могло да се направи ясна диференциация на флората и фауната между тази на община Рила от тази на Рила планина.

ФЛОРА

Богатството на флората в Рила е представено от 1400 вида висши растения, 282 вида мъхове и 130 вида сладководни водорасли. Общият брой висши растения представлява 38,35% от висшата флора на България. Тук се срещат 11 вида Папратовидни, 6 вида Голосеменни, 80 вида Едноседелни и 1 303 вида Двуседелни растения. Най-богати на видове са иглолистния и субалпийски пояс, където са разпространени 1 000-1 200 вида. Най-беден на видове (поради екстремния характер на много екологични ниши) е алпийският пояс. Тук са разпространени 200-250 вида. Ендемичен компонент (локални, български и балкански) - общо 57 вида. Типичен пример е разпространението на рилската иглика (*Primula deorum* Vel.) - локален ендемит, българското вятърче (*Jasione bulgarica* Stoj. et Stef.) - български ендемит, хедреантовия оклоп (*Androsace hedraeantha* Griseb.) - балкански ендемит.

Общият брой на ендемични таксони е 57. Локални ендемити са 3 вида, както следва: рилска иглика (*Primula deorum* Vel.), павловско шапиче (*Alchemilla pawlowskii* Assenov), рилски ревен (*Rheum rhaponticum* L.). Българските ендемити са 18 вида, сред които: рилско подрумиче - (*Anthemis orbelica* Panc.); йоаново подрумиче - (*Anthemis sancti-johannis* Stoj., Steff. Et Turrill), кернерова метличина (*Centaurea kernerana* Janka), костов дебелец (*Sedum kostovii* Stef.), българско вятърче (*Jasione bulgarica* Stoj. et Stef.), трицветна острица (*Carex*

tricolor Vel.), разперена светлика (*Luzula deflexa* Koz.), рилска класица (*Alopecurus riloensis* (Hack.)Pawl.) и др.

Балканските ендемити са 36 вида. С най-широко разпространение в района са български омайник (*Geum bulgaricum* Panc.), златиста кандилка (*Aquilegia aurea* Janka), обикновено лъжичниче (*Armeria rumelica* Boiss.), планински минзухар (*Crocus veluchensis* Herb.), връшняк (*Bruckenthalia spiculifolia* (Salisb.) Rchb.), дребнолистен карамфил (*Dianthus microlepis* Boiss.) и др.

Общият брой на реликтите е 105. Глациалните реликти са 74 вида. Най-широко разпространени са: паричколистно великденче (*V. bellidioides* L.), дребно крайснежно звънче (*Soldanella pusilla* Baumg.), безстъблено плюскавиче (*Silene acaulis* L.), клинолистна иглика (*Primula minima* L.), клек (*Pinus mugo* Turra), сибирска хвойна (*Juniperus sibirica* Burgsd.).

Лечебните растения в района са представени със 141 вида, от тях низши – 1 вид и висши – 140 вида. С най-голям брой видове са представени семействата – *Asteraceae* (16 вида), *Rosaceae* (15 вида), *Lamiaceae* (11 вида) и *Scrophulariaceae* (6 вида).

Районът на община Рила се характеризира с добре развита аркто-алпийска клекова (*Pinus mugo*) растителност, вторични ценози от сибирска хвойна (*Juniperus sibirica*), синя боровинка (*Vaccinium uliginosum*), тревна растителност с доминиране на картълови фитоценози (*Nardeta strictae*), а на по-топли склонове тревни формации на мощната власатка (*Festuceta validae*). Тревната растителност е представена предимно от мезофитен екологичен тип, като тревните съобщества са изградени от видове комбиниращи тревния състав на иглолистния и буковия пояси: горска светлика (*Luzula sylvatica*), горски вейник (*Calamagrostis arundinacea*), обикновена светлика (*Luzula nemorosa*), повиснала кутявка (*Moehringia pendula*), горска гайтаника (*Melampyrum sylvaticum*), горска млечка (*Euphorbia amygdaloides*), камбанка (*Campanula expansa*), върбовка (*Epilobium angustifolium*), здравец (*Geranium macrorrhizum*), спореж (*Senecio nemorensis*), жълт кантарион (*Hypericum perforatum*), паничиева пищялка (*Angelica panceicii*) и др.

Горите в района на община Рила са главно иглолистни. Доминират иглолистните гори от смърч (*Picea abies*), ела (*Abies alba*), бял бор (*Pinus sylvestris*) и бяла мура (*Pinus peuce*). В пониските терени на по-припечни места са развити ксеротермни формации на благауна (*Quercus frainetto*) и цера (*Q. cerris*). Срещат се вторични гори от трепетлика и ксеротермни гори от благаун. Част от горите са превърнати в ксеромезофитни тревни ценози (пасища). Храстите са представени от глог, дрян, леска, люляк, черен бъз, шипка, малина, къпина, смрадлика и др.

ФАУНА

Територията на България е разположена в две зоогеографски подобласти – Евросибирска и Средиземноморска. Разнообразния релеф и климат са причина за формиране на богата и многообразна фауна, която има характерни особености. Според Георгиев (1982) в България

се разграничават седем зоогеографски района, четири от които се отнасят към Средиземноморската подобласт и три към Евросибирската подобласт.

По зоогеографско райониране, общината попада в Рило-Родопски район на Евросибирската област, където преобладаващи са евросибирските и европейските видове. За територията е характерно фаунистично разнообразие и висок ендемизъм.

Шестнадесет вида едри бозайници обитават района. Шест от тях са включени в Червената книга на България, а пет са защитени съгласно българското законодателство. Невестулката (*Mustela nivalis galinthias*) и дивата коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*) са Балкански ендемити. В списъка на IUCN са включени четири вида, 5 са в Европейския червен списък, 14 вида са предмет на защита от Бернската конвенция и 4 вида са включени в EMERALD. Едрите бозайници са представени от мечка, вълк, лисица, дива коза, сърна, дива свиня. От дребните бозайници често срещани се са катерица, лалугер, белка, горска полевка, снежна полевка, таралеж, язовец, черен и пъстър пор, невестулка.

От земноводните и влечугите се срещат алпийски тритон, планинска водна жаба, слепок, живороден гущер, ливаден гущер, усойница, медянка, а от рибите – балканска пъстърва, дъгова пъстърва, лещанка, сивен. Голямо е разнообразието при безгръбначните. Повечето от тях са глациални реликти с типични аркто-алпийски елементи с висок ендемизъм. От посочените групи в района са установени 2 934 вида и подвида, обхващащи 312 редки (стенотопни) вида, 242 ендемита, 244 реликта, 41 вида, включени в световни и европейски списъци на застрашени видове (IUCN, E/ECE/1249, BC, CORINE) и 7 вида, защитени в България.

Орнитофауната е богато представена: скален орел, картал, малък орел, орел змияр, голям ястреб, ловен сокол, белогуш дрозд, планински кеклик, бухал, балканска чучулига, пъстрогуша завирушка, скалолазка, сив кълвач, домашна кукумявка, керкенец, глухар и др. Повечето видове са значими в консервационно отношение.

4.7.2 Защитени територии по ЗЗТ

На територията на община Рила са разположени следните защитени територии по Закона за защитените територии:

- Резерват „Риломанастирска гора” (код в регистъра на ЗТ – № 47) – разположен е в землището на ман. Рилски манастир и в обхвата на Природен парк „Рилски манастир“ върху площ от 3676.5 хектара. Обявен е със Заповед № 307 от 10.04.1986 г., ДВ, бр. 34/1986 г. (промяна в площта със Заповед № 114 от 24.02.1992 г., ДВ, бр. 20/1992) с цел опазване на първични горски екосистеми от иглолистни и смесени елови и букови гори. Резерватът обхваща алпийската част и горските формации от двете страни на Рилска река, между връх Мальовица и връх Бричебор. Горите на територията на резервата са представени основно от видовете бор, бук, мура на възраст над 150 години. Той е много интересен в геоморфоложко отношение. Особено забележителен е районът около Кирилова поляна с красивата скалиста дъга, включваща върховете Купените, Ловница, Злият зъб, Двуглав, Иглата, Орловец и Елени

върх. Целият склон към долината на реката е нарязан от многобройни стръмни улей, наричани Злите потоци, по чиито дълбоки и стръмни корита се свличат много лавини. Най-известен от тях е Белият улей, над който е надвиснал назъбеният гребен на Дяволските игли.

Предмет на опазване са: обикновена ела (*Abies alba*), бук (*Fagus sylvatica*), горун (*Quercus dalechampii*), явор (*Acer pseudoplatanoides*), смърч (*Picea abies*), бял бор (*Pinus sylvestris*), бяла мура (*Pinus peuce*), клек (*Pinus mugo*), ива (*Salix caprea*), бреза (*Betula pendula*), рилска теменуга (*Viola orbelica*), рилско подрумиче (*Anthemis orbelica*), рилски ревен (*Rheum rhaponticum*), ресничест дебелец (*Sempervivum ciliosum*), български омайник (*Geum bulgaricum*), алпийска каменоломка (*Saxifraga retusa*), дива коза (*Rupicapra rupicapra*), мечка (*Ursos arctos*), вълк (*Canis lupus*), глухар (*Tetrao urogalis*), лещарка (*Bonasa bonasia*), лисица (*Vulpes vulpes*), дива свиня (*Sus scrofa*), жаба дървесница (*Hyla arborea*), дъждовник (*Salamandra salamandra*), слепок (*Angius fragilis*), живороден гущер (*Lacerta vivipara*), балканска пъстърва (*Salmo trutta fario*);

В резервата се забраняват всякакви дейности, с изключение на охраната му, преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с научна и образователна цел и събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите.

- Природен парк „Рилски манастир“ (код в регистъра на ЗТ – № 8) в землището на ман. Рилски манастир върху площ от 3676.5 хектара. Обявен е със Заповед No.РД-114 от 24.02.1992 г., ДВ, бр. 20/1992 (прекатегоризация със Заповед No.РД-310 от 26.06. 2000 г., ДВ, бр. 56/2000) с цел поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях. Има действащ план за управление, приет с Решение на МС № 121 от 12.03.2010 г., ДВ, бр. 23/2010. Природен парк „Рилски манастир“ е защитена територия с една от най-високите за страната степен на естественост, стабилност и представителност на екосистемите. Обхваща площ от 25 253 ха гори и високопланински пасища в землищата на населените места – Пастра, Падала и Рилски манастир. Паркът е обявен с цел да се запазят горски екосистеми, ценни растителни и животински видове, както и да се запази характерен ландшафт. Висшите растения в парка са около 1400 вида, от които 71 са включени в Червената книга на България. От тях 19 са ендемични, като 5 са локални и се срещат само в парка. В европейския списък на редките, застрашени и ендемични растения са включени с различен статут - рилски ревен, божествена /рилска/ иглика, янкиев лопен, планинско подрумиче и рилско подрумиче. Самото изложение на Рилската долина позволява едно уникално разположение на видовете по надморска височина и смесване на насажденията от дъб, бук, ела, смърч, тис, бяла мура, черен бор, липа, явор, ясен, бреза, клек, сибирска хвойна и др. На територията на парка се срещат над 150 вида гръбначни животни, от които 14 са включени в Червената книга на България. Тук могат да се видят алпийски тритон, жаба дървесница, смок мишкар, златка, скален орел.

Резерват „Риломанастирска гора“ и ПП „Рилски манастир“ образуват един цялостен природен комплекс. Тези защитени територии включват местообитания на множество животински и растителни видове. От животинския свят това са царски орел, картал, видра,

сляпо куче, кафява катерица, балканска чучулига, южен белогръб кълвач. От растенията се срещат ендемити като рилска иглика, рилски ревен, светииваново подрумиче. Съхраняват се около 230 вида лечебни растения и 38 вида ядливи гъби. Тук се намират едни от най-ценните в Европа и единствени в света масиви от царборисова ела и рилски дъб.

4.7.3. Защитените зони от Европейската екологична мрежа Натура 2000

„Натура 2000” е инициатива за опазване на богатото природно наследство на Европа чрез прилагане на Директива 79/409 на Съвета на Европейската икономическа общност (ЕИО) от 02.04.1979 г. за опазване на дивите птици и Директива 92/43 на ЕИО от 21.05.1992 г. за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. В българското законодателство двете Директиви са въведени и интегрирани в Закона за биологичното разнообразие (ЗБР, 2002 год.).

Защитените зони от Европейската екологична мрежа „Натура 2000”, попадащи в териториалния обхват на община Рила са:

- **Защитена зона „Кочериново“** с код BG0002099 (№ 1148) - за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-770 от 28.10.2008 г., ДВ, бр. 102/2008. Общата площ на зоната е 2434.84 ха, като в територията на община Рила, попада в землището на град Рила. Има приет План за управление със Заповед No.РД-363 от 28.05.2015 г., ДВ, бр. 45/2015. Обявена е за опазване и поддържане на местообитанията на посочените по-долу видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние, както и за възстановяване на местообитания на същите видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние. Съгласно Плана за управление, територията на защитената зона има следното функционално зонироване: Зона за опазване и възстановяване, Зона за устойчиво управление, Зона на населени места и съответните режими на отделните зони. Съгласно Плана за управление защитената зона опазва 133 вида птици, като в хода на проведените проучвания са установени 88 вида птици през гнездовия сезон.

Предмет на опазване са птиците и местообитанията им, включени в Приложение 1 на Директива 2009/147/ЕС: Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*) и Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), както и други значими растителни и животински видове, общо 9 вида.

- **Защитена зона „Рилски манастир“** с код BG0000496 (№ 1277) - за опазване на дивите птици и на природните местообитания, обявена със Заповед № РД-886 от 25.11. 2013 г., ДВ, бр. 107/2013, както и с Решение на МС № 122 от 2007 г., ДВ, бр. 21/2007 г. Общата площ на зоната е 25 299.8 ха, като засягат землищата на ман. Рилски манастир и селата Падала и Пастра. Зоната е създадена за опазване и поддържане на местообитанията на посочените по-долу птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние, както и за възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване са:

- птиците и местообитанията им, включени в Приложение 1 на Директива 2009/147/ЕС: Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Черен лешояд (*Aegypius monachus*), Планински кеклик (*Alectoris graeca*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Кръстат царски орел (*Aquila heliaca*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Орел змиар (*Circaetus gallicus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Далматински сокол (*Falco biarmicus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Вrabчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Червеногрба сврачка (*Lanius collurio*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Осояд (*Pernis apivorus*), Трипръст кълвач (*Picoides tridactylus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Глухар (*Tetrao urogallus*);

- редовно срещащи се мигриращи птици, които не са включени в Приложение 1 на Директива 2009/147/ЕС: Голям ястреб (*Accipiter gentilis*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Орко (*Falco subbuteo*), Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*);

- местообитания по Приложение 1 на Директива 92/43/ЕЕС – 28 бр., а именно: 3130 – Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от Littorell etea uniflorae, 3160 – Естествени дистрофни езера, 3260 – Равнинни или планински реки с растителност, 4060 – Алпийски и бореални фикосидни съобщества, 4070* – Храстови съобщества, 4080 – Субарктични храсталаци от Salix spp., 6150 - Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества, 6170 - Алпийски и Субалпийски варовикови тревни съобщества, 6230* – Богати на видове картълови съобщества върху силикатни терени в планините, 62D0 - Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества, 6410 – Ливади с Molinia на карбонатни, торфени или глинести почви, 6430 – Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския доалпийски пояс, 7140 – Преходни блатата и плаващи подвижни торфища, 8110 - Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс, 8120 – Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове, 8220 – Хидрофитна растителност по силикатни скални склонове, 8230 – Силикатни скали с пионерна растителност, 8310 – Неблагоустроени пещери, 91BА – Мизийски гори от обикновена ела, 91CА – Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори, 91ЕО – Алувиални гори, 9110 – Букови гори от типа Luzulo-Fagetum, 9130 – Букови гори от типа Asperulo-Fagetum, 9150 – Термофилни букови гори, 9170 – Дъбово-габърови гори, 9180* – Смесени гори от Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове, 9270 - Гръцки букови гори Abies borsii-regis, 9410 – Ацидофилни гори, 95АО – Гори от бяла и черна мура;

- видове, включени в приложение № 2 на Директива 92/43/ЕЕС, а именно: бозайници – 10 вида, земноводни и влечуги - 4 вида, риби – 1 вид, безгръбначни – 10 вида, растения – 1 вид;

- други значими растителни и животински видове – 64 вида.

Обобщено, защитени зони „Рилски манастир“ опазват близо 40 % от високопланинските растителни видове и 30% от видовете птици в страната. Тук се срещат 52 световно застрашени растения и животни, като 6 от видовете растения са местни, 27 български и над 90 са балкански ендемити. От медицинските видове растения тук са открити 203 вида и 38 вида ядливи гъби. Територията на защитените зони е с най-богато разнообразие на хабитати в България и почти в цяла Европа. На такава малка територия са открити 85 вида местообитания, 22 от които са в категорията застрашени за Европа и изискват специфични мерки за опазване според Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. На територията на защитените зони се намира и най-забележителния и ценен паметник на архитектурата, историята и културата – Рилски манастир.

Съгласно Регионален доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Благоевград, при провеждане на процедурите по ОС за заявените ППП и ИП не са идентифицирани съществени проблеми, които има вероятност да повлияят негативно върху пълното и коректно прилагане на действащите законови разпоредби.

Съобразно оценката на вероятността и влиянието на предвидените за реализиране ППП и ИП върху целостта, структурата и функциите на защитените зони се налага заключението за:

- нисък риск от настъпване на вероятност за значителни отрицателни въздействия, изразяващи се в загуба, увреждане и фрагментация на природни местообитания, предмет на опазване в защитените зони;
- нисък риск от настъпване на вероятност за значително унищожаване и/или увреждане на популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони;
- нисък риск от настъпване на вероятност за създаване на условия за предизвикване на промени в жизненоважни фактори, определящи функциите на местообитанията или екосистемите от значение за природните местообитания и видовете, предмет на опазване в защитените зони.

По съображенията изложени по-горе, като резултат от проведените процедури по оценка за съвместимост и по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС, РИОСВ отчита:

- запазване на условията за недопускане нарушаване на целостта, структурата и функциите на защитените зони; загуба, унищожаване и/или увреждане и фрагментация на природните местообитания и на местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони;
- запазване на условията за недопускане на значително отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване в защитените зони;
- запазване на условията за незначителна степен на кумулативни въздействия от реализирането на ППП и ИП върху защитените зони;
- своевременно, пълно и коректно прилагане на действащите законови разпоредби;
- коректни взаимоотношения с потребителите на услуги.

4.7.4 Обществени зелени площи

В селищата на община Рила озеленени пространства за обществено ползване има на площада в гр. Рила и площадите на останалите населени места, както и околните пространства на общинските административни и културни сгради. В града липсва парково пространство, но е налице важен фактор за създаване на озеленена територия- преминаването на р. Рилска през града. От 2012 г. се изпълнява проект за реновиране на централната градска част и подмяна на околните тротоарни настилки на главните административни сгради в гр. Рила. На настоящия етап, обзавеждането на публичните озеленени пространства е недостатъчно. Необходимо е допълнително поставяне на кошчета за отпадъци, пейки, чешми и други елементи на градският дизайн. Съществуващите детски площадки са крайно недостатъчни за задоволяване нуждите на населението.

4.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

На територията на община Рила се генерират различни по вид и количества отпадъци – битови, производствени, опасни, строителни, масово разпространени отпадъци и др.

При разработването на съществуващото състояние на този компонент са ползвани постановките и констатациите на Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците 2014-2020г. и регионалните доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ-Благоевград.

4.8.1 ОТПАДЪЦИ

Битови отпадъци - съгласно информация от Програма за управление на отпадъците на община Рила 2014-2020, количествата битови отпадъци, генерирани на територията на общината по години и норма на натрупване са както следва:

Таблица 13 Количество битови отпадъци, генерирани на територията на общината

Година	2011	2012	2013
Тона	2504	1914	1290
Норма на натрупване, кг/ж/год.	782	606	403

От горната таблица е видно, че количеството на генерираните отпадъци бележи сериозен темп на намаляване. Причината за това би могла да се търси и в субективното остойностяване на количествата битови отпадъци, постъпили на общинското депо за депониране поради липса на везна за измерването им, намаляване броя на населението в последните години, вероятно и в промяна на бита на обитателите /напр. отопление с електричество или алтернативни източници/.

Поради липса на актуални данни за генерираните битови отпадъци на територията на общината за 2014 година, за целите на настоящата оценка ще приемем норма на натрупване

от 400 кг/ж/год. Така количеството генерирани отпадъци по населени места за 2015г. възлиза на:

Таблица 14 Средногодишно количество генерирани битови отпадъци по населени места

Населено място	Население за 2015г. по данни на ГРАО	Генерирани отпадъци за 2015г. тона
гр. Рила	2701	1080,4
с. Падала	18	7,2
с. Пастра	152	60,8
с. Смочево	132	52,8
Рилски манастир	32	12,8
Общо	3035	1 214

От посочените таблицата данни е видно, че общото количество битови отпадъци, генерирани на територията на общината през 2015г., получено по изчислителен път, възлиза на 1214 т/год.

Съгласно Общинска програма за управление на отпадъците сметосъбирането и сметоизвозването към 2014г. обхваща всички населени места и кметства на територията на общината. Системата е сравнително добре организирана, в съответствие със специализирани планови и проектни разработки, отразяващи характера на застрояване, местоположението на съдовете за смет, състоянието на уличната мрежа, маршрутни графици на сметовозните коли, туристическите потоци и др.

Отпадъците се депонират на депото за ТБО в гр. Рила, което се намира в местн. „Момена“. Разположено е на 1,5 км. южно от гр. Рила, върху площ от 6500 кв. м, като там се депонират и строителни отпадъци. Депото се експлоатира при спазване на минималните технически изисквания, определени с Наредба № 6 от 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, в т.ч. прибутване, уплътняване и запръстяване със собствена техника, с цел предотвратяване на леки фракции отпадъци и разпространението на неприятни миризми.

С Решение от 2011 г., ОбС на Община Рила дава съгласие Община Рила да вземе участие в създаването на Сдружение „Благоевград“. Регионалната система за управление на отпадъците, регион Благоевград включва териториите на общините Благоевград и Симитли (Област Благоевград) и Рила, Кочериново и Бобошево (Област Кюстендил). Петте общини ще ползват депото в село Бучино, което ще се разшири и модернизира. Проектът включва разширяване на съществуващото депо, изграждане на съоръжения за предварително третиране на отпадъци – сепарираща система, площадка за компостиране и обходен път, по който да се движат само сметоизвозващи машини.

Строителни отпадъци

Образуват се в резултат от строителни и ремонтни дейности. Съгласно Програмата за управление на отпадъците, генерираните строителни отпадъци се депонират на общинското депо, а земните маси се използват за запръстяване.

Производствени отпадъци

Към тази категория се отнасят отпадъците, генерирани от различни производствени дейности на територията на общината – основно от дървопреработвателната промишленост и леката, предимно шивашка промишленост. Количеството генерирани производствени отпадъци е с променливи характеристики през различните години. Същото се отнася и за състава им. Преобладаващи като видово участие са отпадъците дърво (почти изцяло се оползотворяват), метал, текстил, хартия, картон, следвани от тези от пластмаси. Значителна част от отпадъците се предават на специализирани фирми, а останалата част производствените отпадъци с неопасен характер се депонират на общинското депо.

Опасни отпадъци

В Програмата за управление на отпадъците на общината няма надеждна информационна база за потока “опасни отпадъци” – място на генериране-количества-състав-събиране-третиране, като може да се направи допускането, че основния поток опасни отпадъци е съставен от отработени масла и нефтопродукти, излезли от употреба луминесцентни и др. лампи, съдържащи живак, негодни за употреба батерии и акумулатори и др. масово разпространени опасни отпадъци.

Събирането и третирането на опасните отпадъци, генерирани от промишлените предприятия се извършва от лицензирани фирми, с които предприятията са сключили договори. Отделно общината е организирила система за разделно събиране на негодни батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и др.

Сериозен проблем представлява обезвреждането на **болничните отпадъци**, формирани от болничните заведения на територията на общината. В действащата програма за управление на дейностите по отпадъците няма информация за количествата и начина на третиране на отпадъците от хуманитарната медицина. Информация за количества липсва и в годишният доклад на РИОСВ-Благоевград, където е указано, че „специализираните и многопрофилни болници от региона са установили практики по спазване на основните изисквания за управление на болничните отпадъци на територията на заведенията, водят отчетност на отпадъците и притежават сключени договори с лицензирани лица за предаване на отпадъците за последващо третиране, подават годишните си отчети за отпадъци в ИАОС.“

Разделно събиране

Съгласно Програма за управление на отпадъците Община Рила има сключен договор с организацията по оползотворяване на отпадъците от опаковки „ЕКОПАК България“ АД. Системата включва общо 54 метални контейнери, тип „Иглу“ разположени на територията на общината, като за 2013 г. в тях са събрани съответно 12480 кг. хартиени опаковки, 11170 кг. пластмасови опаковки и 9190 кг. стъкло.

4.8.2 ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

Съгласно Публичен регистър за издадените разрешителни по Чл.104, ал. 1 и на отказите по чл. 112б, ал.1 и 2 от ЗООС и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях (ДВ, бр. 39/12.05.2006 г., изм. и доп.), актуален към м. октомври 2015г., на територията на община Рила няма предприятия включени в регистъра.

Към м.09.2015г. на територията на общината няма предприятия и/или съоръжения, включени в Списъка на предприятията с нисък рисков потенциал, попадащи в обхвата на глава седма, раздел първи на Закона за опазване на околната среда.

Във връзка с горното не е необходимо местоположението на такива предприятия да се съобрази в ОУПО от гледна точка осигуряване на съответните отстояния.

4.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ

4.9.1 Шум

Основните източници на шум на територията на общината са типичните източници, характерни за съвременните населени места – транспортните потоци на различните видове транспорт – пътен и ж.п., локалните източници на шум - промишлени, комунално–битови, спортни и други обекти.

Основно влияние върху шума на територията на общината има транспортната инфраструктура, която е представена от пътища на републиканската и общинска пътна мрежа и ж.п. инфраструктура.

4.9.1.1 Пътна инфраструктура

Транспортната достъпност на населените места от общината се осигурява чрез система от републикански и общински пътища. В общината липсват пътища от първи и втори клас. Третокласната пътна мрежа е с обща дължина 45 км и включва:

- третокласен път III-107, Рила - Рилски манастир - Кирилова поляна, с дължина 32км и
- третокласен път III-1005, Дупница – Смочево – Рила - Благоевград, с дължина 13 км.

Четвъртокласната пътна мрежа е с обща дължина 7.8 км и включва:

- четвъртокласен път IV-10717, Рила - Рилски манастир - Падала, с дължина 5.8 км;
- четвъртокласен път IV-10716, Рила – Стоб – Пороминово –Бараково - /Дупница - Благоевград/, с дължина 2 км.

Гъстотата на четвъртокласната пътна мрежа е много по-ниска от средната за страната и за област Кюстендил, което се обуславя от преобладаващия планински и полупланински

характер на терена. От местните пътища към момента са изградени само пътища публична общинска собственост, които осигуряват достъп до населените места в общината.

На територията на общината няма общински пътища без трайна настилка.

4.9.1.2. Железопътна инфраструктура

На територията на Общината няма изградена и функционираща железопътна мрежа. Емблематичната теснолинейка Кочериново–Рилски манастир с обща дължина 43км е единственият ж.п. обект в общината, функционира до 31 март 1960 г.

4.9.1.3 Шумови нива

Еквивалентното ниво на шума, Leq , dBA (шумова характеристика), излъчван от транспортния трафик се определя от динамичните параметри на потока – интензивност (брой МПС/час), структура (процент тежкотоварни МПС и автобуси в общия поток), скорост на движение (km/h) и параметри на пътното трасе – настилка, надлъжен наклон (%).

По експертна оценка, в аспекта на шумовото натоварване, общинската територия не принадлежи към тези, застрашени от наднормени шумови нива. Конфигурацията на републиканската и общинска пътна мрежа не предполага наднормено акустично натоварване на населените места в общината, още повече, че капацитета на пътната мрежа е по-висок от съществуващото ползване.

Шумовите характеристики на потока на разстояние 7,5 m. от оста на близката лента за движение, в зависимост от класа на пътя са :

- III клас – в граници 60÷65 dBA при разрешена скорост 60 km/h;
- IV и V клас – до 60 dBA в зависимост от конкретното натоварване и скорост на движение;

Като се има в предвид че пътната мрежа на общината е представена от III и IV клас пътища, следва заключението, че максималните шумови нива, които могат да бъдат формирани по тази мрежа не надвишават 60-65 dBA.

Локални източници на шум - към тази категория се отнасят производствени обекти, обекти за спортни прояви, гари, автогари, пазари, дискотеки. В случаите на наднормен шум, контролният орган осъществява контрол във връзка с прилагане изискванията на ЗЗШОС. Няма данни за наднормен шум в селищната среда.

Граничните стойности на нивото на шума за различните територии и зони са регламентирани в Наредба №6 за показателите за шум в околната среда (МЗ, МОСВ, ДВ. бр.58/2006 г.) и са дадени в следващата таблица.

Таблица 15 Гранични стойности на нивата на шум за различните територии

№	Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шум, dBA		
		ден	вечер	нощ
1.	Жилищни зони и територии	55	50	45
2.	Централни градски части	60	55	50
3.	Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
4.	Територии, подложени на въздействието на железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
5.	Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	65
6.	Производствено-складови територии и зони	70	70	70
7.	Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
8.	Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
9.	Зони за научно-изследователска и учебна дейност	45	40	35
10.	Тихи зони извън агломерациите	40	35	35

*Източник: Наредба №6/26.06.2006 за показателите за шум в околната среда /МЗ и МОСВ/

Като цяло, съществуващият шумов режим на ниво община се характеризира с преобладаване на шумовете от транспортни източници. По отношение на нивата, генерираният шум е в границите на допустимото, а по отношение на пространственото разпространение, то е ограничено, още повече, че в последните години са проведени действия, повишаващи качеството на комуникационно-транспортната система на общината.

4.9.2 Други вредни физични фактори

Като правило, източници на електромагнитни полета са и радиопредавателите на къси, средни и дълги вълни, частните радиостанции на УКВ, телевизионни предаватели и ретранслатори, подстанции за високо напрежение – открити и закрити, електропроводи, трафопостове, захранващи жилищни квартали, късовълнови и УКВ системи за мобилни комуникации на транспорта, полицията, бърза помощ и др., радарни системи на КАТ, авиотранспорта, за ТВ и други сателитни връзки, лични системи за комуникации (радиолюбителски предаватели). За посочените предаватели няма експертни оценки, не е определяна хигиенно-защитна зона спрямо жилищната и работната среда. Не съществува информация доколко интензитетът на РЧ полетата е в границите или над нивата на пределно допустимото ниво (ПДН) – 3 V/m за жилищни квартали и 60 V/m за работна среда (БДС 14525 и Наредба № 9 от 1991 г. на МЗ). Липсата на данни от измервания, информация за експертизи и други проучвания показва, че източниците на ЕМП не са предмет на наблюдение и контрол както по време на проектирането и изграждането, така и при експлоатацията им. По данни на годишния доклад за състоянието на околната среда през 2014г., няма наднормено въздействие на други вредни физични фактори върху околната среда. Наблюденията през 2015 г. на територията на РИОСВ – Благоевград показват, че радиационния гама-фон е в границите на характерния естествен-гама фон за региона. Няма регистрирани превишения.

4.10 НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

4.10.1. Недвижими културни ценности

Недвижимите културни ценности на територията на общината по научната и културна област към която принадлежат са археологически, архитектурно-строителни, художествени, и исторически, като последните преобладават. Според информацията, предоставена от Националния институт за недвижимо културно наследство, Националния археологически институт с музей към БАН, Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България, Регионалният исторически музей-Кюстендил и Министерство на отбраната, недвижимите културни ценности в община Рила са общо 65. Една от тях- Рилски манастир – е обект от световно значение, вписан в листата на паметниците на Световното културно и историческо наследство на ЮНЕСКО; 1 ансамбъл, групов архитектурно строителен паметник – „Бабинска махала“ в гр. Рила. Останалите са 41 архитектурно-строителни; 3 художествени; 12 археологически; 8 исторически и 2 военни паметници. Някои попадат в повече от един списък, а други спадат към два и три вида. Рилски манастир включва и много самостоятелни обекти. НКЦ са представени на следната таблица:

Таблица 16 Недвижими културни ценности на територията на община Рила

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ (адрес, локализация – кв., парцел, пл.№)	Вид	Категория
1	2	3	4	5
Село Пастра				
1.	с. Пастра	Лобно място на партизанина Боян Тодоров Божилов	Исторически	(?)
Град Рила				
2.	гр. Рила	Ансамбъл „Бабинска махала“ (къщите се декларират като паметници на културата със съответните им дворове, стари огради, порти и про.)	Групов архитектурно строителен	(?)
3.	гр. Рила	Къща на Никола Гешев – 20 / III / 122	Архитектурно-строителен	В ансамбъла
4.	гр. Рила	Къща на Райна Филипова	----- „-----	----- „-----
5.	гр. Рила	Къща на Симен Симеонов – 20 / X / 119	----- „-----	----- „-----
6.	гр. Рила	Плевня на Симен Симеонов – 20 / X / 119	----- „-----	----- „-----
7.	гр. Рила	Къща на н-ци на Санде Попангелов – 18 / II / 89	----- „-----	----- „-----
8.	гр. Рила	Стопанска сграда – 18 / III / 119	----- „-----	----- „-----
9.	гр. Рила	Къща на Янко Манчев – 18 / X / 91	----- „-----	----- „-----
10.	гр. Рила	Стара къща на Кирил Фърхов – 18 / XIX / 92	----- „-----	----- „-----
11.	гр. Рила	Къща на Анастасия Евантийна (на Йорданка Качова“ – 17 / ? / 100	----- „-----	----- „-----
12.	гр. Рила	Къща на Магдалена Ананиева – 17 / VIII / 100	----- „-----	----- „-----
13.	гр. Рила	Къща на Димитър Сърбински – 19 / III / 96	----- „-----	----- „-----
14.	гр. Рила	Къща на Кирка Начева – 19 / IV / 95	----- „-----	----- „-----
15.	гр. Рила	Къща на Съвета, под Килийното у-ще 17 / XIII / 110	----- „-----	----- „-----
16.	гр. Рила	Килийно училище – 19 / V / ?	----- „-----	----- „-----
17.	гр. Рила	Къща на Борис Миловански – 17 / XVII / ?	----- „-----	----- „-----
18.	гр. Рила	Къща на Ангел Попангелов – ? / ? / ?	----- „-----	----- „-----
19.	гр. Рила	Къща (работилница за шаек) на Ангел Попангелов – 17 / ? / 111	----- „-----	----- „-----
20.	гр. Рила	Къща, само улична фасада – 17 / XIV / 144, 113	----- „-----	----- „-----
21.	гр. Рила	Къща, само улична фасада – 17 / XVI / 147, 114	----- „-----	----- „-----

22.	гр. Рила	Къща на Спас Банев – 15 / III / 137	----- „-----	----- „-----
23.	гр. Рила	Къща на баба Мирапия (на Йорданка Самоковлийска) – 15 / ? / ?	----- „-----	----- „-----
24.	гр. Рила	Къща на Димитър Георгиев – 15 / ? / ?	----- „-----	----- „-----
25.	гр. Рила	Къща на Симеон Зашев – 15 / II / 140	----- „-----	----- „-----
26.	гр. Рила	Кухня, баня и осая на Никола Джампалски – 15 / I / 143	----- „-----	----- „-----
27.	гр. Рила	Стара къща на Панайот Стамболийски, заедно с плевня – 9 / X / 153	----- „-----	----- „-----
28.	гр. Рила	Къща на Вита Тахтаджийска – 9 / VIII / 154	----- „-----	----- „-----
29.	гр. Рила	Къща на Стефан Цъхтилов – 16 / III / 70	----- „-----	(?)
30.	гр. Рила гр. Рила	Църква „Св. Николай“ с камбанарията си – 35 / IX / 553	Архитектурно-строителен	(?)
		Църква „Св. Николай“ – 35 / IX / 553	Художествен	(?)
31.	гр. Рила	Къща на баба Синглития (на Спасуна Казанджиева) – ? / ? / ?	Архитектурно-строителен	(?)
32.	гр. Рила	Къща на Иван Ломатичев – ? / ? / ?	----- „-----	(?)
33.	гр. Рила	Къща на Драго Дудов (Дудев) – 36 / X / 514	----- „-----	Свалена
34.	гр. Рила	Къща на Еленка Захаријева (Куков) – 33 / II / 567	----- „-----	(?)
35.	гр. Рила	Къща на Александър Чиков – ? / ? / ?	----- „-----	(?)
36.	гр. Рила	Къща на братя Сърбински, до реката – ? / ? / ?	----- „-----	(?)
37.	гр. Рила	Къща на Иван Сърбински – 27 / XVI / 507	----- „-----	(?)
38.	гр. Рила	Къща на Дона Катранова (на Евтим Любенов Василев) – 86 / I / 1231, 1315	----- „-----	Свалена
39.	гр. Рила	Метох на Рилския манастир, сега ветеринарна лечебница – 78 / II / 574	----- „-----	(?)
40.	гр. Рила	Гробищна църква, „Бабинска махала“, 700 м североизточно	Архитектурно-строителен от Античността и Средновековието в ансамбъл	Местно
		Църква, гробищна – ? / ? / ?	Художествен	Национално
		Църква „Св. Архангел“ 14 век	Архитектурно-строителен в ансамбъл	
		Гробищна църква, „Бабинска махала“,	Художествен	I-ва гр.
41.	гр. Рила	Място на сражение, м. „Жабокрек“, 8 км източно	Исторически	Национално
42.	гр. Рила	Лобно място на партизани, м. „Оресите“, 2 км източно	Исторически	Местно
43.	гр. Рила	Братска могила на загиналите в антифашистката борба, център	Исторически	Местно
44.	гр. Рила	Паметник на загинали руски войници, в гробището	Исторически	Местно
45.	гр. Рила	Средновековна църква, м. „Оброчище „Св. Георги“	Архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	Местно
46.	гр. Рила	Останки от античен градеж, в двора на църква „Св. Георги“	Архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	Местно
47.	гр. Рила	Къща, свързана със живота и дейността на майстор Алекси Рилец и сина му даскал Димитър (на Мария Славова Ковачева) 17 / ? / 104	Исторически	(?)
48.	Рилски манастир	Място на сражение, м. „партизански мост“, 4 км западно	Исторически	Местно
49.	Рилски манастир	Лобно място на Бачков, 1 км от Рилския манастир	Исторически	(?)
50.	Рилски манастир	Рилски манастир	ЮНЕСКО - Световно значение	
		Рилски манастир: Хрельовата кула, църквата, манастирските сгради, църквата „Св. Лука“	Народна старина	
		Хрельовата кула	Архитектурно-строите-	

			лен от Античността и Средновековието	
		Територията на Рилската Света Обител:		
		I. Рилски манастир, включващ	Групов архитектурен, художествен и исторически паметник на културата (комплекс)	Национално
		1. Манастирско ядро:		
		1.1. Манастирски крила		
		1.2. Манастирски храм „Рождество Богородично“		
		1.3. Хрельова кула		
		1.4. Манастирски двор		
		2. Манастирски обслужващи сгради, извън манастирското ядро:		
		2.1. Пералня (гардероб)		
		2.2. Двуетажна сграда – жилище за прислуга и училище (поща)		
		2.3. Фурна		
		2.4. Дърварница (магазин и страноприемница)		
		2.5. Игуменарница		
		2.6. Въглищарница (здравпункт)		
		2.7. Барутчийница (неизползвана)		
		3. Манастирско гробище:		
		3.1. Църква „Въведение Богородично“		
		3.2. Жилищна сграда		
		3.3. Гробище		
		4. Гроб на Джеймс Баучер		
		II. Комплекс „Гробът на Св. Иван Рилски“, включващ:	Групов архитектурен, художествен и исторически паметник на културата (комплекс)	Национално
		1. Църква „Успение на Св. Иван Рилски“		
		2. Постница на Св. Иван Рилски		
		3. Двор		
		III. Постница „Св. Лука“, включваща:	Групов архитектурен, художествен и исторически паметник на културата (комплекс)	Национално
		1. Църква „Св. Евангелист Лука“		
		2. Килийно училище		
		3. Църква „Покров Богородичен“		
		4. Двор		
		IV. Метох „Пчелино“, включващ:	Групов архитектурен, художествен и исторически паметник на културата (комплекс)	Местно
		1. Стражница		
		2. Две двуетажни жилищни сгради		
		3. Двуетажна стопанска сграда		
		4. Едноетажна стопанска сграда		
		5. Едноетажен овчарник		
		6. Два двора		
		V. Метох „Орлица“, включващ:	Групов архитектурен, художествен и исторически паметник на културата (комплекс)	Национално
		1. Църква „Св. Св. Петър и Павел“		
		2. Магерница		
		3. Три жилищно-стопански сгради		
		4. Пазачница		
		5. Стопански сгради		
		VI. Църква „Успение Богородично“	Архитектурностроителен, художествени и исторически	Национално
		VII. Стражницата	ПК	Местно
		VIII. Поклонническият път в частта му от гр. Рила до гроба на Св. Иван Рилски	Исторически	Национално
51.	с. Смочево	Църква „Св. Пророк Илия“	Художествен	II-ра група
52.	(?)	(?)	(?)	(?)

53.	(?)	(?)	(?)	(?)
54.	(?)	Светилище + Църква	Археологически – Рим-ска епоха и Средновековие	(?)
55.	(?)	Селище + Гробници	Археологически – Рим-ска епоха	(?)
56.	(?)	Църква, стенопис + Базилика	Археологически – Възраждане, Късно средновековие	(?)
57.	(?)	Селище + Параклис	Археологически	(?)
58.	(?)	Селище	Археологически	(?)
59.	(?)	Надгробна могила	Археологически	Национално
60.	(?)	Селище	Археологически – Късна античност	(?)
61.	(?)	Селище	Археологически – Късна античност	(?)
62.	(?)	Селище	Археологически – Късна античност	(?)
63.	(?)	Култово място + Църква	Археологически – Възраждане, Исторически период	(?)
64.	(?)	Надгробна могила	Археологически	Национално
65.	(?)	Селище	Археологически – Късна античност	(?)

4.10.2. Движими културни ценности

Движимите културни ценности на територията на община Рила са предоставени за обществен достъп в общинския музей „Алекси Рилец“, устроен в старото Килийно училище, построено през 1830 г. и основно в Историческия музей на Рилския манастир. Манастирският музей разполага с изключително богатство от ръкописи и старопечатни книги, икони – рисувани и дърворезбовани, църковна утвар (одежди, плащеници, потири, мощехранителници, хоругвени и напрестолни кръстове), етнографска сбирка, оръжия, монети и много др.

4.10.3. Нематериално наследство

Значително е и нематериалното наследство, с което разполага общината. То включва множество запазени традиционни занаяти – каменоделство, дърворезбарство, кошничарство, лъжичарство, вретенарство, бродерия, кожухарство; музикален и танцов фолклор; традиционни селищни празници, традиционни поминъци; местна кухня.

4.10.4. Туризм

По отношение на туризма трябва да се отбележи, че въпреки изключителната атрактивност на Рилски манастир и привлекателността на природната среда и наличието на други забележителности, туристическите посещения в общината в основната си част са едnodневни. Инфраструктурата за подслон и настаняване, с която разполага общината е разнообразна и обхваща 526 [558] легла в 22[14] обекта, както и 34 заведения за хранене от различни типове с общо 2 712 места.

4.11 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ

Здравното състояние на населението е една от важните предпоставки за определяне съдържанието и приложимостта на ОУПО. Здравето, което се определя от факторите на семейно-битовата, професионално- трудовата, обществено-битовата среда и системата на здравеопазване, се влияе силно от обкръжаващата го екологична и социално-икономическа среда, включително на общинско ниво. Съществува зависимост между структурните и качествени характеристики на населението от една страна, и икономическото и социалното развитие на областите и общините, от друга. Човешкият потенциал заема водещо място, особено в по-малките общини, включително слабонаселените и тези в планински райони.

Проучването на здравното състояние на населението на община Рила се извърши чрез демографски показатели и сравнителна характеристика на здравните данни с показателите за област Кюстендил и цялата страна. Проучени са основните демографски показатели отделно за населението на община Рила и общо за цялото население на страната.

Възрастовата структура на населението (данни от последното преброяване 2011 г.) и разпределението по пол за община Рила, е стационарен, към застаряващ тип, при най-широко представителство на населението в активна трудоспособна възраст и възраст над 65 години (вж. следващите таблици).

Таблица 17 Разпределение на населението на община Рила

Обект и признаци	Брой
Население на община Рила към 01.02.2011г.	2 888
от тях мъже жени	1 429 (49,5%) 1 459 (50,5%)
до 19 години 20-64 години над 65 години	370 (12,8%) 1 681 (58,2%) 837 (29,0%)

Таблица 18 Разпределение на населението на Република България

Обект и признаци	Брой
Население на Република България към 01.02.2011г.	7 364 570
от тях мъже жени	3 586 571 (48,7%) 3 777 999 (51,3%)
до 19 години 20-64 години над 65 години	1 352 857 (14,4%) 4 650 316 (63,1%) 1 361 397 (22,5%)

Показателите за раждаемостта и общата смъртност се различават значимо между населението на община Рила и това на цялата страна, като по-висока е общата смъртност за населението на община Рила. Раждаемостта е с различни показатели, като тя е по-ниска за общината при стационарни стойности.

Таблица 19 Демографски показатели за община Рила, област Кюстендил и страната

Година	Показатели на 1000 жители	Община Рила	Област Кюстендил	Република България
2013г.	Раждаемост	8,3	7,0	9,2
	Смъртност	24,0	18,5	14,4
	Естествен прираст	-15,7	-11,5	-5,3
	Детска смъртност до 1г.	0	7,6	7,3
2014г.	Раждаемост	7,4	7,7	9,4
	Смъртност	22,7	19,2	15,1
	Естествен прираст	-15,3	-11,5	-5,7
	Детска смъртност до 1г.	0	6,1	7,6
2015г.	Раждаемост	7,4	7,3	9,2
	Смъртност	26,0	19,6	15,4
	Естествен прираст	-18,6	-12,3	-6,2
	Детска смъртност до 1г.	-	3,2	6,6

Естественият прираст, като резултативен показател между двата основни демографски индикатора - раждаемост и обща смъртност, за 2013, 2014 и 2015г. е неблагоприятен и с ниски отрицателни стойности за населението на община Рила (вж. горната таблица). За 2014г. и 2015г. естественият прираст за община Рила е значимо по-неблагоприятен от този за цялата област Кюстендил, с влошаваща се тенденция, основно поради по-високата смъртност в общината.

Може да се обобщи, че **демографската характеристика на общината е силно неблагоприятна**. Поради повишаване интензитета на различни демографски процеси – естествено и механично движение на населението, понастоящем е налице значима отрицателна динамика на населението за община Рила. Тенденцията към запазване на ниска раждаемост и висока смъртност влияе неблагоприятно на демографския облик.

Информативни в демографско и здравно отношение са данните за смъртността по причини от някои класове болести според МКБ-10 – един от косвените индикатори за здравния статус на населението, като данните са налични общо за област Кюстендил, в която се намира и община Рила.

Основна причина за умиранията през 2014г. са болестите на органите на кръвообращението, с честота 1 101,1 на 100 000 или 57,3 % относителен дял. Същите показатели за областта през предходната 2013 г. са съответно 1211,8 на 100 000 или 65,3 %. На второ място по причини за умирания са новообразуванията с показател 344,6 на 100 000 или 17,9 %, следвани от симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания – 6,6 % и болести на ендокринната система – 5,4 %. На тези 4 класа болести се дължат 87.2 % от всички смъртни случаи в област Кюстендил.

Болестност и заболяемост сред населението в област Кюстендил

Общата заболяемост/болестност/, измерена чрез регистрираните случаи на заболяванията по обращаемостта на населението за здравна помощ към звената за извънболнична помощ,

дава представа за честотата и структурата на заболяванията по повод на които населението търси здравна помощ.

В структурата на заболяванията водещо място заемат болестите на органите на кръвообращението – 28,3% отн. дял за 2014г., следвани от болести на дихателната система – 16,2%, следвани от болести на пикочо-половата система – 6.8% отн. дял. Показателите за 2013г. и 2014г. са представени в Таблица 4, като за 2014г. общият брой регистрирани заболявания в областта се увеличава спрямо този за 2013г. Увеличава се и болестността, представена като брой случаи на 1000 души от населението.

Таблица 20 Болестност сред населението в област Кюстендил

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2013г.			2014г.		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от насел.	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	446 459	3426,37	100	477 036	3694.09	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	17 116	131,36	3,83	16 942	131.20	3.55
II	Новообразувания	9 480	72,75	2,12	8 610	66.67	1.80
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	1 535	11,78	0,34	1 881	14.57	0.39
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	31 741	243,60	7,11	32 774	253.80	6.87
V	Психични и поведенчески разстройства	18 828	144,50	4,22	18 244	141.28	3.82
VI	Болести на нервната система	19 838	152,25	4,44	21 676	167.86	4.54
VII	Болести на окото и придатъците му	31 563	242,23	7,07	31 638	245.00	6.63
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	11 117	85,32	2,49	10 529	81.53	2.21
IX	Болести на органите на кръвообращението	113 724	872,78	25,47	135 142	1046.52	28.33
X	Болести на дихателната система	73 469	563,84	16,46	77 223	598.00	16.19
XI	Болести на храносмилателната система	14 465	111,01	3,24	15 784	122.23	3.31
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	15 720	120,64	3,52	16 245	125.80	3.41
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	22 574	173,25	5,06	26 281	203.52	5.51
XIV	Болести на пикочо-половата система	34 834	267,33	7,80	32 497	251.65	6.81
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1 365	54,99	0,31	1 475	61.50	0.31
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	53	57,86	0,01	57	58.58	0.01
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации	1 442	11,07	0,32	1 581	12.24	0.33
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде	4 753	36,48	1,06	6 138	47.53	1.29
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	22 842	175,30	5,12	22 319	172.83	4.68

Обобщената оценка на болестността и смъртността по причини за умиряния показва, че основните проблеми на здравето на населението произтичат предимно от заболявания, свързани със застаряване на населението и с широкото разпространение на рисковите фактори, породени от стила на живот.

През 2014 г. са регистрирани 4 386 случаи на онкологични заболявания, от които 474 новооткрити. Отнесени към 100 000 души население тези показатели са: 3 427.4, от тях новоткрити 370.4. През 2013г. са регистрирани 4 132 случаи на онкологични заболявания, от които 494 новооткрити.

По нозология за област Кюстендил водещи са злокачествените новообразувания на млечни жлези, пикочополова система, храносмилателна система. Задържа се нивото на новооткрита заболяемост от онкологични заболявания, с показатели по-ниски от средните за страната /вж. следващата таблица/.

Таблица 21 Регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания –област Кюстендил

	2013г.				2014г.			
	Всичко	в т.ч. новооткрити	Всичко	в т.ч. новооткрити	Всичко	в т.ч. новооткрити	Всичко	в т.ч. новооткрити
	Брой		На 100 000 от населението		Брой		На 100 000 от населението	
Общо	4132	494	3171,12	379,12	4386	474	3427.39	370.40
Устни, устна кухина и фаринкс	110	19	84,42	14,58	111	17	86.74	13.28
в т.ч. : устни	47	5	36,07	3,84	50	4	39.07	3.13
Храносмилателни органи и перитонеум	615	96	471,98	73,68	679	107	530.60	83.61
в т.ч. : стомах	84	17	64,47	13,05	100	29	78.14	22.66
дебело черво,ректум ректосигмоидна област и анус	445	54	341,52	41,44	482	50	376.65	39.07
Дихателна система	280	70	214,89	53,72	282	58	220.37	45.32
в т.ч.: трахея, бронхи, бял дроб	190	62	145,82	47,58	191	49	149.25	38.29
Кости, съединителна тъкан, кожа и млечни жлези	1424	89	1092,85	68,30	1491	106	1165.13	82.83
в т.ч.: меланом и други злокачествени новообразувания на кожата	648	37	497,31	28,40	677	54	1162.39	92.72
женска гърда	726	44	1086,22	65,83	763	46	1162.58	70.09
Пикочо-полови органи	1430	173	1097,46	132,77	1534	137	1198.73	107.06
в т.ч. маточна шийка	281	24	420,43	35,91	294	23	447.97	35.04
тяло на матката	377	28	564,06	41,89	401	28	611.00	42.66
яйчник и други придатъци на матката	127	15	190,01	22,44	127	15	193.51	22.86
простата	255	49	401,80	77,21	284	34	455.57	54.54
пикочен мехур	203	24	155,79	18,42	230	26	179.73	20.32
Други	273	47	209,51	36,07	289	49	225.84	38.29

По отношение инфекциозната заболяемост на територията на община Рила, следва да се отбележи регистрирания в РЗИ-Кюстендил през 2015г. епидемичен взрив от бруцелоза, със серологично потвърден причинител Бруцела мелитензис. За периода юли-септември 2015г. в общината са регистрирани 30 болни лица, както и трима заболели в съседни общини от

същото епидемиологично огнище. Всички заболяли са имали контакти с положителни за бруцелоза животни и/или са консумирали мляко и млечни продукти от такива животни. Проведено е епидемиологично проучване за откриване на нови лица в риск и организиране извършването на изследвания за откриване на заболяли, вкл. на лица с латентна форма на заболяването.

Въпреки, че подобни епидемиологични взривове нямат пряка причинно-следствена връзка с териториалното устройство, за осигуряване на здравна профилактика стриктно следва да се спазват нормите на ЗУТ и комунално-хигиенните изисквания за разполагане на животновъдните ферми в зони по предназначение и при осигуряване на буферна хигиенно-защитна зона спрямо околни обекти, подлежащи на здравна защита. Собствениците на животновъдни обекти, работещите в тях и населението следва да се спазват профилактични и противоепидемични мерки.

По отношение **организацията на здравеопазването**, долната таблица представя данни за дейността на лечебните заведения за първична медицинска и дентална помощ на територията на област Кюстендил, като данните за община Рила представят близка до средната за областта осигуреност от общопрактикуващи лекари спрямо брой обслужвано население – статистика от средно 7,19 ОПЛ на 10 000 души – за областта, към 7,44 за община Рила. Наличната в областта мрежа от болнични лечебни заведения е в състояние да задоволи най-масовите потребности на населението от болнична помощ.

Таблица 22 Лечебни заведения за първична медицинска и дентална помощ в област Кюстендил и община Рила към 31.12.2014г.

	Регистрирани амбулатории за първична медицинска и дентална помощ в РЗИ – Кюстендил			
	<i>Индивидуални</i>		<i>Групови</i>	
	ИППМП	ИППДП	ГППМП	ГППДП
Област Кюстендил	66	131	11	7
Община Рила	2	4	0	0

Обобщената оценка на заболяемостта и смъртността показва, че основните проблеми на здравето на населението произтичат предимно от заболявания, свързани със застаряване на населението и с широкото разпространение на рисковите фактори, породени от стила на живот. Съществуващата здравно-демографска характеристика е значимо по-лоша от средната за страната, но отсъстват индикации за вредно въздействие на фактори от околната среда.

4.12 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Материалните активи на общината обхващат съществуващите обекти на:

- жилищния сектор;
- социалната инфраструктура;
- туристическата инфраструктура;

- транспортната инфраструктура;
- техническата инфраструктура;
- инфраструктурата за предпазване от предвидими природни бедствия.

4.12.1. Материални активи на жилищния сектор

Наличните материални активи на жилищния сектор са следните:

- количествени характеристики на фонда:

Таблица 23 Материални активи на жилищния сектор

Населени места	Жилища	Полезна площ, в т. ч.:		Полезна площ на човек	Жилищна площ на човек	Средна полезна площ на жилище
		Общо	Жилищна			
Община	2 244	170 159	131 877	63.3	49.0	75.8
В гр. Рила	1 582	126 413	96 198	55.6	42.3	79.9
В селата	662	43 746	35 679	116.0	94.6	66.1

Таблица 24 Жилища по година на построяване

	Жилища общо	Периоди на построяване							
		До 1945 вкл	1946- 1960	1961- 1970	1971- 1980	1981- 1990	1991- 2000	2001- 2011	След 2010
Община	2 244	559	638	350	324	223	92	55	3
% дял	100.0	24.9	28.4	15.6	14.4	9.9	4.1	2.5	0.1
В гр. Рила	1 582	377	367	293	257	175	74	36	3
В селата	662	182	271	57	67	48	18	19	0

-

- По вида на конструкцията на сградата, жилищата се разпределят както следва:
 - стоманобетонни, едропанелни – 72 или 3.2 %;
 - стоманобетонни, скелетни – 9 или 0.4 %;
 - тухлени с бетонна плоча – 784 или 34.9 %;
 - тухлени с гредоред – 1 153 или 51.4 %;
 - други – 226.

4.12.2. Материални активи на социалната инфраструктура

4.12.2.1. Образование и обучение – МА на системата на образованието включват:

- обединено детско заведение – 1;
- основно общообразователно училище – 1.

4.12.2.2. Здравеопазване - материалните активи на системата на здравеопазването включват:

- кабинети на общопрактикуващи лекари – 2;
- кабинети на стоматолози – 2;
- филиал на Център за спешна медицинска помощ – 1.

4.12.2.3. Социални дейности – МА на системата на социалните дейности включват:

- дневен център за стари хора – 1 с капацитет 20 ч.;
- център за социална рехабилитация и интеграция – 1 с капацитет 10 ч.;
- клубове за хора с трайни увреждания – 2;

- дом за възрастни хора с психически увреждания – 1 с капацитет 33 ч.;
- център за настаняване от семеен тип – 1 с капацитет 15 ч.

4.12.2.4. Културни дейности

Материалните активи, с които разполага сферата на културата включва:

- исторически музей в гр. Рила;
- читалища – 3.

4.12.2.5. Спорт - материалните активи на спорта са представени от едно футболно игрище с трибуни.

4.12.2.6. Материални активи на административното обслужване - представени са от:

- общинска администрация – 1;
- кметства – 3;
- Дирекция на ПП „Рилски манастир“ – 1;
- Районно полицейско управление – 1;
- Районна служба за противопожарна безопасност и защита на населението – 1.

4.12.2.7. Материални активи на пощенското обслужване – представени са от 4 пощенски станции.

4.12.3. Материални активи на транспортната инфраструктура – представени са от:

- републикански пътища – 45 км;
- общински пътища – 7.8 км.

4.12.4. Материални активи на туристическата инфраструктура – представени са от:

- обекти за настаняване – 22 с 526 легла;
- заведения за хранене и развлечения – 34 с 2 712 места.

4.12.5. Материални активи на техническата инфраструктура

4.12.5.1. Водоснабдяване - материалните активи на водоснабдяването включват:

- съоръжения за речни водовземания, вкл. от изтичалото на ВЕЦ – 6;
- довеждащи водопроводи 24.430 км;
- вътрешни разпределителни водопроводни мрежи;
- водни резервоари – 3 с общ обем 3100 куб. м.

4.12.5.2. Канализация - материалните активи на канализацията се изчерпват с частично изградена канализационна мрежа.

4.12.5.3. Енергийна инфраструктура - материалните активи на енергийната инфраструктура на територията на общината включват:

- мощности за производство на електрическа енергия – 4 ВЕЦ и 2 фотоволтаични парка;
- подстанция – 1 ;

- преносна електропроводна мрежа средно напрежение;
- вътрешни електроразпределителни мрежи ниско напрежение;
- трансформаторни постове.

Обобщено, в материалните активи на общината липсват такива, непосредствено свързани с опазването на околната среда и нейните компоненти и фактори.

5. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ

5.1 РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА

По-нататъшното развитие на територията на общината без Общински общ устройствен план би представлявало нарушение на Закона за устройство на територията. Едновременно с това, то би било сериозна пречка за модернизацията на техническата й инфраструктура – реконструкция и доизграждане на водопроводните системи и изграждане на канализация и градска пречиствателна станция за отпадъчни води.

Не биха били създадени устройствени условия, чрез определяне на подходящи локализации, за инвестиции в преработваща промишленост, обслужващо аграрния сектор стопанство и логистика за стимулиране икономическото развитие на общината, за формиране на рекреационни зони като инфраструктура за развитие на различни форми на устойчив туризъм.

Богатството на природното и културното й наследство би останало неоползотворено. Липсата на одобрен действащ Общ устройствен план би лишило общината от възможността да ползва финансови средства от фондовете на Европейския съюз.

Анализът на съществуващото състояние дава основание за синтезиране на резултатите и оценка на развитието и взаимовръзката на аспектите и факторите на околната среда без прилагането на плана, както следва:

Таблица 25 Оценка на развитието на компонентите и факторите на околната среда без прилагането на плана

Аспекти	Очаквано развитие на компонентите без прилагане на плана
Климат и КАВ	Не се очакват промени
Повърхностни води	Независимо от високият воден запас на общината, някои населени места имат недостиг на вода
	Не са изградени СОЗ около водоизточниците и водостопанските обекти, което вероятно ще се запази като тенденция
	Съществуващото състояние - недоизградената и в лошо техническо състояние на канализационната мрежа на гр. Рила и липсата й в останалите населени места ще се запази
	Отпадъчните води от гр. Рила ще продължат да се изливат в напоителния канал и в р. Рилска
	Липсата на ПСОВ за водоснабдителна група Рила-Кочериново-Бобошево ще се

	запаси като сериозен проблем от междуобщински характер
Геоложка основа, подземни води	Инфилтриране на замърсени отпадъчни води от изгребни и попивни ями и заустването на отпадъчни води в дерета и реки ще продължи
	Възможно е нерегламентирано отнемане на разполагаеми ресурси от подземни водни тела при експлоатацията на съществуващите водовземни съоръжения и системи и евентуално предстоящи за изграждане нови съоръжения от подземни води
	Липсата на CO ₂ около водоизточниците застрашава качествата на подземните води
Земни и почви	Възможно нерегламентирано усвояване на ценна земеделска земя за неземеделски нужди
	Независимо от наличието на обективни възможности за развитие на екстензивни форми на селско стопанство, потенциала за биологично земеделие ще остане неоползотворен
	Големите резерви от пасища, мери и ливади, подходящи за екстензивно отглеждане на говеда, биволи, овце и кози ще останат неоползотворени
Зелени площи, спорт и отдих, биоразнообразие	Озеленените площи за широко обществено ползване ще останат недостатъчни и недостатъчно парково обзаведени
Ландшафт	Възможно намаляване относителния дял на ландшафтите с генетична устойчивост
Отпадъци, опасни вещества	С оглед на необходимостта от закриване на общинското депо и очертаващото се забавяне в реализацията на проекта за ново регионално депо, се създават условия за липса на места за депониране на отпадъците, генерирани на територията на общината и формиране на криминални сметища
Шум	Комуникационно-транспортната инфраструктура и свързаните с нея въздействия ще продължи да се развива без прилагане на пространствени вариантни решения
	Структурата на пътната мрежа ще се запази и в нея ще липсват пътища от първи и втори клас
Други вредни физични фактори	Не са регистрирани отклонения от обичайно измерваните стойности за радиационното състояние спрямо предходни години в наблюдаваните пунктове и те са по-ниски от фоновите за страната; тенденцията ще се запази
	Нейонизиращите лъчения имат локално въздействие и са свързани с развитието на предавателната мрежа на мобилните оператори, кабелните телевизии с техните ретранслатори и частично от някои радиостанции; не са установени вредни въздействия върху хората
Културно наследство	Не е реализиран в достатъчна степен потенциала на културно-историческото наследство като обект на маршрутно-опознавателния туризъм
Устройствени параметри	Липсата на териториално-устройствен инструментариум е възможно да се наруши сравнително добрата устойчивост на компонентите на околната среда
Човешко здраве	Състоянието на водопроводната и канализационна системи ще влияят неблагоприятно върху качествата на питейните водоизточници и увеличават рискът за човешкото здраве

5.2 ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ; ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

Ако общинската територията и населените места продължат да се развиват и застрояват без прилагане на Общ устройствен план на общината, ще продължат да съществуват, а вероятно

и да се проявят нови териториални диспропорции в демографското и социално-икономическото развитие.

Взаимовръзките между аспектите без прилагане на плана се определят както следва:

✓ Почти директна и много значима е връзката реки-подземни води, поради което опазването на реките и техните водосбори от замърсяване, осушаване и други негативни антропогенни и морфологични и хидроморфологични въздействия е от особено важно екологично значение. Друга важна връзка за поддържане на повърхностните води в добро количествено състояние е поддържането на горския фонд във водосборите им.

✓ За обектите на отдиha следва да има осигурени подходящи водоизточници, а самите те да са осигурени с необходимата инфраструктура за водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води. За отдалечени един от друг обекти или населени места, подходящо е пречистването на отпадъчните води да се осъществява посредством пречиствателни модули, тъй като обединяването им в големи пречиствателни станции е свързано с изграждането на канализационни колектори с голяма дължина, което изисква значителни по обем изкопни и строителни работи, трудна и скъпа експлоатация.

✓ Запазването на ландшафтните характеристики на всички повърхностни водни тела има съществено влияние върху развитието на отдиha и туризма, като не бива да се допуска прекомерно осушаване на речните легла.

✓ Липсата на канализация и съоръжения за пречистване на отпадъчните води носят риск за човешкото здраве и могат да доведат до влошаване качеството на повърхностните и подземните води на територията на общината.

✓ Във връзка с реализиране на дейностите по заложените в ОУП устройствени условия за реконструкция и разширение на съществуващите водопроводни системи, с оглед намаляване до минимум загубата на питейни води, за изграждане и/или доизграждане на канализационни мрежи, за жилищно, промишлено, транспортно, курортно-рекреационно и друго строителство, за въвеждането на режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от Закона за устройство на територията и пр., територии и зони, които има вероятност да бъдат значително засегнати ще са **територии, обявени за извличане на вода, предназначена за човешка консумация**. В изпълнение на изискванията от Директива 2000/60/ЕС и Директива 98/83/ЕС за качеството на водите, предназначени за консумация от човека, транспортирани в Закона за водите:

- всички подземните водни тела, части от които попадат на територията на община Рила, описани по-горе в раздел 4.6, са определени като зони за защита на водите с кодове съответно BG4DGW000000Q004, BG4DGW000000N014 и BG4DGW01PZC2021 от които се извлича вода за консумация от човека със средно денонощен дебит над 10 m³ или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека, съгласно чл. 7, т. 1 на Директива 2000/60ЕС и чл. 119а, ал. 1, т. 1 от Закона за водите. Състоянието на зоните е добро. Екологични цели на зоните са поддържане на доброто им състояние.

- учредени и предстоящи за учредяване санитарно-охранителни зони около водоземните съоръжения от подземни води за питейно-битово водоснабдяване, посочени по-горе, в които нормативно са въведени ограничения и забрани за опазването им, съгласно чл. 119, ал. 4, т. 2 и ал. 5 от Закона за водите.

Необходимо е осъществяване на процедури за учредяване на СОЗ за водовземните съоръжения без изградени СОЗ, съгласно изискванията в Наредба № 1/2007 г- за проучване, ползване и опазване на подземните води и понастоящем в Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване, и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, впоследствие в Наредба за зоните за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води по чл. 135, ал. 1, т. 6 от Закона за водите, изготвянето на която е предстоящо.

✓ Води, които са замърсени или застрашени от **замърсяване с нитрати** от земеделски източници и уязвими зони - съгласно Заповед № РД-146/25.02.2015 г. на МОСВ в обхвата на община Рила като замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници не са определени подземни водни тела. Територията на общината не е определена като уязвима зона за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници. На територията на общината няма пунктове за мониторинг на химичното състояние по Програмите за мониторинг на водите, утвърдена със Заповед № РД-182/26.02.2013 г.

5.3 СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА. РАЙОНИ С ОСОБЕНО ЕКОЛОГИЧНО ЗНАЧЕНИЕ

Анализът на съществуващите екологични проблеми показва наличие на екологични проблеми, свързани основно с качеството на повърхностните води, водоснабдяването и канализацията.

● **По отношение на подземните води** съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че приповърхностния слой на подземните водни тела не е защитен от антропогенни въздействия, които влияят върху количественото и химичното им състояние. Основни всред тях са:

- заустване на отпадъчните води от населените места без изградена и/или частично изградена канализация без пречиствателни съоръжения;
- земеделски дейности и животновъдство, свързани с прилагане на торове и препарати за растителна защита;
- инфильтрация на замърсители от съществуващите депа за твърди битови отпадъци без изградени изолационни екрани е от нерегламентирани депа за твърди битови отпадъци;
- нерегламентирано водовземане от подземни води за питейно-битово водоснабдяване;

● **По отношение на земните недра** съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че земните недра са подложени както на естествени, така и на антропогенни въздействия, включващи механично нарушаване на приповърхностния слой от физико-геоложки процеси и явления (ерозия, свлачища, срутища и др.), изкопни и насипни работи за жилищна, комунална, транспортна, курортно-рекреационна и друга строителна дейност, замърсяване с отпадъчни води от утечки в канализационната мрежа и от септични ями, с нефтопродукти и други опасни вещества при пътно-транспортни произшествия и пр.

• **По отношение на повърхностните води**, формиращи се на или преминаващи през територията на община Рила, най-съществен екологичен проблем е замърсяването на водите на повърхностните водни тела оценени като тела в риск за непостигане на екологичните цели по биогенни елементи и хидроморфология като:

- **в.т. с код BG4ST500R041-тип R1**- река Манастирска и река Илийна от изворите до вливането им в река Рилска - **В РИСК** от непостигане на екологичната цел.
- **в.т. с код BG4ST500R042-тип R3**-**В РИСК** от непостигане на екологичната цел.
- повърхностните води от нерегламентирани зауствания, необхванатите в селищната канализация обекти (които са на попивни или септични ями), нерегламентираните и необезопасени депа за отпадъци и от дифузните източници на замърсяване от селското стопанство.
- заплаха за повърхностните водни тела, непрекъснатостта на речните течения и речните ландшафти е от риска от прекомерно застрояване на МВЕЦ.
- значим проблем е застрояването в заливаемите части на речната тераса, което възпрепятства естествения процес на образуване на речни разливи и свързаното с него подхранване на подземните води, размножаване на рибите и поддържане на естественото биоразнообразие. Този тип застрояване повишава рискът от наводнения и унищожаване на изградените материални активи.

• **По отношение на водоснабдяването** всички населени места са водоснабдени; наличната питейна вода е достатъчна за задоволяване на нуждите на населението и бъдещото развитие на територията /с малки изключения/. Налице са и някои проблеми – наличие на етернитови водопроводи и загуби на вода и необходимост от реконструкция на питейните водоизточници, актуализация на СОЗ и титулярите на операторите, които отговарят за експлоатацията на зоните. и др.

• **По отношение на канализацията**, настоящите екологични проблеми са свързани, с липсата на доизградена канализационна мрежа в общината и ПСОВ.

• **По отношение на пречиствателните станции**, екологичните проблеми се пораждат от липсата на ЛПСОВ за населените места с налична канализационна мрежа и на каквито и да е пречиствателни съоръжения за третиране на отпадъчните води от други застроени терени.

• **По отношение на отпадъците** - населението и администрацията на общината могат да бъдат засегнати от неочаквани обстоятелства, които да препятстват депонирането на отпадъци в регионалното депо, поради което е препоръчително окончателния проект на ОУП да съдържа предложение за евентуално решаване на проблем с отпадъците на общинско ниво, най-малко за едрогабаритните отпадъци и тези от растителен и животински произход. Освен това общинското депо за битови отпадъци е с риск по отношение качествата на средата и човешкото здраве, и е необходимо рекултивацията му да започне веднага след влизане на регионалното депо в експлоатация.

6. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА И НАЧИНА ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА

6.1 ПРЕДВИЖДАНИЯ НА ОУПО С ПОСТИГАНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ

Предвид обстоятелството, че значителна част от международните документи /споразумения, конвенции, директиви и др./ са ратифицирани от Реп. България, респ. основните им изисквания са транспонирани в националната законова и нормативна уредба по околна среда, тук ще бъдат анализирани целите на опазване на околната среда в 2 основни документа, които в най-голяма степен отразяват връзките на тези цели с устройственото планиране:

- Национална програма за развитие на България 2020, приета от МС през декември 2012;
- Национална стратегия за околна среда и Национален план за действие 2009-2018 г.

6.1.1 Националната програма за развитие “България 2020” (НПР БГ2020) е интегриран документ за социално-икономическото развитие на България до 2020 година, показващ връзката между приоритетите на ЕС в контекста на Стратегията „Европа: 2020” и националните приоритети на България.

Приоритетите на НПР БГ2020 са формулирани както следва:

1. Подобряване на достъпа и повишаване качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила.
2. Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.
3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.
4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси.
5. Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката.
6. Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса.
7. Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност.
8. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

От посочените по-горе 8 приоритета на НПР БГ2020, в по-голяма или по-малка степен всички формулирани в програмата приоритети имат отношение към развитието на общината. Непосредствено отношение към предвижданията на ОУПО имат приоритети №№ 3, 4 и 8, чиито връзки с плана са показани в долната таблица.

Таблица 26 Приоритет 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал

Подприоритети на Приоритет 3	Предвиждания на ОУП за постигане на националните приоритети
<i>3.1 Усъвършенстване и интегриране на националната система за планиране и управление на регионалното развитие и системата за пространствено планиране</i>	Наличието на план и неговите предвиждания реално представляват подобряване на стратегическото и регионално планиране, особено в частите, касаещи пространственото планиране на общинската територия
<i>3.3 Подкрепа за развитието на изоставащите и подобряване на качеството на живот в селските региони</i>	Постигането на този приоритет е възможно чрез обособяването на устройствени зони за малки и средни предприятия в границите на населените места
<i>3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите</i>	Разнообразните ресурси на общината мотивират формирането на разнообразни, в т.ч. специфични туристически продукти – селски, културен, маршрутно-опознавателен, пешеходен, вело и мототуризм, конгресен, фото и др.
<i>3.5 Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси</i>	Планът съдейства за постигане на устойчиво екологосъобразно развитие чрез респектиране границите и целостта на защитените зони и територии в границите на общината

От посочените приоритети, с най-голямо значение е подприоритет 3.5 - *Създаването на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси*, включващ:

- подобряване качеството и ефективността на водоснабдителните услуги за бизнеса и населението;
- устойчиво управление на водните ресурси чрез изграждане и модернизиране на канализационни системи и пречистване на отпадъчни води;
- превенция на риска от наводнения, бедствия и аварии;
- опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие като част от природния потенциал за устойчиво развитие;
- повишаване качеството на атмосферния въздух.

Приоритет 4: Развитие на земеделието за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси със следните подприоритети:

- 4.1. *Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния отрасъл* чрез, насърчаване процеса на консолидиране на земеделските земи по собственост и възстановяване и модернизиране на хидромелиоративната инфраструктура;
- 4.2. *Модернизиране и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла*, чрез насърчаване на инвестиции в материални и нематериални активи;

- 4.4. *Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него, чрез насърчаване развитието на биологичното земеделие;*

Приоритет 8: Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари и по-специално неговия подприоритет 8.6. *Подобряване свързаността и интеграцията на българските региони в национален и международен план и свързаността с големите градски центрове в съседните страни, респ. мерките:*

- подобряване на пътната инфраструктура;
- подобряване на мрежата от републикански и общински пътища.

6.1.2 Национална стратегия за околна среда и Национален план за действие 2009 - 2018 г. Съгласно раздел II.3 от стратегията - “Дърво на целите”, дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на околната среда е “Към по-добро качество на живот и устойчива околна среда”.

В таблицата по-долу са показани приоритетите и мерките на ОУП на община Рила, които съдействат за постигане на националните стратегически цели за опазване на околната среда.

Таблица 27 Приоритети и мерки на ОУПО, които съдействат за постигане на националните стратегически цели за опазване на ОС

Стратегическа цел, специфични цели	Приоритети и мерки на ОУПО, които съдействат за постигане националните цели
1. Намаляване и предотвратяване на последиците от изменението на климата и чиста енергия - със специфични цели: намаляване растежа на емисиите от парникови газове, адаптиране към промените на климата, постигане на устойчиво екологосъобразно развитие на енергетиката в страната	ОУПО съдейства за постигане на устойчиво екологосъобразно развитие на енергетиката доколкото е отворен към производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници
2. Осигуряване на достатъчно по количество и с по-добро качество вода със специфични цели: <u>осигуряване на добро състояние на повърхностните води</u> , на добър екологичен потенциал на изкуствените и силно модифицирани водни тела, <u>осигуряване на вода с необходимото количество и качество за населението</u> ; възприемане на водите като елемент от националната сигурност, въвеждане на интегрирано управление на водите	ОУПО съдейства за постигане на тази цел със следните си проектни предвиждания: - за подобряване на питейното водоснабдяване: <ul style="list-style-type: none"> ○ реконструкция на вътрешните водопроводни мрежи на всички населени места; ○ изграждане на пречиствателна станция за питейни води; ○ актуализиране на санитарно-охранителните зони на водоизточниците; - за ограничаване замърсяването на реките с отпадъчни води от урбанизираните територии: <ul style="list-style-type: none"> ○ завършване до 2020 г. на канализационните мрежи и изграждането на ГПСОВ на гр. Рила и с. Смочево; ○ изграждане в по-дългосрочен план на канализационни мрежи и локални ПСОВ на

	останалите села и на Рилския манастир
<p>3. По-здравословна околна среда за по-добро качество на живот – намаляване на здравния риск от замърсяването на околната среда; достигане на общоевропейските норми за КАВ; прекратяване употребата на вещества, нарушаващи озоновия слой, намаляване рисковете за човешкото здраве и околната среда от химикалите; предотвратяване на големи аварии с опасни вещества, <u>предотвратяване и намаляване на шума в населените места</u>; подобряване на контрола върху източниците на шум в населените места, устойчиво управление на почвите; възстановяване на увредени почви</p>	<p>ОУПО съдейства за постигане на тази цел със следните си проектни предвиждания:</p> <ul style="list-style-type: none"> - реконструкция на републиканския и общинските пътища на територията на общината; - реконструкция и асфалтиране на уличната мрежа на всички населени места; - устройване на буферни паркинги на периферията на гр. Рила и на Рилския манастир; - устройване на извънградски рекреационни територии с озеленени площи за широко обществено ползване
<p>4. Насърчаване на устойчивото потребление и производство със специфични цели: разширяване използването на екологосъобразни технологии, устойчиво управление и рационално ползване на земните недра и подземни богатства, ограничаване натоварването върху околната среда от дейностите по търсене/проучване добив, преработка на полезни богатства; интегриране на превантивните инструменти по околна среда с икономическите политики; стимулиране на устойчиви модели на потребление и производство във всички сектори на икономиката; <u>устойчиво управление на отпадъците, устойчиво развитие на транспортната система, на селското стопанство, на горите, намаляване натиска върху околната среда от туристическия сектор и развитие на устойчив туризъм</u></p>	<p>ОУПО съдейства за постигане на тази цел със следните свои проектни предвиждания:</p> <ul style="list-style-type: none"> - забрана за промяна на предназначението на земеделските земи и горските територии; - развитие на разнообразни форми на устойчив туризъм.
<p>5. Ограничаване и спиране на загубата на биологично разнообразие – със специфични цели: устойчиво управление на биологичното разнообразие, опазване на местообитания и видове с европейско и национално значение от НЕМ и извън нея</p>	<p>ОУПО съдейства за постигане на тази цел със следните проектни предвиждания:</p> <ul style="list-style-type: none"> - гарантиране охранния режим на защитените територии чрез недопускане на нова урбанизация в тях и в съседство с тях; - недопускане формирането на нови урбанизирани територии в границите на защитените зони по На-тура 2000; - устройство на крайселищни озеленени площи за широко обществено ползване; - създаване чрез биоинженерно озеленяване на биокоридори по пътища, реки, дерета и оврази с противоерозионно предназначение и за опазване на биоразнообразието.
<p>6. Формиране на нови модели на поведение на обществото, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие, както и осигуряване на по-качествена информация и мониторинг на околната среда</p>	<p>Предвидените обществени обсъждания на плана и ЕО към него са сигурна гаранция за подобряване достъпа до информация и участие на обществеността в процеса на вземане на решения касаещи околната среда</p>

6.2 ПРЕДВИЖДАНЯ НА ОУПО С ПОСТИГАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕЛИ

Предвижданията на ОУПО спомагат за постигане на международните цели за опазване на природното наследство и околната среда, през призмата на НАТУРА 2000 и изпълнението на различни Директиви /Рамковата директива за управление на водите, Директивата за изграждане на ПСОВ, Дунавската програма и др./.

По отношение на Европейската екологична мрежа Натура 2000 решенията, ориентирани, към постигане на петата национална цел – Ограничаване и спиране загубите на биологично разнообразие са ориентирани към недопускане на урбанизационни мероприятия в границите на защитените зони по Натура 2000 с минимални изключения на съществуващите такива. Ограничаване изграждането на ветроенергийни генератори в съседство със зоните за защита на дивите птици.

Рамковата Директива за водите въвежда нов подход в управлението на водите чрез екологични норми и цели за качеството, обезпечавачи структурата и функционирането на водните екосистеми. Съгласно тази директива, основните принципи при опазване на водите са:

- недопускане заустването на непречистени отпадъчни води във водни обекти – изкуствени и естествени водоприемници, което се постига чрез:
 - чрез интегрирано управление на водите в съчетание с останалите компоненти на околната среда
 - осъществяване на ефективен контрол при управление на отпадъчните води и прекратяване на замърсяванията
 - недопускане на нови източници на отпадъчни води да се въвеждат в експлоатация и заустват без пречиствателни съоръжения и непречистени
 - провеждане политика на реконструкция на стари и неефективни пречиствателни съоръжения на предприятията, заустващи отпадъчни води с качества над определените норми
 - спазване условията в разрешителните
- усъвършенстване и спазване на институционалната система за мониторинг и контрол, гарантиращо добро състояние на отпадъчните води и повърхностните водни обекти, което се постига чрез подобряване на контролния мониторинг на обектите с отпадъчни води и повишен капацитет на екологичния статус;
- реализиране задълженията на Плановете за управление на речните басейни – ПУРБ, като основен планов документ за интегрирано управление на водите.

Предприетите в ОУПО мерки за изграждане на канализацията на малките населени места и оборудването с подходящи пречиствателни съоръжения ще подпомогнат изпълнението на международните документи за опазване на околната среда и посочените по-горе принципи.

Европейската екологична мрежа Натура 2000 налага решенията, ориентирани, към постигане на петата национална цел “Ограничаване и спиране загубите на биологично разнообразие” са както следва:

- допускане само по изключение и в минимален размер увеличение на урбанизирани територии в границите на защитените зони по Натура 2000 и то само извън конкретния обхват на местообитанията;

- ограничаване по-нататъшното изграждане на ветроенергийни генератори в съседство със зоните за защита на дивите птици.

Екологосъобразното третиране на отпадъците, съгласно предвижданията на Националната програма за управление на отпадъците за изграждане на регионални системи за управление на отпадъците, подобряване условията за транспортен достъп до населените места и др. подобни предвиждания, спомагат за решаването на глобални екологични проблеми.

Политиката по изменение на климата се регулира чрез Закон за ограничаване изменението на климата (ЗОИК) /ДВ.бр.22/2014/. като предмет на внимание са обществените отношения, свързани със:

1. провеждане на държавна политика по ограничаване изменението на климата;
2. прилагане на механизмите за изпълнение на задълженията на Република България по Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата и Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата;
3. функционирането на Националната схема за зелени инвестиции (НСЗИ);
4. функционирането на Националната система за инвентаризация на емисиите на вредни вещества и парникови газове в атмосферата;
5. прилагането на Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ);
6. администрирането на Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове (НРТКЕПГ);
7. мерките за намаляване емисиите на парникови газове от използваните течни горива и енергия за транспорта;
8. изпълнението на задълженията, произтичащи от Решение №406/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009г, относно усилията на държавите членки за намаляване на техните емисии на парникови газове, необходими за изпълнение на ангажиментите на Общността за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020 г.;
9. функционирането на схемата за доброволно намаление на емисии (СДНЕ).

7. ПРОГНОЗНА ОЦЕНКА ЗА ВЪЗМОЖНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ

Прогнозата и оценката на възможните значителни въздействия върху околната среда са непосредствено свързани с прогнозата на ОУПО, наричан по-долу за краткост “плана” и подхода на планирането към проблемите на околната среда.

7.1. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРЕДВАРИТЕЛНИЯ ПРОЕКТ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РИЛА

7.1.1. Обща концепция на плана

Устройственото планиране, имащо за краен продукт изготвяне на ОУП на община Рила, следва да се разглежда като сложен и отговорен процес, който определя дългосрочната политика на местните власти в сферата на териториалното устройство. На основата на наличните териториални ресурси се определят действията за ефективното им използване за целите на социално-икономическото и инфраструктурното развитие, съхраняване на природната среда и социализиране на културно-историческото наследство (КИН).

В процеса на изготвяне на ОУП на община Рила се прилага утвърдена от теорията и практиката методология за изготвяне на подобен тип планов документ в устройствената сфера. Тя се базира на спазването на няколко основни принципа:

- **Принцип за интегрираност** – изразява се в прилагането на методически подход, отчитащ влиянието на разнопосочни фактори на развитието и използването на териториалните ресурси, на търсене на възможности за съвместяване на разнопосочни интереси с превес на тези с изразен публичен характер. Принципа за интегрираност се допълва и с изискването за координация на устройственото планиране със стратегическото планиране и програмиране, на екологическите изисквания и др.

- **Принцип за реалистичност** – изразява се във възможността за приложимост на устройствените решения, съдържащи се в ОУП на отчитане на обективните фактори за пространствено развитие на общината.

- **Принципа за дългосрочност** – съгласно действащата нормативна уредба в устройственото планиране, срокът на действие на ОУП е 15-20 години. Прилагането на този принцип при разработване на ОУП на община Рила означава предлаганите устройствени решения да са относително устойчиви във времевия хоризонт на действие на ОУПО.

- **Принцип на партньорство** между заинтересованите страни - местни власти, бизнес, НПО, местно население.

- **Принцип на публичност** на устройствените решения, което означава участие на жителите на общината в обсъждания на проекта на ОУПО и отчитане на техните предложения.

- **Принцип на устойчиво развитие** – ОУПО Рила трябва да осигурява достъпност /пространствена, социална, финансова/, условия и интерес за различни социални и възрастови групи; опазване на околната среда – природна и антропогенна; запазване на интересите на бъдещите поколения.

7.1.2. Ограничители за пространствено развитие от антропогенен характер

Факторите, оказващи задържащо влияние за общото пространствено развитие на община Рила както следва:

- размера на инвестиционните ресурси (състояние и тенденции в тяхното осигуряване), ниското ниво на приходи в общинския бюджет и ограничената финансова самостоятелност на общината;
- човешкият ресурс, като възрастова, образователна и професионална структура и неговата оценка;
- ограниченият поземлен ресурс, собственост на общината;
- ниското ниво на развитие на транспортната и техническата инфраструктура в определени части на територията на общината;
- състояние на сградния фонд;
- липса на големи производствени предприятия;
- недостатъчна инфраструктура (транспортна, техническа, на туризма), която да поема туристическия поток в условията на ограниченията на устройствените режими в териториите за природозащита и за опазване и защита на културно-историческото наследство;
- други.

7.1.3 Ограничители за пространствено развитие от природен характер

Ограничителите за пространственото развитие от природен характер, оценени в ОУПО са както следва:

- опазването на водните ресурси;
- защитените природни територии и зони и ценни ландшафти;
- частите от територията, застрашени от бедствени ситуации (наводнения, пожари и др. подобни);
- преобладаващи горски територии;
- подчертано планинския характер на релефа в границите на общинската територия;

7.1.4 Стимулатори за пространствено развитие

Факторите с антропогенен характер, стимулиращи комплексното социално-икономическо и инфраструктурно развитие, отчетени при устройственото планиране чрез ОУПО са:

- наличие на обекти на културно-историческото наследство с най-висока степен на защита и значение (Рилски манастир–от световно значение), археологически обекти, паметници на архитектурата и културата, защитени обекти и ансамбли;
- потенциал за развитие на високопланинско пасищно животновъдство;
- инженерно-техническа и транспортна инфраструктура;
- осигуреност на жилищен фонд, осигуряващ високо ниво на жилищна задоволеност на населението;
- възможности за развитие на рекреацията и отдиха в съхранена природна среда.

7.1.5 Стимулатори от природен характер

От стимулаторите с природен характер са взети под внимание следните:

- наличие на ценна и висококачествена природна среда с преобладаващи горски територии;
- наличие на водни ресурси;
- използване на териториите с висококачествени природни характеристики за развитие на отдиха и туризма

7.1.6 Предназначение на ОУПО Рила

Предназначението на Общия устройствен план на община Рила е да служи като управленски инструмент на местната власт в сферата на устройствената политика, насочени към създаване на пространствени и функционално-управленски условия за развитие и комплексно устройствено планиране на различните видове територии при отчитане на съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Описаните по-горе характеристики на общата концепция на ОУПО – принципи, ограничители и стимулатори, го определят като планов документ, **насочен към екологосъобразно устройство на общинската територия**. Ориентиран е към ограничаване до минимум на неблагоприятните последици от досегашната урбанизация на територията и по-нататъшно социално-икономически мотивирано протичане на урбанизационния процес, към постигане на баланс между природна и урбанизирана среда. Възприето е, бъдещото устройство на териториите на Природния парк „Рилски манастир“ да се съобразява стриктно с Плана за неговото управление.

7.2 КЛИМАТ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

Оценката на тези компоненти на околната среда се извършва на база анализ на предвижданията на плана по отношение устройството и локацията на производствените дейности, организацията на транспортно-комуникационната мрежа, съсредоточията на селскостопанската инфраструктура, зоните за туристическа и рекреативна дейност, за търговско и друг вид обществено обслужване и др. Всички тези дейности, в качеството им на предмет на ОУПО, представляват в по-малка или по-голяма степен интерес по отношение определяне въздействието им върху качествата на климата и атмосферния въздух.

По отношение локализацията и устройството на дейностите, осигуряващи развитието на общината и имащи отношение към качествата на атмосферния въздух, планът предвижда:

7.2.1. Развитие и устройство на населените места

7.2.1.1 Развитие на селищната мрежа

Предвижданията на ОУПО са насочени към **стабилизиране на селищната мрежа** на общината, като се поддържат местата, които заемат във функционално-йерархичната ѝ система отделните населени места. За целта се подкрепят както традиционните функции на всяко едно от тях, така и се създават условия за обогатяване на функционалното им съдържание.

Град Рила запазва ролята си на административен и обслужващ център от най-високо (за общината) ниво. Икономическите му функции се стимулират и се обогатяват с нови съвременни стопански дейности.

Селата, освен традиционните си функции в областта на животновъдството и растениевъдството, се обогатяват с туристически и рекреационни функции.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Доколкото ОУПО запазва функционално-йерархичната структура на селищната мрежа и минимално допълва набора от функции, застъпени в отделните населени места, въздействието върху околната среда на предвижданията му относно развитието на структурата на селищната мрежа са неутрални.

7.2.1.2. Развитие и устройство на населените места

7.2.1.2.1 Териториално развитие и жилищно изграждане

ОУПО предвижда **разширение на селищната територия** на всички населени места в различна степен. Разширенията са предназначени за теренно осигуряване на нови функции и в минимална степен за жилищни нужди, защото жилищните зони на всички села имат теренни резерви. Предвидените за изграждане през перспективния период 130-150 жилища ще се реализират чрез снос на съществуващи сгради в съществуващи имоти. Конкретните предвидени за разширение на селищните територии са следните:

- **Град Рила:** разширение на строителните граници в югозападна посока с 13.6 ха за производствени и високотехнологични производствени нужди - разширение в северна посока с 2.9 ха за рекреационни дейности и разширение в югоизточна посока с 5.6 ха за нискоетажно жилищно застрояване;

- **Село Смочево:** разширение на строителните граници с 2.7 ха за нискоетажно жилищно застрояване;

- **Село Пастра:** разширение на строителните граници с 1.5 ха в южна посока за рекреационни дейности.

- **Село Падала и Рилският манастир** не променят строителните си граници.

ОУПО предвижда устройството на селищните територии да се осъществява с прилагане на следните видове устройствени зони:

-За устройството на жилищните територии във всички населени места е определена устройствена зона с преобладаващо застрояване с малка височина (**Жм**). С това е отчетена спецификата на градоустройствената структура в населените места и преобладаващия заварен характер на застрояването. Жилищната устройствена зона се устройва в съответствие с разпоредбите на чл. 17 от Наредба №7 на МРРБ и се застроява по следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
Жилищна УЗ с малка височина	Жм	60	1.2	40	10 (3ет)	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ

-Териториите за производствени и складови дейности са устроени като два вида зони:

- Предимно производствени устройствени зони (**Пп**);
- Високотехнологична производствена зона (**Пс**).

Основното предназначение на предимно производствената зона е за производствено-складови дейности и допълващите ги административни, търговски, обслужващи и транспортни сгради и съоръжения. В зоната не се допускат производства с вредни отделения. Високотехнологичната производствена зона е предназначена за едно или няколко предприятия, свързани в технологичен комплекс и необходимите обслужващи, административни, научни, учебни и рекреационни обекти.

Двата вида зони се устройват и застрояват по следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
Предимно производствена УЗ	Пп	80	2.5	20	15	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ
Високотехнологична производствена УЗ	Пс	50	15	40	15	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ

-Устройствена зона за обществено-обслужващи дейности (Оо). Предназначена за осигуряване на обектите на обществено-обслужващите дейности – образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, административни и делови услуги, търговия, спорт, отид, забавления и др. п. Зоната се устройва съгласно следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
УЗ за обществено-обслужващи дейности	Оо	70	2.0	20	10	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ

-Смесена многофункционална устройствена зона (Смф). Зоната е с многофункционално предназначение – основно за безвредни производства, логистико, обществено обслужване, търговия, специфични складови обекти, като хладилни складове, силози, винарни и др. п. Зоната се устройва съгласно следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
Смесена многофункционална УЗ	Смф	70	2.2	15	15	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ

-Устройствена зона за озеленяване (Оз). Предназначена е за устройване на озеленени площи за широко обществено ползване в населените места. Устройва се съгласно правилата и нормативите на чл. 32 от Наредба № 7 на МРРБ.

-Устройствена зона за озеленяване - разновидност 1 (Оз1). Предназначена е за териториите за озеленяване около водните течения в границите на населените места и селищните образувания. Устройва се съгласно правилата и нормативите на чл. 32 от Наредба № 7 на МРРБ.

7.2.1.2.2 Доразвитие на социалната инфраструктура

Като цяло, номенклатурата на наличната социална инфраструктура в населените места и капацитетите ѝ в сферите на образованието, здравеопазването и културата задоволяват както настоящите, така и бъдещите нужди на населението и за това се предвижда само реновирането ѝ. Доразвитието ѝ включва само системите на социалните дейности и спорта.

По отношение на социалните дейности е предвидено изграждането на следните обекти за социални услуги:

- дневен център за настаняване от семеен тип за възрастни хора;
- младежки клубове.

За нуждите на спорта е предвидено изграждане на следните обекти:

- велосипедни алеи;
- крайречен парк със спортни площадки;
- плувен басейн
- стадион;
- спортна зала
- допълнителни детски и спортни площадки в селата.

7.2.1.2.3. Благоустрояване и озеленяване

Предвижданията на ОУПО включват рехабилитация на съществуващо благоустрояване на публичните пространства – улици, площади, както и изграждане на трайни настилки на обслужващата улична мрежа във всички села. От последващите подробни устройствени планове се изисква да осигуряват достъпност на публичната среда. Предвидено е и реновиране, респ. изграждане и благоустрояване на автобусните спирки.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Както е отбелязано при оценката на структурните промени на общинската територия, разширението на селищните територии се осъществява частично върху земеделски земи. Въпреки че по площ то е минимално, загубата на земеделска земя се оценява с отрицателен знак. Извън това проектните предвиждания, свързани с развитието и устройството на населените места не носят рискове за околната среда, а редица от тях ще съдействат за подобряване на определени нейни елементи – начинът на застрояване ще съхрани съществуващия селищен ландшафт, осигуряването на трайни настилки на всички улици ще има благоприятно въздействие върху качеството на атмосферния въздух, а също и върху акустичната обстановка. Обновяването на водоснабдителните системи, изграждането на пречиствателни станции за отпадъчни води в гр. Рила и с. Смочево, а в по-отдалечена перспектива и в останалите села, ще има положително отражение върху качеството на повърхностните и подземните води.

7.2.1.2.4 Развитие и устройство на урбанизираните територии извън населените места

ОУПО предвижда устройването на две групи урбанизирани територии извън населените места, респ. селищни образувания:

- Територии със стопанско предназначение;
- Територии за рекреация и озеленяване.

Териториите със стопанско предназначение се устройват като два типа устройствени зони:

- *Смесена многофункционална устройствена зона (Смф)*. Една такава зона и няколко единични имоти със същия режим са разположени в землището на с. Смочево върху и около бившия селскостопански двор. Предназначението и устройството на зоната е идентично с това на същия тип зони в населените места.

- *Устройствена зона за животновъдни комплекси и ферми (Ссж)* -предназначени за планинско пасищно животновъдство. Обособени са като нови или около съществуващи и бивши животновъдни комплекси и ферми в планината, **извън границите** на защитените територии и зони. Разположени са в землищата и на четирите населени места. Зоната се устройва съгласно следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
УЗ за животновъдни комплекси и ферми	Ссж	25	0.35	20	7	-

Териториите за рекреация и озеленяване се устройват като четири типа устройствени зони:

- *Рекреационна устройствена зона за вилен отдих (Ов)* - ОУПО предвижда формирането на две такива зони – в землището на гр. Рила върху земи по §4 на ПЗР на ЗСПЗЗ и в землището на с. Падала върху горска земя. Зоната се устройва съгласно следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
УЗ за вилен отдих	Ов	40	0.8	50	7	-

- *Рекреационна устройствена зона за курортни дейности в природна среда (Ок1)* - предназначена е за отдих в съхранена природна среда, риболов, къмпинг, палаткови лагери и др. В зоната се допуска изграждането на курортни обекти за настаняване и подслон, сгради на общественото обслужване, спортни и рекреационни обекти. Този тип зони обхващат предимно съществуващи селищни образувания около пътя за Рилския манастир, по-големи от които са местностите „Жабокрек” и „Елешница”. Зоната се устройва съгласно следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
Рекреационна УЗ за курортни дейности в природна среда	Ок1	30	0.7	50	7	-

- *Рекреационна устройствена зона за курортни дейности в природна среда с ограничителни параметри (Ок2)* - предназначена е за отдых в съхранена природна среда, риболов, къмпинг, палаткови лагери и др. В зоната се допуска изграждането на курортни обекти за настаняване и подслон, сгради на общественото обслужване, спортни и рекреационни обекти. Този тип устройствена зона се прилага за селищни образувания, които са на територията на ПП „Рилски манастир” в туристическата му зона, определена с Плана за управление на парка. Такива зони са предвидени върху част от урбанизираните територии на землището на Рилския манастир, отделни терени в м. „Кирилова поляна“ и при водослива на реките Рилска и Илийна. Пределно допустимите устройствени показатели на зоната са следните:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
Рекреационна УЗ за курортни дейности в природна среда с огранич. параметри	Ок2	20	0.5	60	5	-

- *Устройствена зона за озеленяване (Оз1)* - предназначена е за устройване на озеленени площи за широко обществено ползване в селищните образувания. Устройва се съгласно правилата и нормативите на чл. 32 от Наредба № 7 на МРРБ.

- *Устройствена зона за озеленяване - разновидност 2 (Оз2)* - тази зона се прилага за горски територии, които са определени с ОУПО за защитни гори около пътища за предотвратяване възникването на свлачища и ерозия. В този тип зона не се допуска строителство нито изсичане на дървета. В зоната са включени горски територии в границите на ПП „Рилски манастир“, между резервата „Риломанастирска гора“ и пътя за манастира с обща площ от 91.4 ха.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

И при селищните образувания, както и при населените места, предвидените с ОУПО устройствени зони по функционалното си съдържание и режимите (правила и нормативи) за устройство и застрояване са насочени към формиране на една добре организирана и хармонично изградена урбанизирана среда и този смисъл са в унисон с целите на националната екологическа политика.

В заключение, очакваните въздействия върху **качествата на атмосферния въздух** от предвижданията на плана се оценяват както следва:

- по вид – положителни;
- по вероятност – възможни;
- по продължителност – променливи;
- по териториален обхват – значителни;
- по честота – променливи;
- по рискове за човешкото здраве – няма;
- по кумулативен ефект – позитивен;
- превишаване на екологични стандарти – няма;
- последици върху пространства и пейзажи – положителни.

7.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

По отношение на **повърхностните води**, основните цели на плана са свързани с рационално използване и опазване на водите от замърсяване чрез:

- доизграждане на канализационна мрежа на град Рила и с. Пастра и изграждане на ПСОВ;
- отвеждане, пречистване и контрол върху качествата на отпадъчните води;
- подмяна на остарялата и амортизирана водопроводна мрежа, изграждане на ПСПВ и регулярен контрол за качествата на питейните води;
- контрол върху заустванията и качествата на водите във водните тела;
- запазване на всички естествени зелени структури в обхвата на принадлежащите на водните обекти земи по смисъла на Закона за водите и да предвиди тяхното опазване, доколкото не възпрепятстват естествения отток, както и поддържането на обектите;
- идентифициране на териториите застрашени от наводнения и водна ерозия, и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита;
- формулиране на мерки за защита от наводнения на вече застроени терени и изпълнение на корекции на речните корита в границите на населените места.

7.3.1. Развитие и доизграждане на водоснабдителната система

ОУПО предвижда почти повсеместна реконструкция и рехабилитация на селищните водопроводни мрежи, осигуряване на допълнително водоснабдяване на населени места „чрез съответни инвестиционни проекти“, както и изграждане на обща пречиствателна станция за питейни води непосредствено западно от с. Пастра с капацитет 100л/сек.

7.3.2. Развитие и доизграждане на селищните канализационни системи и пречистване на отпадъчните води

Предвижданията на ОУПО включват:

- доизграждане на канализационната мрежа на гр. Рила;
- изграждане на ПСОВ и отвеждащ колектор;
- завършване изграждането на канализационната мрежа на с. Смочево и изграждане на ПСОВ;
- изграждане на канализационни мрежи и ПСПВ в селата Пастра и Падала;
- изграждане на пречиствателно съоръжение за отпадъчни води за урбанизираната територия на Рилския манастир.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Проектните предвиждания на ОУПО относно развитието и доизграждането на водоснабдителните и канализационни системи ще имат положително въздействие върху околната среда.

7.4 ЗЕМИ И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ

7.4.1. Обща структура и баланс на общинската територията

Таблица 28 Обща структура и баланс на територията

Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	180	0,498	188	0,518
2. Обществено-обслужващи функции	6	0,017	11	0,031
3. Производствени дейности	7	0,020	22	0,062
4. Складови дейности	28	0,077	0	0,000
5. Територии с многофункционално предназначение	0	0,000	14	0,038
6. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	0	0,000	70	0,193
7. Озеленяване, паркове и градини	10	0,029	28	0,077
8. Спорт и атракции	2	0,006	2	0,006
9. Земеделски територии, в т.ч.:				
9.1. обработваеми земи - ниви	1525	4,211	1513	4,176
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	286	0,791	284	0,785
9.3. необработваеми земи	13907	38,395	13873	38,301
10. Горски територии	19759	54,553	19750	54,528
11. Водни площи	205	0,567	205	0,567
12. Транспорт и комуникации	173	0,479	168	0,465
13. Техническа инфраструктура	8	0,021	8	0,021
ДРУГИ ТЕРИТОРИИ				
14. Други урбанизирани територии	68	0,188	0	0,000
15. Животновъдни ферми и комплекси	4	0,011	35	0,097
16. Скали, пясъци, мочурища и дерета	47	0,131	47	0,131
17. Гробищни паркове	2	0,004	2	0,005
18. ОБЩА ПЛОЩ	36220	100	36220	100
В т.ч. ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
А. Територии за природозащита	25543	95,125	25543	95,104
Б. Защитени територии за опазване на културно-историческото наследство	1309	4,875	1315	4,896
В. Територии за възстановяване и рекултивация	0	0,000	0	0,000
Г. Територии с активни и потенциални свлачища и срутища	0	0,000	0	0,000
Д. Други нарушени територии	0	0,000	0	0,000
Е. ОБЩА ПЛОЩ (А+Б+В+Г+Д)	26852	100	26858	100

Промените в структурата на територията са следните:

- урбанизираните територии нарастват от 307 на 372 ха или общо с 65 ха. Основно нарастват териториите за рекреационни и курортни дейности – със 70 ха и териториите за животновъдни ферми и комплекси. Увеличението на жилищните територии с 8 ха и на териториите с обществено-обслужващи функции с 5 ха става чрез преобразуване на «другите» урбанизирани територии. Чрез вътрешни трансформации нарастват само с 4 ха производствените и складови територии под формата на територии с многофункционално предназначение. Част от нарастването на рекреационните територии и на териториите за животновъдни ферми и комплекси също се осъществява чрез преобразуване на «другите» урбанизирани територии;

- **земяделските територии** намаляват с 48 ха; обработваемите земи намаляват с 14 ха, а необработваемите – с 34 ха;
- **горските територии** също намаляват, но с малко – 9 ха, което съставлява 0.04% от общата им площ;
- **защитените територии за опазване на КИН** нарастват с 6 ха поради разширяване на защитената зона около Рилския манастир;
- **останалите структурни елементи на територията** (водни площи, техническа инфраструктура, скали, пясъци, мочурища и пр.) не променят площите си.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Може да се оцени, че ОУПО предлага решения на устройствените проблеми на общината с **минимални промени на общата структура** на територията ѝ, доколкото от промени е засегнат по-малко от 1 % от общата ѝ площ – 0.99 %, респ. 0.70 % от природния ѝ компонент земеделска земя. Намаляването на площта на земеделските земи трябва да се оцени като неблагоприятно въздействие на ОУПО върху околната среда. То обаче, е закономерно последствие от необходимото устройствено осигуряване реализацията на предвижданията на действащите документи за социално-икономическо развитие на общината, одобрени на основание на Закона за регионалното развитие. За голяма част от тези предвиждания в съществуващите урбанизирани територии не са налице теренни резерви.

7.4.2. Територии с изрична забрана за промяна на предназначението

Генерална постановка на ОУПО е **забраната за промяна** на предназначението на всички имоти в извънселищните територии на общината, с изключение на промените, свързани с прилагане на ОУПО. Тази забрана, регламентирана с Правилата за прилагане на общинския общ устройствен план обхваща следните видове територии:

- **Земеделските територии** с начини на трайно ползване „обработваеми“ и „необработваеми“ земи, установени в кадастралната карта и/или в картата за възстановената собственост;
- **Горските територии** с начини на трайно ползване „гори“ и „горски земи“, установени в кадастралната карта и/или в картата за възстановената собственост;
- **Териториите, заети от водни площи** – течащи и стоящи, чийто начин на трайно ползване е установен с кадастралната карта и/или с картата за възстановената собственост;
- **Териториите, заети от пясъци, мочурища и дерета**, чийто начини на трайно ползване са установени в кадастралната карта и/или в картата за възстановената собственост.

7.4.3. Устройство режим на териториите (и обектите), защитени по специални закони

Със своите устройствени решения ОУПО респектира границите на всички територии, защитени по специални закони и предвижда съответните режими на устройствена защита:

- Територии с особена териториално-устройствена защита по чл.10, ал.2 на ЗТСУ.

Това са:

- Санитарно-охранителните зони около водоизточниците;
- териториите за природозащита, включващи Защитените територии по Закона за защитените територии, каквито на територията на общината са Резерват „Рило-манастирска гора“ и Природен парка „Рилски манастир“; Защитените зони от Европейската екологична мрежа Натура 2000 по Закона за биологичното разнообразие;
- териториите за защита и опазване на културно-историческото наследство (КИН), включващи: терените с обекти на КИН; зоните със специфични устройствени характеристики и концентрация на недвижими културни ценности (НКЦ); зоните за археологическо наблюдение; охранителните зони на обектите НКЦ;

- Територии с режим на превантивна устройствена защита по чл.10, ал.3 на ЗТСУ.

Това са:

- зоните с потенциален риск от природни бедствия и аварии, каквито на територията на общината са: териториите с потенциален риск от наводнения, териториите със снегонавявания и двете регистрирани свлачища в с. Смочево и до с. Падала;
- зоните с повишена природно-ландшафтна и екологическа стойност;
- зоните с наличие на археологически НКЦ.

ОУПО отчита наличието в обхвата на ПП „Рилски манастир“ на заварени урбанизирани територии с обща площ от 49.4 ха, на които определя съответни устройствени режими, както следва:

- в землището на Рилския манастир територия от 38.4 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „за друг вид застрояване“. Предвидено е тази територия да се устройва като в обхвата ѝ се формират три устройствени зони:

- Рекреационна устройствена зона за курортни дейности в природна среда (**Ок1**);
- Рекреационна устройствена зона за курортни дейности в природна среда с ограничителни параметри (**Ок2**);
- Устройствена зона за озеленяване, разновидност 1 (**Оз1**);

- територия, непосредствено до Рилския манастир от 0.3 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „за друг вид застрояване“. Предвидено е да се устройва като терен за опазване на КИН (**Ткин**);

- територия от 8.4 ха в Туристическата зона по Плана за управление (ПУ) на ПП „Рилски манастир“. Предвидено е да се устройва като Рекреационна устройствена зона за курортни дейности в природна среда с ограничителни параметри (**Ок2**);

- територия от 2.3 ха в Зоната за природосъобразно ползване по ПУ на ПП „Рилски манастир“. Предвидено е да се устройва като територия за туристически дейности при природосъобразно ползване, съобразно режима, определен с ПУ.

ОУПО отчита наличието на заварени урбанизирани територии и в обхвата на ЗЗ „Кочериново“, прилежащи на гр. Рила с обща площ от 9.7 ха, на които определя съответни устройствени режими, както следва:

- имот от 0.9 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „за жилищни функции“. Предвидено е да се устройва като Жилищна устройствена зона с малка височина (**Жм**);

- имот от 1.2 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „производствени терени“. Предвидено е да се устройва като Предимно-производствена устройствена зона (**Пп**);

- имот от 0.2 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „друг вид терени със селищен характер“. Предвидено е да се устройва като Смесена многофункционална устройствена зона (**Смф**);

- имот от 0.2 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „жилищни територии“. Предвидено е да се устройва като Жилищна устройствена зона с малка височина (**Жм**);

- застроен имот от 2.3 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „залесени територии с учебна и научно-изследователска цел“ и в съседство с него два имота с обща площ 4.9 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „ниви – орна земя“.

За трите имота общо е предвидено да се устройват като Високотехнологична производствена устройствена зона (**Пс**).

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Всички предвиждания на ОУПО относно земеползването и устройствените режими на различните видове територии извън границите на урбанизираните територии (населените места и селищните образувания) следва да се оценят с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда.

7.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ

7.5.1 Земни недра

Въздействие върху земните недра по време на бъдещото строителство ще бъде аналогично на осъщественото в застроената урбанизирана части на гр. Рила и другите селища в общината. То ще се изрази главно в изкопни и насипни работи за изграждане на жилища, обслужващи съоръжения, техническа, транспортна, водоснабдителна, канализационна и социална инфраструктура и пр. Механичното нарушаване на геоложката среда ще бъде отрицателно, пряко, постоянно, дълготрайно и необратимо, но обективно неизбежно. По обхват се ограничава в обсега на третираната в ОУП територия. Оценява се като незначително, тъй като ще засяга само малка част от приповърхностната зона на земните недра, която впоследствие частично се възстановява.

Освен от механично нарушаване, геоложката среда потенциално е застрашена и от качествени изменения, произтичащи от замърсяването ѝ със строителни, битови и други отпадъци, разливи на нефтени продукти от строителните машини, моторните превозни

средства и пр. Ако бъдат допуснати, тези изменения обикновено са дълготрайни, тъй като въздействието им продължава и след отстраняване на източниците на замърсяване. Предмет на добра технологична дисциплина е недопускането на подобни нарушения.

Въздействия върху земните недра са възможни и в резултат на:

- природни бедствия – земетресения, наводнения и др.;
- аварии в изградената водопроводна и канализационна мрежа;
- разливане на нефтопродукти и други опасни вещества и материали при транспортни и други произшествия;

Тези евентуални въздействия са отрицателни, преки, временни и обратими.

За предотвратяване, намаляване и отстраняване на неблагоприятни последици върху земните недра следва да се прилагат следните мерки:

- качествено изпълнение на строителните работи и рекултивация на нарушени терени след приключване на строителните работи и привеждането им в естетичен вид;
- възстановяване на нарушените терени в горски територии, ново залесяване и ограничаване до минимум изсичането на горски площ;
- активизиране на борбата с ерозионните процеси, почистване и укрепване на речни корита;
- стриктно спазване на техническите изисквания на Норми за проектиране на плоско фундиране;
- при наличието на инвестиционни намерения в свлачищните райони в общината се прилагат изискванията на и Наредба № 12/03.07.2001 г за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони и Закона за устройство на територията;
- екологосъобразно събиране и третиране на битовите и строителните отпадъци;
- при извънредни ситуации (земетресения, замърсяване при аварийно разливане на нефтопродукти и други опасни вещества и материали) да се предприемат действия за намаляване и ликвидиране на отрицателните последици, регламентирани в действащите закони и нормативни документи и да се сигнализират незабавно службите, пряко ангажирани в борбата с бедствия и аварии.

7.5.2 Подземни води

В гр. Рила и селищата в общината до настоящия момент е осъществено жилищно, транспортно, комунално-битово и друго строителство. Тази строителна дейност очевидно е оказала въздействие предимно върху плитко залягащите порови и пукнатинни подземни води поради инфилтрация в тях на замърсени отпадъчни води.

При бъдещата строителна дейност по реализиране на предвижданите в ОУП жилищни сгради, обслужващи съоръжения, транспортна, техническа и социална инфраструктура и пр. е потенциално възможно аналогично на реализираното въздействие върху подземните води, вследствие на:

- инфилтриране на замърсени отпадъчни води от съществуващи изгребни и попивни ями и замърсяването с битови и други отпадъци. То ще бъде отрицателно, пряко, временно и обратимо с ограничен териториален обхват в обсега на населените места и на изкопите и насипите за ново строителство.

- намаляване на инфилтрацията на замърсени води вследствие на предвижданата и рехабилитация на канализационните и водопроводните мрежи и изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води. Това въздействие ще бъде положително, пряко, постоянно и необратимо, с териториален обхват в обсега на селищата в общината.

Въздействия върху подземните води са възможни и в резултат на:

- природни бедствия – земетресения, наводнения и др.;
- разливане на нефтопродукти и други опасни вещества и материали при транспортни и други произшествия.

Тези евентуални въздействия са отрицателни, преки, временни и обратими.

В ОУП се предвиждат следните устройствени мерки за намаляване и компенсиране на негативното въздействие върху подземните води:

- изграждане на ПСПВ, реконструкция и доизграждане на водоснабдителната и канализационната инфраструктура в гр. Рила;
- изграждане на ПСОВ, канализация за отпадъчни води и дъждовна канализация в с. Смочево;
- изграждане на вътрешна канализационна инфраструктура и МПСОВ в с. Пастра.
- изграждане на регионална система за управление на отпадъците, регион Благоевград, която да обслужва общини Благоевград, Симитли, Рила, Кочериново и Бобошево.

Освен посочените мерки в ОУП за намаляване и компенсиране негативното въздействие върху подземните води са целесъобразни и следните мерки:

- проектирането и строителството на нови обекти и съоръжения, произтичащи от устройствените мерки в ПУП, да се съобразява с регламентираните в чл. 118а на Закона за водите забрани за прякото отвеждане на замърсители в подземните води, обезвреждането, включително депонирането на приоритетни вещества, които могат да доведат до непряко отвеждане на замърсители в подземните води, други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които могат да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води, използването на материали, съдържащи приоритетни вещества, при изграждане на конструкции, инженерно-строителни съоръжения и други, при които се осъществява или е възможен контакт с подземни води;
- поддържане в изправност на съществуващите и новоизградени канализационни мрежи и пречиствателни съоръжения;
- опазване на водоземните съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води да се осъществява в съответствие с изискванията в Закона за водите и, понастоящем в Наредба № 3/16.10.2000 г за условията и реда за проучване, проектиране,

утвърждаване, и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, впоследствие в Наредба за зоните за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води по чл. 135, ал. 1, т. 6 от Закона за водите, изготвянето на която е предстоящо.

Освен посочените, в „Проект на ПУРБ на ЗБР 2016-2021 г.“ и писмо № П-01-131/22.07.2015 г на Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“, са предвидени и следните мерки, които следва да се прилагат:

- мярка К 43 - Прилагане на добри земеделски практики за торене и съхранение на торове - на територията на ПВТ BG4G000000Q004;
- мярка К 125 - Контрол за спазване на изискванията за торене и съхранение на торове на територията на ПВТ BG4G000000Q004, BG4G000000N014 и BG4G001PZC2021;
- повишаване на информираността и екологичната култура на населението чрез разяснителни кампании относно прилагането на Закона за водите и наредбите към него, в т.ч. процедурите по издаване на разрешителни за водовземане и/или ползване на воден обект, както и обучения по прилагане на добри земеделски практики.

7.6 ЛАНДШАФТ

Базирано на изводите от анализа на съществуващото положение, че ландшафтът на общинската територия се определя като сравнително слабо антропогенно трансформиран като състояние и хомеостаз като стадии на развитие. Оценката на въздействието върху него се извършва на база предвижданията на плана по отношение развитието на селищната мрежа и жилищното строителство, на териториалната организация на социалната инфраструктура, на производствените и логистични дейности, зоните за рекреация и по отношение на териториите, предвидените за прилагане на ландшафтно-устройствени мероприятия и естетическо оформяне.

7.6.1 Обща структура и баланс на общинската територията

Проектните решения, заложи в ОУПО водят до известни промени в общата структура на общинската територия, които могат да се проследят на долната таблица:

Таблица 29 Устойчивост на ландшафтите

Територия	Площ - ха Съществуващо положение	Относителен дял -% Съществуващо положение	Площ ха-проект	Относителен дял -% проект
1. С висока естествена устойчивост	20 012	55.25	20002	55.23
2. С естествена устойчивост	15 720	43.40	15770	43.53
3. С относителна устойчивост	488	1.35	448	1.24
Общо	36220	100	36220	100

От посоченото е видно, че в резултат от предвижданията на плана и предложеното функционално зонироване на територията на общината, измененията в ландшафтите по степен на устойчивост е минимално и не влияе върху стабилността на ландшафтите.

Промените в структурата на територията са следните:

- **урбанизираните територии** нарастват от 307 на 372 ха, или общо с 65 ха, като основно нарастват тези за рекреационни и курортни дейности – със 70 ха и териториите за животновъдни ферми и комплекси. Увеличението на жилищните територии с 8 ха и на териториите с обществено-обслужващи функции с 5 ха става чрез преобразуване на «другите» урбанизирани територии. Чрез вътрешни трансформации нарастват само с 4 ха производствените и складови територии под формата на територии с многофункционално предназначение. Част от нарастването на рекреационните територии и на териториите за животновъдни ферми и комплекси също се осъществява чрез преобразуване на «другите» урбанизирани територии;

- **земяделските територии** намаляват с 48 ха. Обработваемите земи намаляват с 14 ха, а необработваемите – с 34 ха;

- **горските територии** също намаляват незначително – с 9 ха;

- **защитените територии за опазване на КИИ** нарастват с 6 ха, поради разширяване на защитената зона около Рилския манастир;

- **останалите структурни елементи на територията** (водни площи, техническа инфраструктура, скали, пясъци, мочурища и пр.) не променят площите си.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

ОУПО предлага решения на устройствените проблеми на общината с минимални промени на общата структура на територията ѝ, доколкото от промени е засегнат по-малко от 1 % от общата ѝ площ (0.99 %). Намаляването на площта на земеделските земи е закономерно последствие от необходимото устройствено осигуряване на предвижданията на действащите документи за социално-икономическо развитие на общината, одобрени на основание на Закона за регионалното развитие. За голяма част от тези предвиждания в съществуващите урбанизирани територии не са налице теренни резерви.

7.6.2. Предвиждания за активно прилагане на ландшафтно-устройствени мероприятия и естетическо оформяне

ОУПО идентифицира следните видове налични ландшафти, за всеки от които предвижда съответни устройствени мерки за съхраняването и развитието им:

- **Дендрогенен горски ландшафт** на териториите, намиращи се в ПП „Рилски манастир“ и които формират цялостния обемно-пространствен облик на общината. Устройството на тези територии се подчинява на режимите, установени с ПУ на ПП „Рилски манастир“;

- **Агрогенен ландшафт на крайселищните обработваеми земи.** Тези земи формират основния антропогенен ландшафт на общината. Предвидено е те да не променят предназначението си и да се развиват в съответствие с перспективите за развитие на земеделието и животновъдството в общината;

- **Урбогенен ландшафт на съставните селища и курортни образувания.** Характеризира се с урбанизационни селищни структури, формирани от сравнително малки по площ селищни и крайселищни имоти, използвани за отглеждане на селскостопански култури и животновъдство. Бъдещото им развитие съгласно ОУПО е свързано с опазването на земеделските територии от замърсяване на почвите, ерозионни процеси и наводнения при поройни валежи, както и с благоустрояването, вкл. канализиране на селищните територии и устройване на озеленени площи за широко обществено ползване и спорт, социализиране на обектите на КИН;

- **Дендрогенен ландшафт на крайречни земи.** Това са в голямата си част запазени естествени първични територии с горски характер, съхраняващи ценни представители на биологичното разнообразие. За тези територии се предвижда режим на превантивна устройствена защита по чл.10, ал. 3 на ЗУТ и съобразяване на режимите на опазване, за онази част от тях, която попада в обхвата на защитени зони по Натура 2000;

- **Антропогенни ландшафти на биоинженерно озеленяване.** Това са основно линейни територии, в които с устройствени мерки се предвижда да се формират ландшафтно оформени пространства с местна дървесна и храстова растителност. Възлага им се двукратна функция да участват визуално в оформянето на обемно-пространствения характер на зелената система на общината и да формират биокоридори за опазване на биоразнообразието. Провеждат се по протежението на пътища, реки, дерета и оврази.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Всички предвиждания на ОУПО относно земеползването и устройствените режими на различните видове територии извън границите на урбанизираните територии (населените места и селищните образувания) следва да се оценят с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда.

7.7 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

7.7.1. Земеползване и устройство на горските територии, водните площи и течения и нарушените територии

Със своите устройствени решения, ОУПО респектира границите на всички територии, защитени по специални закони и предвижда съответните режими на устройствена защита-Резерват „Риломанастирска гора“ и Природен парка „Рилски манастир“ и Защитените зони от Европейската екологична мрежа Натура 2000 по Закона за биологичното разнообразие.

ОУПО отчита наличието на заварени урбанизирани територии с обща площ от 49.4 ха в обхвата на ПП „Рилски манастир“, на които определя съответни устройствени режими, както следва:

- в землището на Рилския манастир, територия от 38.4 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „за друг вид застрояване“. Предвидено е тази територия да се устройва, като в обхвата ѝ се формират три устройствени зони - за курортни дейности в природна среда (**Ок1**), за курортни дейности в природна среда с ограничителни параметри (**Ок2**) и за озеленяване, разновидност 1 (**Оз1**);

- непосредствено до Рилския манастир, територия от 0.3 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „за друг вид застрояване“; предвидено е да се устройва като терен за опазване на КИН ;

- територия от 8.4 ха в Туристическата зона по Плана за управление (ПУ) на ПП „Рилски манастир“; предвидена е за курортни дейности в природна среда с ограничителни параметри (**Ок2**);

- територия от 2.3 ха в Зоната за природосъобразно ползване по ПУ на ПП „Рилски манастир“; предвидено е да се устройва като територия за туристически дейности при природосъобразно ползване, съобразно режима, определен с ПУ.

ОУПО отчита наличието на заварени урбанизирани територии и в обхвата на ЗЗ „Кочериново“, прилежащи на гр. Рила, с обща площ от 9.7 ха, на които определя съответни устройствени режими, както следва:

- имот от 0.9 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „за жилищни функции“; устройва се като Жилищна устройствена зона с малка височина (**Жм**);

- имот от 1.2 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „производствени терени“; устройва се като Предимно-производствена устройствена зона (**Пп**);

- имот от 0.2 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „друг вид терени със селищен характер“; устройва се като Смесена многофункционална устройствена зона (**Смф**);

- имот от 0.2 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „жилищни територии“; устройва се като Жилищна устройствена зона с малка височина (**Жм**);

- застроен имот с площ от 2.3 ха, с начин на трайно ползване по кадастралната карта „залесени територии с учебна и научно-изследователска цел“ и в съседство с него два имота с обща площ 4.9 ха с начин на трайно ползване по кадастралната карта „ниви – орна земя“.

За трите имота общо е предвидено да се устройват като Високотехнологична производствена устройствена зона (Пс).

В свое становище с изх.№1857(16)/10.06.2016г. РИОСВ-Благоевград преценява, че проектът на ОУПО няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, вкл. птици, предметна опазване, т.к. с предвижданията на ОУПО не се очаква увреждане и/или унищожаване, редуциране на площи или фрагментиране на природни местообитания и местообитания на видове, т.к. определените с плана територии и устройствени зони са включени в антропогенно натоварени терени, засягащи минимални площи от защитените зони, а именно:

- в ЗЗ BG0000496 „Рилски манастир“ се засягат територии с обща площ 49,4 ха (съществуваща урбанизирана територия със строителни граници (населено място Рилски манастир), терени за транспорт и комуникации, гробища, терени за опазване на КИН, терени със съществуващо застрояване и терени (8,4ха) попадащи в зона „Туристическа зона“ според ПУ на ПП) представляващи незначителен процент (0,195%) от площта на зоната, които нямат характеристики на природни местообитания и местообитания на видове.
- В ЗЗ BG0002099 „Кочериново“ се засягат територии с обща площ 9,4717 ха, които определят местоположението и границите на съществуващите урбанизирани територии, съобразено с функционалното използване на територията и на елементите на транспортната и техническа инфраструктура, представляващи незначителен процент от площта на зоната (0,389%) без да се засягат гнездови и хранителни местообитания на птиците, предмет на опазване в зоната.

Освен посоченото по-горе заключението на компетентния орган е, че предвижданията на ОУПО не предполагат значително по степен безпокойство на видовете, предмет на опазване в зоните, което да доведе до изменение в структурата и намаляване на числеността и плътността на популациите им и няма вероятност реализацията на ОУПО да доведе до прекъсване на биокоридорни връзки, с което да се наруши кохерентността на мрежата „Натура 2000“. Реализацията на предвижданията на плана не предполага кумулиране на значително кумулативно отрицателно въздействие съвкупно с одобрените до момента други инвестиционни предложения, планове, проекти и програми.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Всички предвиждания на ОУПО относно земеползването и устройствените режими на различните видове територии извън границите на урбанизираните територии (населените места и селищните образувания) следва да се оценят с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда.

7.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

7.8.1 БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

ОУПО на община Рила предлага следните модели на демографско развитие:

Таблица 30 Прогноза за броя на населението на община Рила за периода 2014-2035 г. (по варианти)

Прогнозен хоризонт по години	Варианти на прогнозата (брой)	
	Тенденциален	Умерено-оптимистичен
2014 г. - състояние	2689	2689
2020 г. - прогноза	2580	2750
2035 г. - прогноза	2450	2850

За съответните нужди на ОУПО, авторският колектив на плана предлага да се работи по умерено-оптимистичния сценарий.

Както беше споменато в Раздел 4.8 от настоящата екологична оценка, за целите на анализа на този фактор приемаме норма на натрупване от 400кг/ж/год. В този случай, очакваното общо количество генерирани битови отпадъци за плановия период ще бъде:

Таблица 31 Очаквано общо количество генерирани битови отпадъци

Година	Брой на населението по модел „умерено-оптимистичен”	Количество отпадъци
		Тона
2020	2750	1100
2035	2850	1140

За депониране на битовите отпадъци ще се използва регионалното депо в Благоевград, което ще обслужва общините: Благоевград, Симитли, Рила, Кочериново и Бобошево.

Строителни отпадъци

За депонирането им ще се използва регионалното депо в Благоевград. Изпълнението на изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци ще намали количества строителни отпадъци, предназначени за депониране, респективно ще намалее и емисиите във въздуха от ДВГ и транспортните разходи при транспортирането на строителните отпадъци.

Производствени отпадъци

Създаването на оптимални устройствени условия за социално-икономическо развитие на общината предполага и създаването на условия за развитие на промишлеността в частност – на количествата генерирани промишлени отпадъци.

Прогнозата за структурата на промишленото развитие отразява приетата визия за целеви структурни промени като ускорено развитие на високотехнологични, ефективни и конкурентно-способни, незамърсяващи производства.

Развитието на нови, високотехнологични производства предполага и стремеж към подмяна на технологичните съоръжения и въвеждане на Най-добрите налични техники, от което следва постепенно намаляване на количествата на генерираните производствени отпадъци.

Предвиденото с ОУПО изграждане на ПСОВ на гр. Рила и ЛПСОВ за село Смочево и за „Рилски манастир“ ще доведе до генериране на утайки от пречиштането на отпадъчните води, което налага и да се предвидят мерки за тяхното управление. Съгласно предвижданията на нормативната уредба, операторът на ПСОВ трябва да изготви план за управление на утайките от ПСОВ, което ще гарантира и екологосъобразното им оползотворяване и/или депониране (при условие, че анализът на утайките показва, че не са подходящи за оползотворяване).

Опасни отпадъци

Генерираните опасни отпадъци в промишлените предприятия се събират в специални помещения в самите предприятия, съхраняват се в тях и се намират под контрола на ръководството на предприятията и се предават само на лицензирани фирми за тяхното третиране въз основа на сключени договори.

Масово разпространени отпадъци

Кметът на Община Рила е въвел системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци като излезли от употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак, и др. Местоположението и устройството на конкретни площадки се съобразяват на по-ниски нива на устройствено планиране. На ниво Подобен устройствен план се определя и местоположението на:

- площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други;
- площадките за разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане,

за които кмета на общината има ангажимент и задължение по реда на чл.19 от ЗУО.

Съгласно изискванията на чл.38, ал.1 от ЗУО (ДВ, бр.53/2012г.) дейности с отпадъци от черни и цветни метали се извършват само на площадки, разположени на територии, определени с общи устройствени планове за производствени и складови дейности, на пристанища за обществен транспорт с национално и регионално значение и на обекти на железопътната инфраструктура със стопанско предназначение. Всяка площадка трябва да отговаря на нормативните изисквания за опазване на човешкото здраве и околната среда. На тази база, площадки за дейности с отпадъци от метали могат да се обособят и на други места в общината след одобряването на окончателния вариант на ОУПО.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Предвид изчерпания капацитет на депото за неопасни отпадъци на общината, както и предвид времевата отдалеченост за реализацията на регионалната система за управление на отпадъците, безопасното депониране на отпадъците може да се окаже нерешим проблем.

7.9 ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

Предвижданията на предварителния проект на ОУПО няма да променят съществено съществуващата ситуация по отношение на опасните вещества.

ОУПО създава условия за реализиране на нови пътни връзки и паркинги като препоръчва това да стане в краткосрочен план, което от своя страна ще доведе до увеличаване употребата на асфалт, категоризиран като „токсичен” съгласно Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (обн. ДВ, бр.10/04.02.2000 г.).

Строителните дейности са свързани с използването на гориво и смазочни материали за строителната механизация, цимент, бои, изолации, смоли и др. които се характеризират с различен клас на опасност, но използването на които е неизбежно и присъщо.

ОУПО определя зони с производствено предназначение от разновидност «Предимно производствена» (Пп) за застрояване с производствени, складови и обслужващи сгради и съоръжения. Те се устройват в съществуващите производствени терени в югоизточната част на гр. Рила, както и в стопанския двор. В тях не се допускат производства с вредни отделения. ОУП предвижда също и «Високотехнологична производствена устройствена зона (Пс)», в териториите на която попадат част от стопанския двор на гр. Рила в югоизточната му част, както и съществуващата урбанизирана територия на опитното поле и прилежащите ѝ терени. В тази устройствена зона също не се допускат предприятия с вредно влияние върху околната среда.

Тъй като съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията (чл.103, ал.2) общите устройствени планове определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана, конкретното предназначение и начин на устройство на отделните поземлени имоти в обхвата на ОУП се определя от подробни устройствени планове. На тази база, в проекта на ОУП не може да се предвиди конкретна реализация (изграждане) на ново предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, както и да се предвидят данни за количествата на опасните вещества по Приложение №3 на ЗООС, които ще бъдат налични в предприятието/съоръжението. Такива предприятия и съоръжения могат да бъдат предвиждани в следващите нива и етапи на проектиране и при условие, че се прояви такава инвестиционна инициатива, се предприемат съответните действия по реда на ЗООС.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

При условие, че при реализацията на даден инвестиционен проект инструкциите за работа с опасни вещества се спазват стриктно, не следва да се очаква въздействие върху компонентите на околната среда от фактор „опасни вещества”.

7.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ

Върху състоянието на шумовия режим ще окажат влияние евентуално изменение в схемата на транспортно-комуникационната мрежа и организацията на движението, изменението в параметрите на селищната среда, появата на нови локални източници на шум.

7.9.1. Пътна и улична мрежа

ОУПО не предвижда промени в конфигурацията на съществуващата пътна мрежа на територията на общината, а само **прекатегоризиране и реконструкция** на нейни елементи. Предлага се третокласният републикански път III-107 (Дупница – Благоевград)-Кочериново-Рила-Рилски манастир-Кирилова поляна, който е гръбнакът на пътната мрежа в общината да бъде прекатегоризиран от 3-токласен в 2-токласен. Предвижда се реконструкция на общинския път KNL3180: /III-107, Рила-Рилски манастир/-Падала. Заложено и саниране/рехабилитация на местния/горския път от местн. „метох-Пчелина“ в посока на Рибните езера в протежение на река Илийна. С оглед ограничаване на достъпа на моторни превозни средства в гр. Рила и в района на Рилския манастир е предвидено устройването на буферни паркинги. Предвидено е да бъдат основно реконструирани уличните мрежи на гр. Рила и с. Смочево, след приключване на работите по обновяване на водните им цикли.

7.9.2. Теснолинейна ж.п. линия

ОУПО не предвижда възстановяване на емблематичната теснолинейка ж.п. линията Кочериново-Рилски манастир, закрыта през 1960г. т.к. трасето ѝ попада в обхвата на ПП „Рилски манастир“.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Предвиденото усъвършенстване на пътната мрежа на общината, чиято конфигурация се запазва, не би следвало да окаже неблагоприятно влияние върху околната среда. Устройство на буферни паркинги в перифериите на гр. Рила и Рилски манастир, като средство за ограничаване на достъпа на моторни превозни средства на териториите им е с благоприятно отражение върху околната среда. Същото важи и за благоустрояването на уличните мрежи на гр. Рила и с. Смочево.

7.10 КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

7.10.1. Режими на опазване на недвижимите културни ценности (НКЦ)

ОУПО е отразил всички територии за защита и опазване на НКЦ и съдържа специфични режими за устройството им, оформени като Специфични правила и нормативи за устройство на териториите с културно-историческо наследство. На основание чл. 10, ал. 2 от ЗУТ за тези територии е въведен режим на особена териториално-устройствена защита. За тях предстои изработване и утвърждаване на планове за опазване и управление (ПОУ) по Закона за културното наследство. До влизането в сила на ПОУ устройството на териториите и терените с НКЦ е предвидено да се устройват съгласно специфичните устройствени правила и нормативи, диференцирани по видове територии и терени. Обектите и териториите с режим на особена териториално-устройствена защита са:

- **Терените на комплексите (групови НКЦ) на Рилската Света Обител – Рилски манастир**, включващи комплекс „Рилски манастир”, комплекс „Постница Св. Лука”, комплекс „Гроб на Свети Иван Рилски”, комплекс „метох Орлица” и комплекс „метох Пчелина”. Устройват се съгласно режим на особена териториално-устройствена защита Ткин-1, който предвижда следните правила:

- допускане на строителство само в случаите на възстановяване на изчезнало застрояване и свързаното с поддръжката и функционирането на Рилската Света Обител въз основа на предварително археологическо проучване;
- задължително провеждане на поли-дисциплинарни проучвателни, проектантски и изпълнителски дейности за всички видове намеси на територията на АИР „Рилски манастир” и „Риломанастирска гора”, както и на археологическо проучване – сондажни разкопки, като всички те задължително се съгласуват с ръководството на Рилската Света Обител;
- забрана за свободен достъп на моторни превозни средства в обхвата на територията на АИР „Рилски манастир”;
- извършване на всички видове намеси, допустими по ЗКН, без да се възпрепятства религиозната обредност;

- **Терени с обекти на КИН** – метохът в гр. Рила, църквите и др. НКЦ (по списъка на НИНКН) в населените места. Устройват се съгласно режим на особена териториално-устройствена защита Ткин-2, който изисква до изработване на планове за опазване и управление (ПОУ) на недвижимите културни ценности, устройството и застрояването на терените с НКЦ да се подчинява на режима, определен от Закона за културното наследство, респективно нормативната уредба, действаща към момента на изготвяне на плана, съобразно вида и категорията на недвижимата културна ценност и при отчитане на устройствената зона, в която попада поземленият имот, както и реставрация на метоха;

- **Зона със специфични устройствени характеристики и концентрация на НКЦ** (основно Бабинска махала, както и гробището със всичките обекти в него — църква, килийно училище, базилика, руски гробове и пр. Обекти от АКБ и рег. сп. на НИНКН). Обектите се устройват се съгласно режим на особена териториално-устройствена защита Ткин-3, който изисква:

- Задължително провеждане на полидисциплинарни проучвателни, проектантски и изпълнителски дейности, свързани с опазването (поддържащ ремонт – КРР) на единичните и груповите НКЦ в обхвата на зоната; включително археологическо проучване по реда на чл.160 и чл.161 от ЗКН и с условие за максимално запазване на по-късните исторически наслоявания; мерките по устройството на експозиционната им среда и благоустрояването в обхват минимум съгласно определеното по чл.79 от ЗКН;
- Проучване на активните визуални въздействия и определяне на пространствените параметри и териториалния обхват на защитен културен и исторически ландшафт; всички те се извършват съгласно изискванията по глава 23 от На-

редба 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, и разпоредбите по чл.83, чл.84, и по чл.165 от ЗКН;

- Задължителна подготовка и изработване на специализиран ПУП (СПУП) за територията в обхвата на „Бабинска махала“ и старото гробище;

- **Територии с наличие на археологически обекти с режим „А”**. Устройват се съгласно режим на особена териториално-устройствена защита Ткин-4, който забранява всякакви действия и дейности, които биха нарушили почвения слой. Допустимо е използването за пасище;

- **Територии с наличие на археологически обекти с режим „Б”**. Устройват се съгласно режим на особена териториално-устройствена защита Ткин-5, който забранява всякакви действия и дейности, които биха могли да засегнат археологическата субстанция. Допустима е плитка обработка на почвата;

- **Охранителна зона „А” на Рилски манастир**. Устройва се съгласно режим на особена териториално-устройствена защита Ткин-6, който забранява:

- дейности, които нарушават природния и, културния и историческия ландшафт;
- дейности, които нарушават режимите за опазване на биоразнообразието и местообитанията; Дейности, които нарушават водния режим на естествените водоизточници и дестабилизируют екологичното равновесие в отделни зони и цялата територия по реда на ЗКН, ЗОСВ, ЗЗТ и ЗБР и наредбите към тях;
- залесяване с неприсъщи за района растителни видове;
- паркиране и къмпирание извън определените места за достъп;

- **Охранителна зона „Б” на Рилски манастир**. Устройва се съгласно режим на особена териториално-устройствена защита Ткин-7, който изисква всички намеси и устройствени планове в обхвата ѝ да се извършват съгласно разпоредбите на ЗКН, ЗОСВ, ЗЗТ и ЗБР и наредбите към тях;

- **Охранителна зона около военни и възпоменателни паметници**, с режим на особена устройствена защита Ткин-8, предвиждащ благоустрояване на терена на 3 м около паметника и охраната му;

- **Специфичен устройствен режим за опазване на НКЦ за урбанизираната територия на н.м. Рилски манастир** Ткин-9, който изисква:

- Изработване на специализиран ландшафтно-устройствен план за опазване на историческия ландшафт и неговата символична пространствена и устройствена структура, както и на специализиран ПУП за населеното място Рилски манастир;
- Изработване на Планово задание за План за опазване и управление (ПОУ) като среда на Световния паметник „Рилски манастир“ по чл. 81 на ЗКН.

7.10.2. Културни маршрути

Оценявайки, че определянето на културни маршрути по смисъла на чл. 47 от ЗКН изисква правата на специализирани проучвания, които излизат извън предметния обхват на един общ устройствен план, ОУПО очертава потенциалните културни маршрути на територията на общината. Той ги обвързва с туристическите и еко пътеки за други видове туризъм –

пешеходен, за отдых и рекреация, риболовен туризъм, за наблюдение на флората и фауната, фотолов. Обвързва ги и с природните дадености и потенциали за туризъм.

7.10.3. Туризъм

ОУПО интегрира общинската програма за развитие на туризма, която предвижда:

- развитие на интегриран туристически продукт на базата на културно-историческото наследство и природните дадености;
- създаване на предпоставки за утвърждаване на община Рила като притегателен туристически център;
- използване на природните и културно-историческите забележителности за устойчиво развитие на туризма.

Основните видове туризъм, за които има потенциални възможности за развитие на територията на община Рила и за които ОУПО предлага устройствени условия са следните:

- селски туризъм, обусловен от интереса на туристите към малките населени места;
- културен туризъм – пътувания, с цел посещението на културни паметници, опознаването на чужди култури или посещението на културни прояви;
- маршрутно-познавателен туризъм – особен вид туризъм, чиято специфика се определя от личните мотиви и потребностите на туристите.
- пешеходен туризъм, основна отличителна черта на който е пешеходството, вкл. преминаване на маршрути с водач;
- вело и мото туризъм – включва преходи с колело или мотоциклет; може да бъде вид приключенски и екстремен туризъм, вкл. екстремно колоездене и екстремен мотоциклетизъм, разходка с АТВ;
- конгресен туризъм – този термин се обозначават пътувания за участия в симпозиуми, конгреси, конференции, семинари, работни срещи /work shops/ и др. п.;
- спортен туризъм – използва изградена мрежа от спортни игрища, съоръжения и обекти за спорт;
- риболовен туризъм, гъбарство и билкосъбиране;
- фото-туризъм.

Създадените с ОУПО устройствени условия за реализиране на различните форми на туризъм в общината се изразяват в:

- териториално отлагане на терените за рекреационни дейности /устройствени зони Ок1 и Ок2/;
- пространствено-функционално обвързване на наличните потенциали в единна система, чрез съществуващите и новопредвидени екопътеки, туристически и културни маршрути.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Предвижданията на ОУПО за опазване и валоризиране на недвижимото културно наследство на общината са в съответствие с постановките на Закона за културното наследство, респ. със

съответните подзаконови нормативни актове. Това мотивира заключението, че и реализирането им ще има положително въздействие върху околната среда.

Доколкото зоните за отдих и рекреация, оценени позитивно заедно с туристическите и еко-маршрути са основните опорни точки на туристическото развитие и имайки предвид формите на туризъм, които се предполага да бъдат практикувани, не са налице основания за очакване на неблагоприятно въздействие върху околната среда.

7.11 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ.

Съгласно Закона за здравето (ДВ бр. 70/2004г.), „Държавата, общините, юридическите и физическите лица осъществяват дейността си, като осигуряват опазването на жизнената среда от вредно въздействащите върху здравето на човека биологични, химични, физични и социални фактори“. Определени са и факторите на жизнената среда: води, предназначени за питейно-битови нужди; води, предназначени за къпане; минерални води, предназначени за пиене или за използване за профилактични, лечебни или за хигиенни нужди; шум и вибрации в жилищни, обществени сгради и урбанизирани територии; йонизиращи лъчения в жилищните, производствените и обществените сгради; нейонизиращи лъчения в жилищните, производствените, обществените сгради и урбанизираните територии; химични фактори и биологични агенти в обектите с обществено предназначение; курортни ресурси; въздух. Подчертано е важното място на устройството на урбанизираните територии като дейност със значение за здравето на човека.

С оглед опазване на човешкото здраве, от съществено значение са устройствените зони, които по силата на съответни наредби, следва да бъдат спазвани в процеса на планиране. Общините следва да предлагат физическа и социална среда, която да отговаря на здравните потребности на техните жители чрез благоустрояване и рационално изграждане на различните териториални единици и развитие на комуналното стопанство.

Общото устройствено планиране следва да съобрази всички горепосочени фактори, с оглед отсъствие на вредно въздействие върху здравето на населението.

7.11.1. Териториален обхват на потенциалното здравно въздействие.

Територията, върху която е разположена община Рила е благоприятна от хигиенни позиции. Чистотата на околната среда в много голяма степен предопределя създаването на условия за подходяща жизнена среда, като отделните елементи на общината се характеризират със свои специфични от хигиенна гледна точка особености и функционални предназначения.

Потенциалното въздействие на новия ОУПО ще е основно върху населението на общината и най-вече върху населението на гр. Рила (близо 85% от населението живее в общинския център).

Общият комунално-хигиенен преглед на новия ОУП на община Рила установи, че в проекта на документа, включително правилата и нормативите за прилагането му, елементите на селищната мрежа са подходящо групирани един спрямо друг. Като цяло са избегнати отрицателните и са използвани положителните въздействия върху жизнената среда. От хигиенни позиции не се установяват противоречия във функционално местоположение и съседства на жилищните, предимно-производствените, смесените и рекреационните зони, както и на земеделските и зелените територии. Тяхното разполагане едни спрямо други се подчинява на редица хигиенни принципи и норми, които са правилно отразени в ОУПО. Потърсени са планови възможности за устойчиво развитие на общината и прилежащите населени места и на практика отсъства „засегнато население“ (термин, използван основно при процедурите по ОВОС) от рязка неблагоприятна промяна на условията на средата. Взети са под внимание осигуряването на достатъчна здравна защита на населението в т.нар. критични зони със специфичен хигиенно-охранителен статут - жилищните квартали и сгради, а също така на елементите на транспортната и инженерна инфраструктура, културни обекти и комплекси; спортни зони и терени за отдих, обществено-значими обекти.

Следва да се има предвид, че понастоящем, а най-вероятно и в близка перспектива, икономиката на община Рила ще е концентрирана най-вече върху туризма и курортното дело, дърводобив и дървообработване и селското стопанство. Усилия ще се полагат за създаване условия за преработващата промишленост, както и целогодишния туризъм и рекреационни дейности, които тепърва предстоят да се обособяват като по-значим отрасъл в общината.

7.11.2. Здравна оценка на устройствените предвиждания в ОУПО.

Положителна от хигиенни позиции е предложената от плана **структура на територията** на общината. Запазват се условията за бъдещо развитие като планински център за целогодишен отдих и туризъм, без значимо да се намаляват земеделските територии за сметка на урбанизираните зони. Плановите предвиждания съществено увеличават дела на „територии за рекреационни дейности, курортни и вилни зони“ (от 0 на 70 ха.) и на „територии за озеленяване, паркове и градини“ (от 10 на 28 ха.). Това е с благоприятно хигиенно значение, което ще позволи подобряване на привлекателността и благоприятното рекреационно въздействие на територията на общината. Обработваемите земеделски земи понижават незначително дела си от 1525ха. (4,211%) на 1513ха. (4,176%). ОУПО предвижда увеличаване на териториите за производствени дейности с 15 ха., за обществено-обслужващи функции с 5 ха. и за територии с многофункционално предназначение (от 0 на 14 ха.), стимулиращи икономическото развитие на общината. Намалява се незначително дела на горските територии (без защитените и специалните горски територии) от 19759 на 19750ха. ОУПО не променя зонирането и баланса на територията на община Рила по начин, който да доведе до възникване на териториални дисбаланси и повишаване на здравния риск за населението.

По отношение **развитието и устройството на населените места** в общината, Рила /площ – 361 км²/ е пети функционален тип община и в териториалната ѝ структура влизат един град, три села и населено място Рилски манастир. За общинския център гр. Рила е характерна сравнително висока гъстота на население спрямо останалите села в общината, т.е. съгласно

ОУПО най-вече тук се предвижда и най-голямо разнообразие от устройствени зони /зони за труд, рекреация, обитаване и т.н./. Гр. Рила и в бъдеще се очаква да има най-висока социално-икономическа активност.

Жилищните територии в общинския център и селата се устройват и застрояват предимно като жилищни устройствени зони с преобладаващо застрояване с малка височина (до 10 m), означени като (Жм), което е обосновано за особеностите на населените места и изпълнява комунално-хигиенните изисквания. В тях се предвиждат сгради за обитаване, както и обекти с нежилни функции, съгласно чл. 17 от Наредба № 7/2003 на МРРБ. Съгласно перспективите за развитие, определени са и зони за рекреация и вилен отдиш в землището на гр. Рила (северно от града, до гробищата), както и новопредложената вилна зона южно от с. Падала.

ОУПО определя зони с предимно производствено предназначение (Пп). Те се устройват преобладаващо върху терените на бивши стопански дворове при населените места, както и на съществуващите производствени терени в югоизточната част на гр. Рила, което е добра предпоставка за спазване на хигиенните изисквания. Производствените територии поемат и основната част от инфраструктурата, обслужваща селскостопанските дейности.

От хигиенни позиции може да се направи извода, че ОУПО зонира територията при съобразяване със здравните изисквания и с наличните комунални и топографски дадености на общината.

7.11.3. Потенциално въздействие на факторите на жилищната среда върху здравето на населението. Влияние на ОУПО върху качеството на компонентите на околната среда.

По отношение водоснабдяването на населението, от представеното в новия ОУПО не се установяват нови и значими предпоставки за засягане на санитарно-охранителни зони и влошаване качеството на питейните води, като са предвидени необходимите здравно-профилактични мерки. В записката към ОУПО са представени водоизточниците и водоснабдителните съоръжения на територията на общината.

Питейно-битовото водоснабдяване в общината е главно от повърхностни водоизточници, поради което от хигиенни позиции е необходимо особено внимание за опазване на качеството на водите. Основните действащи водоизточници са водохващанията при реките „Елешница“, „Каменица“, „Рилица“, „Джамбевска“ и „Горанина“ и водохващанията при ВЕЦ „Каменица“ и ВЕЦ „Рила“, осигуряващи питейна вода за населените места. При част от водохващанията в миналото са използвани етернитови тръби, които при реконструкция на водните обекти от комунално-хигиенни позиции е важно да бъдат подменени. Всички населени места на територията на Община Рила се нуждаят от реконструкция и рехабилитация на съществуващите водопроводи и съоръжения.

Водата за гр. Рила се пречиства само чрез хлориране. Необходимо е да се изгради Пречиствателна станция за питейни води.

Общината успешно е реализирала проект по Оперативна програма „Околна Среда”: „Технически дейности за реконструкция и доизграждане на водопроводна и канализационна инфраструктура в гр. Рила, община Рила“.

СОЗ за някои от водоизточниците предстоят да се определят съгласно „Наредба №3/2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди”.

Съгласно новия ОУПО, местоположението на наличните водохващания за питейно-битово водоснабдяване остава надлежашо и в отдалеченост от налични комунални обекти и потенциални нови застроявания на територията на общината, което е предпоставка за запазване качеството и безопасността на доставяната питейна вода.

С оглед повишаване качеството на питейната вода, е наложително изграждане на ПСПВ и други малки пречиствателни съоръжения.

От хигиенни позиции е важно да се отбележи, че във всички населени места има нужда от реконструкция и рехабилитация на съществуващите водопроводи и съоръжения. Чести са аварията по вътрешната водопроводна мрежа, което на моменти създава предпоставки за влошено качеството на питейната вода.

По отношение **пречистването на отпадните води**, от населените места в общината само гр. Рила има частично изградена вътрешна канализационна мрежа, която не отговаря на строителните правила и норми.

Общината изпълнява и проект за цялостно изграждане на битова и дъждовна канализация и ПСОВ за с. Смочево, което няма да позволи възникване на хигиенни проблеми със замърсяването на почвите и повърхностните и подземни води от нетретирани битови отпадни води. Генераторите на отпадни води от територията на н.м. „Рилски манастир”, следва да се обслужват от ЛПСОВ. Реализацията на тази ЛПСОВ и ПСОВ за селата са задължителен елемент от изграждането на урбанизираните зони във и извън населените места и ще има пряк и косвен положителен ефект по опазване здравето на населението на територията, обхваната от ОУПО.

По отношение на **атмосферния въздух**, значение за качеството му в бъдеще имат предвижданията на ОУП относно социално-икономическото развитие на територията, предмет на планиране. В община Рила понастоящем няма, а и не се планират значими нови стационарни източници на атмосферно замърсяване, което заедно със значителния горски ресурс и планинския релеф е предпоставка за поддържане на здравословни условия на жизнената среда по отношение чистота на атмосферния въздух. Съгласно ОУПО, като водещи за общината се определят туризма и рекреационното дело, селското и горско

стопанство, преработващата промишленост, които отрасли не са значими генератори на атмосферно замърсяване.

В общината няма реализирани проекти за енергийна ефективност, които заедно с евентуална газификация на общината, биха могли в бъдеще да понижат атмосферното замърсяване от изгаряне на твърди горива през зимния период, а също и през летните месеци, когато замърсяването на атмосферния въздух от транспортния трафик към Рилския манастир е завишено.

По време на реализацията на ОУПО не се очаква поява на значими нови замърсители във въздуха на селищната среда, в резултат на реализацията на проектните решения, заложи в плана, което е благоприятно от хигиенни позиции.

Единственият обект, подлежащ на контрол по Закона за чистотата на атмосферния въздух, е „Рила- СНМ“ ООД, гр. Рила, извършващ дейност по нанасяне на прахови покрития.

Може да се обобщи, че в община Рила отсъстват условия за трайно и съществено замърсяване на атмосферния въздух и повишаване на здравния риск, свързан с този компонент на околната среда.

Автомобилният транспорт е основният източник на **шум** на територията на общината. Акустичната среда за населението се оценява като благоприятна, при отсъствие на значими източници на промишлен шум. Производствените зони и обекти са с малък капацитет и площ, отдалечени от обекти, подлежащи на здравна защита. Отсъстват съществени промишлени източници на шум, като РИОСВ - Благоевград не извършва контрол на обекти на територията на община Рила. Предвид планове за повишаване на туристическия и рекреационен капацитет на общината при новия ОУПО, необходимо е значимо подобряване на качеството на пътните настилки, с оглед понижаване експозицията на шум и отделянето на прахови емисии в населените места и обектите, подлежащи на здравна защита. Благоприятно от здравно-профилактични позиции е, че ОУПО запазва и доразвива съществуващите крайпътни озеленени площи с шумоизолационни и защитни (в т.ч. ветро- и снегозащитни) функции.

По отношение **транспортната инфраструктура**, от хигиенни позиции тя най-вече засяга състоянието и планирането на пътната мрежа. Като цяло, пътната мрежа е развита и осигурява достъп до всички населени места в общината, но е значимо амортизирана. Транспортно-географското разположение на общината е много добро – 10 км от гр. Рила минава трансевропейската магистрала Е - 79 София – Солун - Атина, а в същото време населените места в общината са периферно разположени по отношение на оживените пътни артерии, което позволява да се избегнат неблагоприятните здравни последици от интензивните транспортни потоци и запазване на чиста околна среда. Предвижданията на ОУП по отношение на транспортната инфраструктура включват следните мероприятия, които

са с положително комунално-хигиенно значение, вкл. по отношение намаляване праховите и газови емисии от транспорта:

- Трансформиране на пътя Рила - Рилски манастир от 3-ти клас във 2-класна пътна мрежа.
- Реконструкция на пътя Рила – Падала.
- Рехабилитация на пътя „Метох Пчелина“ – посока „Рибните езера“.

Също следва да се има предвид, че за ограничаване праховите емисии в населените места, следва да се предприемат рехабилитационни мерки, след изпълнението на ВиК инфраструктурните проекти. Основната улична мрежа в гр. Рила ще се нуждае от пълна реконструкция и рехабилитация след изпълнението на проекта за цялостна реконструкция на ВиК мрежата. Сходна потребност ще има и с. Смочево след изпълнението на проекта за цялостно изграждане на канализационната мрежа и ПСОВ.

Като малка община, Рила има на своя територия относително ограничен брой **източници на електромагнитни лъчения (ЕМЛ)**, които най-общо са следните: радио предаватели с дълги, средни, къси вълни; подстанции за високо напрежение - открити и закрити разпределителни устройства; електропроводи; трафопостове, захранващи жилищни квартали и сгради; базови станции за мобилна комуникация. Поради тази причина, за общината не може да се очаква, че електромагнитният фон е силно завишен от наличието на източници за енергетиката и комуникацията. Наднормени стойности могат да се очакват главно в непосредствена близост до подстанции за високо напрежение, електропроводи, трафопостове и др. Понастоящем няма достатъчно данни за “електромагнитното замърсяване” на района. Няма данни и за негативно здравно въздействие върху населението.

7.11.4. Потенциал за комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие на вредности.

С приемането на новия ОУПО не се създават условия за осъществяване на комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие на вредности. Здравно-хигиенният анализ на ОУПО установи, че не са налични предпоставки за повишаване на здравния риск за населението при сравнение със сегашната ситуация. Не се предвиждат промени в устройственото планиране на територията, които да доведат до значимо индустриализиране на общината с негативни последици за здравето на населението. Предложеният ОУПО запазва условията околната среда в общината да се запази екологично чиста, с отсъствие на замърсяваща промишлена дейност, поради което не съществува вероятност за кумулативен ефект с индустриални замърсители.

При спазване на изискванията на националното и местно законодателство, реализирането на планираните нови устройствени предвиждания в ОУПО не се очаква да повиши здравния риск за населението.

7.11.5. Обобщена оценка на здравния риск и мерки за здравна защита за населението на общината.

С ОУП на община Рила и правилата и нормативите за прилагането му, успешно от хигиенни позиции се определят рамките за бъдещото планиране и управлението на устройствения процес. Поставени са изискванията към последващите подробни устройствени планове (ПУП) със съответните план схеми, определено е устройството на различните видове територии, определени са правилата и нормативите за устройство на териториите с културно-историческо наследство, дефинирани са параметрите на местоположението, трасетата и устройството на техническата инфраструктура, в съответствие със здравно-профилактичните изисквания. Предвидени са необходимите мерки за гарантиране и в бъдеще на здравословни условия за живот, като ОУПО не създава условия за повишаване на здравния риск за населението.

Могат да се отбележат следните по-важни **мерки** при реализирането на ОУПО, които са важни за ограничаването на здравния риск в бъдеще:

Таблица 32 Мерки за ограничаване на здравния риск

Компонент на околната среда	Мерки по опазване качеството на компонента и ограничаване на здравния риск	Индикатор
Атмосферен въздух	1. Гъстотата на разположението на предвижданото ново застрояване да осигурява достатъчни свободни пространства.	Спазване на изискванията, заложи в ПУП
	2.Рехабилитация на уличната мрежа в населените места	Подобрено качество на атмосферния въздух в населените места
	3. Стимулиране ползването на алтернативни екосъобразни енергийни източници – «зелена енергия»	Брой въведени в експлоатация алтернативни енергийни източници с обществено предназначение на територията на общината
Води	1.Мониторинг на качеството на питейните води.	Изпълнение на изискванията по нормирани показатели за качеството на питейната вода, брой и вид на отклоненията.
	2.Саниране и поетапно подновяване на съществуващите ВиК системи	Брой подновени ВиК системи
	3. Доизграждане на канализационната мрежа в населените места; отпадъчните води от обекти без канализация да се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями); в производствените зони да се изграждат локални ПСОВ при необходимост.	Спазване на хигиенните изисквания, заложи в техническите проекти, съгласувани от община Рила.
	4. Определяне на СОЗ около всички питейни водоизточници и тяхното спазване по време на действие на ОУПО	Брой определени СОЗ по Наредба №3/2000г.
Шум	1.Запазване на наличното транспортно озеленяване, което е с акустично-изолационни и защитни (в т.ч. ветро- и снегозащитни) функции	Спазване на изискванията, заложи в ОУП, брой извършени крайпътни озеленявания.

	2.Недопускане изграждането на обекти, подлежащи на усилен шумозащита (детски, учебни и лечебни заведения е др.) в близост до източници на акустичен дискомфорт. Съгласно ОУПО – източниците на промишлен шум да се ограничават в промишлените зони.	Спазване на изискванията, заложи в ОУП и нормативните изисквания за контрол на шума
	3.Стриктно спазване на граничните стойности на показателите за шум в околната среда.	Брой регистрирани превишавания на нормираните шумови нива
Отпадъци	Устойчиво управление на отпадъците на регионален принцип.	Отчет за извършени дейности по регулярно събиране и извозване на неопасните отпадъци на регионалното депо, както и санкциониране на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци.
Комплексна мярка	Пристигване към реализация на туристически, вилни и рекреационни обекти едва след осигуряване пълноценната им инфраструктурна обезпеченост – водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадните води, електрооснабдяване, извозване на отпадъци, регламентиран достъп и др.	Опазване качеството на околната среда и здравето на населението.

7.12 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

7.12.1. Развитие и доизграждане на водоснабдителната система

Проектната разработка не съдържа конкретни технически решения и количествени параметри, а само принципни постановки. Предвижда се почти повсеместна реконструкция и рехабилитация на селищните водопроводни мрежи, осигуряване на допълнително водоснабдяване на населени места „чрез съответни инвестиционни проекти“, както и изграждане на обща пречиствателна станция за питейни води непосредствено западно от с. Пастра с капацитет 100л/сек.

7.12.2. Развитие и доизграждане на селищните канализационни системи и пречистване на отпадъчните води

Предвижданията на ОУПО включват доизграждане на канализационната мрежа на гр. Рила, изграждане на ПСОВ и отвеждащ колектор; завършване изграждането на канализационната мрежа на с. Смочево и изграждане на ПСОВ; изграждане на канализационни мрежи и ПСОВ в селата Пастра и Падала; изграждане на пречиствателно съоръжение за отпадъчни води за урбанизираната територия на Рилския манастир.

7.12.3. Развитие и доизграждане на електроенергийната система и далекосъобщенията

Текстът на обяснителната записка и специализираната схема не съдържат проектни предвиждания. Отбелязана е само необходимостта от осигуряване на ширококолов достъп до интернет.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Проектните предвиждания на ОУПО относно развитието и доизграждането на водоснабдителните и канализационни системи ще имат положително въздействие върху околната среда.

8. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪЗМОЖНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ПЛАНА**8.1 РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА С ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА**

Резултатите от анализа и оценката на компонентите и факторите на околната среда и възможните въздействия върху тях са представени в описателен и табличен вид по-долу.

8.1.1. По общата концепция на ОУПО и структурата на територията

Заложените в общата концепция на ОУПО принципи, съобразени ограничители и стимулатори го определят като планов документ, насочен към екологосъобразно устройство на общинската територия. Ориентиран е към ограничаване до минимум на неблагоприятните последици от досегашната урбанизация на територията и по-нататъшно социално-икономически мотивирано протичане на урбанизационния процес; към постигане на баланс между природна и урбанизирана среда. Изрично е подчертано, че бъдещото устройство на териториите на Природния парк „Рилски манастир“ ще се съобразява стриктно с Плана за неговото управление.

Може да се оцени, че промените на общата структура на общинската територия, произтичащи от предлаганите с ОУПО решения на устройствените проблеми на общината са незначителни, доколкото от промени е засегнат далече по-малко от 1 % от общата ѝ площ – 0.18 %, респ. 0.34 % от природните ѝ компоненти - земеделска земя и горска територия. Като цяло, от структурните промени в територията на общината, заложи в ОУПО не следва да се очаква забележимо неблагоприятно въздействие върху околната среда.

8.1.2. По функционалното предназначение и устройство на извънселищните територии

Всички предвиждания на ОУПО относно земеползването и устройствените режими на различните видове територии извън границите на урбанизираните територии (населените места и селищните образувания) следва да се оценят с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда. По отношение на целесъобразността на запазването и изпълването с нови функции на заварените урбанизирани територии в обхвата на ПП «Рилски манастир» и ЗЗ «Кочериново», РИОСВ-Благоевград със свое писмо № 1857/16 от 10.06.2016г. преценява, че това запазване със съответните устройствени режими е допустимо поради следните мотиви:

- предвижданията на ОУПО по отношение на заварените урбанизирани територии в обхвата на ПП «Рилски манастир» са съобразени с Плана за управление на парка;

- Предвижданията на ОУПО по отношение на заварените урбанизирани територии в обхвата на ЗЗ «Кочериново» са допустими т.к. няма вероятност да бъде оказано значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове.

8.1.3. По развитието на урбанизираните територии

По отношение на селищната мрежа, доколкото ОУПО запазва функционално-йерархичната ѝ структура и набора от функции, застъпени в отделните населени места, въздействието върху околната среда на предвижданията му относно развитието на структурата на селищната мрежа са неутрални.

Предвиденото разширение на селищните територия на населените места се осъществява частично върху земеделски земи и въпреки, че по площ то е минимално, загубата на земеделска земя се оценява с отрицателен знак. Извън това, проектните предвиждания, свързани с развитието и устройството на населените места не носят рискове за околната среда, а редица от тях ще съдействат за подобряване на определени нейни елементи – начинът на застрояване ще съхрани съществуващия селищен ландшафт, осигуряването на трайно настилки на всички улици ще има благоприятно въздействие върху качеството на атмосферния въздух, а също и върху акустичната обстановка. Обновяването на водоснабдителните системи, изграждането на пречиствателни станции за отпадъчни води в гр. Рила и с. Смочево, а в по-отдалечена перспектива и в останалите села ще има положително отражение върху качеството на повърхностните и подземните води.

И при селищните образувания, както и при населените места, предвидените с ОУПО устройствени зони по функционалното си съдържание и режимите (правила и нормативи) за устройство и застрояване са насочени към формиране на една добре организирана и хармонично изградена урбанизирана среда и този смисъл са в унисон с целите на националната екологическа политика.

8.1.4. По културното наследство и туризма

Предвижданията на ОУПО за опазване и валоризиране на недвижимото културно наследство на общината са в съответствие с постановките на Закона за културното наследство, респ. със съответните подзаконови нормативни актове. Това мотивира заключението, че и реализирането им ще има положително въздействие върху околната среда.

Доколкото зоните за отдих и рекреация, заедно с туристическите и еко- маршрути са основните опорни точки на туристическото развитие и имайки предвид формите на туризъм, които се предполага да бъдат практикувани, не са налице основания за неблагоприятно въздействие върху околната среда.

8.1.5. По комуникациите и транспорта

Предвиденото усъвършенстване на пътната мрежа на общината, чиято конфигурация се запазва, не би следвало да окаже неблагоприятно влияние върху околната среда. Устройването на буферни паркинги в перифериите на гр. Рила и Рилски манастир като средство за ограничаване на достъпа на моторни превозни средства на териториите им е с благоприятно отражение върху околната среда. Същото важи и за благоустрояването на уличните мрежи на гр. Рила и с. Смочево.

8.1.6. По техническата инфраструктура

Проектните предвиждания на ОУПО относно развитието и доизграждането на водоснабдителните и канализационни системи ще имат положително въздействие върху околната среда.

8.1.7. По материалните активи

Количественото развитие и повишаване качествените характеристики на материалните активи на водоснабдителните и канализационни системи ще имат положително въздействие върху околната среда.

Таблица 33 Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях

Компоненти и фактори	Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях
Климат и атмосферен въздух	Предложенията на ОУПО за подобряване на пътната инфраструктура ще имат положително въздействие върху състоянието на атмосферния въздух
	Използването на ограничените теренни резерви на съществуващите производствени и стопански зони към населените места ще позволи отдалечаване на евентуално неблагоприятно въздействие върху населените места
Повърхностни и подземни води	Проектните решения на Плана, свързани с доизграждане и реконструкция на инфраструктурата за водоснабдяване не са носители на рискове и отрицателни въздействия върху околната среда, реализацията на предвижданията ще доведе до намаляване загубите на вода, подобряване на водоснабдяването и качеството на подаваната питейна вода, увеличаване на полезно използваната вода и използването за други подходящи дейности – отдиш, животновъдство и др.
	С изграждането на канализация на селските населени места ще се подобрят санитарно-хигиенните условия, качеството на водите и ще се намали миграцията на замърсяващи вещества от септични ями и други неорганизиран и неконтролирани източници на замърсяване
Земни и почви	Заявените общи постановки на ОУПО по отношение на земеползването и устройството на извънселищните територии говорят за подход, насочен към постигане на екологосъобразни устройствени решения и в този смисъл те не представляват заплаха за околната среда
Ландшафт	Запазването на относителния дял на ландшафтите с генетична устойчивост на ниво община е положително устройствено решение по отношение качествата на околната среда и ландшафта
	В преобладаващата си част проектните предвиждания са насочени към запазване на ценните естествени характеристики на природния ландшафт и осигуряване на условия за управление и контрол върху процесите на антропогенизация

	Предвижданията на Плана за развитието и устройството на самите населени места се оценяват положително . Имам се предвид параметрите и начинът на застрояване, който ще съхрани типичния ландшафт, ще подпомогне доизграждането на социалната инфраструктура и повишаването на нивото на благоустроеност.
Биоразнообразие, защитени територии и зони	Въвеждането на режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от ЗУТ за земите, попадащи в обхвата на защитени зони по ЗБР е гаранцията на ОУПО за тяхното опазване в съответствие с целите на обявяването им; оценява се положително
Отпадъци	Плана не касае пряко управлението на отпадъците предвид факта, че общината е включена в проект за регионална система за управление на отпадъците
Културно наследство	Цялостната концепция на ОУПО за опазване и валоризиране на недвижимото културно наследство на общината е съзвучна с постановките на Закона за културното наследство
Туризм, спорт и рекреация	Планът свързва по-нататъшното осъществяване и развитие на туристическата и рекреационна функция на общината със съответните устройствени зони за рекреационни дейности, което се оценява с положителен знак
Устройствени параметри	Планът е ориентиран към ограничаване до минимум на неблагоприятните последици върху околната среда, както от досегашната урбанизация на територията, така и от по-нататъшното социално-икономически аргументирано протичане на урбанизационния процес
	Проектните решения обхващат в максимална степен обичайния набор от устройствени мерки за ограничаване на неблагоприятното въздействие върху околната среда от реализацията на Плана , както и за компенсиране на това въздействие.
Човешко здраве	Вследствие ликвидиране заустването на непречистени отпадъчни води в различни приемници ще се ограничи опасността от здравен риск за населението ; предвидените водоснабдяване и канализация на населените места и пречистването на формираните отпадъчни води ще подобрят значително условията за обитаване в общината

8.2 ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ С ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

Съгласно изискванията на Заданието за обхват и съдържание на ЕО, в този раздел се представя характеристика на взаимовръзките на аспектите, изложени по-горе в доклада с нерешени екологични проблеми или такива, произтичащи от предвижданията на плана.

Заложените в **общата концепция** на Плана принципи, стимулатори и особено ограничителите за устройствено и строително усвояване на територията, го оформя като планов документ, насочен към екологосъобразно устройство на общинската територия. Промените на **общата структура** на територията, чрез които Планът се стреми да реши устройствените проблеми на общината са незначителни. С предложенията на Плана се цели формиране на пълноценни устройствени структури, което дава основание да се приеме, че промените в общата структура на общинската територия са с минимално неблагоприятно въздействие върху околната среда.

По отношение на **земеползването** и устройството на извънселищните територии подходът на Плана е насочен към постигане на екологосъобразни устройствени решения и в този смисъл не поражда опасност за околната среда.

По отношение на **селищното развитие**, проектните предвиждания са насочени към стабилизиране на селищната мрежа на общината.

По отношение опазване на **водните течения, водните площи** планът предвижда запазването им като елемент на физическата структура на територията.

Реконструкцията на **водопроводната и канализационната мрежа** ще прекрати миграцията на замърсяващи вещества и ще подобри санитарно-хигиенните условия в населените места и качествено състояние на водоизточниците за питейно водоснабдяване.

По отношение на **териториите, защитени по ЗБР и ЗЗТ** са създадени необходимите устройствени условия за тяхното физическо опазване. Планът отразява защитните режими за онези от тях, които са обхванати в екологичната мрежа „НАТУРА 2000“, като не предвижда урбанизация на прилежащите им територии, респ. строителната намеса, с изключение на вече урбанизираните имоти.

По отношение на **обектите, защитени по ЗКН** е подходено диференцирано съгласно изискванията на закона.

Планът свързва по-нататъшното осъществяване и развитие на **туристическата и рекреационна функция** на общината с съответните устройствени зони за рекреационни дейности.

По отношение на **извънселищни обществено-обслужващи, производствени и смесени обслужващи** и производствено-складови зони, планът предвижда да се използват ограничените теренни резерви на съществуващите селскостопански дворове към населените места.

Като цяло, проектните предвиждания за по-нататъшно развитие и доизграждане на мрежите и съоръженията на **системите на техническата инфраструктура** са свързани с доизграждането на водоснабдителната и канализационна системи, изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води.

8.3 НЕРЕШЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ ИЛИ ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ОУПО

Реализацията на предвижданията на ОУПО ще има благоприятни последици за компонентите и факторите на околната среда. Предвижданията на плана се базират на балансиран подход при устройството на територията и в този смисъл Планът представлява планова териториална основа за дългосрочно устойчиво и екологосъобразно развитие на общината.

9. АЛТЕРНАТИВИ, В Т.Ч. НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА

Съгласно ЗООС, т.27 от ДР, “нулева алтернатива е възможността да не се осъществява съответната дейност”, в разглеждания случай – предвижданията на общият устройствен план – предварителен проект.

Според т.8 на Допълнителните разпоредби на Наредбата за оценка на съвместимостта на планове и програми с целите на опазване на защитените зони “нулевата алтернатива” е описание на настоящото състояние и последиците от него в случаите когато инвестиционните намерения, които се прилагат не могат да бъдат осъществени.

Проектите за общо устройство на общинската територия не предлагат концептуални алтернативи. Развитието на територията на общината без прилагане на ОУПО не може да се приеме като нулева алтернатива. С неприлагането на ОУПО се очаква да се задълбочават диспропорциите и негативните характеристики, разкрити при анализа на съществуващото състояние, както и да не бъдат създадени необходимите устройствени условия за планираното й социално-икономическо развитие, респ. да не бъдат оползотворени в интерес на населението богатите й туристически ресурси потенциални. Едновременно с това би представлявало и нарушение на Закона за устройство на територията.

Общият устройствен план на община Рила – предварителен проект не съдържа алтернативи. Като алтернативи, произтичащи от ЕО, биха могли да се разглеждат предложението в т.11 мерки, касаещи обхвата и съдържанието на окончателния проект на ОУПО.

10. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕЖДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И ОПИСАНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА, ВКЛ. ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Мотиви и използвани методи за оценка

При разработването на настоящата екологична оценка са използвани методически принципи, подходи и конкретни методики, както следва:

▪ Методически принципи:

- принцип на **териториалност**, съгласно който разглежданата територия е интегрираща категория, степента на усвояване на която определя характера на съществуването и развитието й вкл. и на съседни и по отдалечени територии;
- принцип на **системност**, според който всяко явление се разглежда като част от единна система, независимо от водещата или подчинената му роля;
- принцип на **приемственост**, съгласно който проблемите на околната среда са предмет на анализ и оценка във всички фази на планиране, проектиране, строителство и експлоатация,
- принцип на **относителна оптималност**, съгласно който управлението на околната среда се осъществява на база оптимално съчетаване на процесите на урбанистично развитие с

характера на приемната среда, капацитета на природните ресурси и условията за живот на населението,

- принцип на **приоритетност**, при който определен процес или фактор има предимствена роля пред останалите,

- принцип на **предпазване**, съгласно който, в случаите, когато за дадено въздействие няма достатъчно информация се приема и разработва най-лошия възможен сценарий.

▪ **Методически подходи:**

- при проучване на съществуващото състояние на компонентите на околната среда се прилагат основно аналитичните подходи;

- системно-структурния подход е в основата на диагнозата на състоянието на околната среда;

- прогнозата на компонентите се базира на сценариите на намеренията за развитие, групирани по съответен начин;

- подробен анализ, който е в основата на избора на мерки за предотвратяване или възстановяване на допуснати нарушения и изменения на околната среда.

▪ **Конкретни методики:**

- Ръководство за стратегическа екологична оценка , ЕС;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми, МОСВ, 2002;
- Методика за разработване на екологичните раздели към застроителните планове, Ек.Гюлеметова, 1986г.;
- Методика за определяне на разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой, МОСВ, 2004г.
- Методи за определяне необходимата степен на пречистване на отпадъчните води, Ц. Цачев, част 1 и 2, 1991г.
- Класификатор на почвите в България
- Класификация на ландшафтите по БДС
- Методика за ландшафтно-естетическа оценка, ЛТУ
- Харта за устойчиво развитие на българските ландшафти
- Стратегия за екотуризъм.

11. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА

При разработването на този раздел от доклада за ЕО, освен мерките, произлизащи от анализите и оценките на компонентите и факторите на околната среда на община Рила са взети в предвид и мерките, залегнали в становищата на заинтересованите ведомства и организации.

Таблица 34 Мерки за предотвратяване, намаляване, и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана

Аспект	Мярка	Очаквани резултати	Фаза
Атмосферен въздух	Стимулиране ползването на алтернативни екосъобразни енергийни източници /т.н. зелена енергия/	Подобряване качествата на въздушната среда	При прилагане на ОУПО
Води	Изготвяне на инвестиционни проекти за допълнително водоснабдяване на населените места, рехабилитация и смяна на вътрешната разпределителна мрежа, и смяна на магистрални довеждащи водопроводи от етернит с такива от съвременни материали	Подобряване качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване	При прилагане на ОУПО
	Изграждане на санитарно-охранителни зони около водоизточниците и водоснабдителните обекти - основно водохващанията при реките „Елешница“, „Каменица“, „Рилица“, „Джамбевска“ и „Горанина“ и водохващания при ВЕЦ „Каменица“ и ВЕЦ „Рила“, осигуряващи питейна вода за близките населени места. При част от водохващанията в миналото са използвани етернитови тръби, които при реконструкция на съоръженията следва да бъдат подменени, както предвижда Общинския план за развитие /2014-2020/	Опазване качествата на водите	При прилагане на ОУПО
	Да не се допуска изграждане и въвеждане в експлоатация на нови водохващания от повърхностни води, без да е налице Разрешително за водовземане по ЗВ и изградена СОЗ	Опазване на водите	При прилагане на ОУПО
	В графичния материал на ОУПО да се отразят изградените СОЗ, а в частта „Правила и норми за прилагане на ОУПО“ текстово изрично да се отрази и запише вида на режима територии, заети от СОЗ	Изпълнение на законови и нормативни изисквания	В окончателния проект на ОУП
	Във всички случаи на урбанизиране на територии край реки и дерета, в т.ч. суходолия, да се осигурява възможност за достъп за почистване, укрепване и поддържане на речното корито, дерето или суходолието	Поддържане проводимостта на речните легла	При прилагането на ОУПО
Земни недра, Подземни води	Изграждане на ПСПВ, реконструкция и доизграждане на водоснабдителната и канализационната инфраструктура в гр. Рила	Опазване качествата на подземните води	При прилагане на ОУПО
	Изграждане на ПСОВ, канализация за отпадъчни води и дъждовна канализация в с. Смочево	Опазване на подземните води от замърсяване	При прилагане на ОУПО
	Изграждане на вътрешна канализационна инфраструктура и МПСОВ в с. Пастра	Опазване на подземните води от замърсяване	При прилагане на ОУПО
Отпадъци	В изпълнение на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 год. и на	Екологосъобразно управление на отпадъците	При прилагане на ОУПО

	Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата на био-разградимите отпадъци, предназначени за депониране – 2010-2020 год. в ОУП следва да се предвидят възможности за изграждане на съоръжения за предварително третиране на отпадъците, а именно площадка за сепариране на разделно събрани битови отпадъци и/или площадка за компостиране на „зелени“ отпадъци от паркове и градини		
Устройствени параметри	Да се разработят конкретни решения за развитие и доизграждане на водоснабдителните системи, в частност за новите селищни образувания	Допълване на съдържанието на ОУПО	В окончателния проект на плана
	Да се разработят конкретни решения за развитие и доизграждане на електропреносната система, в частност за новите селищни образувания	Допълване на съдържанието на ОУПО	В окончателния проект на ОУПО
Други	Всички разработки, отнасящи се до инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии на следващ етап на подробност подлежат на процедура по ОВОС и ЕО по реда на глава VI от ЗООС.	Спазване на законодателството по околна среда	При прилагането на ОУПО

12. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА, ПРОИЗЛИЗАЩИ ОТ ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ В ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

В териториалния обхват на община Рила попадат следните защитени територии по смисъла на ЗЗТ:

- Природен парк „Рилски манастир“ – предвижданията на ОУП за територията му са съобразени с Плана за управление на природен парк „Рилски манастир, утвърден с Решение №121/12.03.2010г на МС /ДВ бр23/2010г/;
- Резерват „Риломанастирска гора“, който попада изцяло в ПП „Рилски манастир“.

В териториалния обхват на община Рила попадат изцяло или части от следните защитени зони като част от Европейската екологична мрежа „Натура 2000“:

- Защитена зона BG0000496 „Рилски манастир“ за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приета с Решение № 3355/26.05.2011г на МС;
- Защитена зона BG0000496 „Рилски манастир“ за опазване на дивите птици, обявена със заповед № РД-886/25.11.2023г на министъра на околната среда и водите;

- Част от защитена зона BG0002099 „Кочериново“ за опазване на дивите птици, обявена със заповед №РД-770/20.10.2008г на Министъра на околната среда и водите, обявена със заповед № РД-770/20.10.2008г .

Предвижданията на ОУП за територията на защитена зона „Кочериново“ са съобразени с Плана за управление на защитената зона, утвърден със заповед № РД-363/28.05.2015г на Министъра на околната среда и водите.

Проверката за допустимост, извършена от РИОСВ-Благоевград установи, че предвижданията на проекта за ОУП на община Рила за функционално-пространствено зонироване на територията и за режима на устройство на всяка от териториите са **допустими**. Преценката за вероятна степен на отрицателно въздействие върху защитените зони е, че проектът на ОУП на община Рила **няма вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, включително птици, предмет на опазване в посочените защитени зони, поради следните мотиви:

- в ЗЗ „Рилски манастир“ се засягат територии с обща площ 49.4ха – съществуваща урбанизирана територия, представляваща незначителен процент /0.195%/ от площта на зоната, които нямат характеристики на природни местообитания и на местообитания на видове, чувствителни към антропогенно натоварване;
- в ЗЗ „Кочериново“ се засягат територии с обща площ 9.471 ха, които определят местоположението и границите на съществуващи урбанизирани територии съобразено с функционалното използване на територията и на елементи на транспортната и техническа инфраструктура, представляващи незначителен процент /0.389%/ от площта на зоната, без да се засягат гнездови и хранителни местообитания на птиците, предмет на опазване в зоната;
- предвижданията на ОУП не предполагат значително по степен безпокойство на видовете, вкл. птици, предмет на опазване в защитените зони, т.к. не се очаква реализацията им да доведе до генериране на значително и продължително във времето шумово натоварване;
- няма вероятност реализацията на ОУП да доведе до прекъсване на биокоридорни връзки;
- реализацията на предвижданията на ОУП не предполага кумулиране на значително кумулативно отрицателно въздействие върху природните местообитания, местообитания на видовете и видовете, предмет на опазване в защитените зони спрямо одобрените до момента други инвестиционни предложения, планове, проекти и програми.

Предвид посоченото, не се налага формулиране на мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно ограничаване на неблагоприятни последици от реализацията на плана, произлизащи от въздействието върху предмета и целите на опазване в защитените зони.

13. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

Методическият подход, приложен при анализа и оценката на компонентите и факторите на околната среда е определящ и по отношение избора на мерките, които трябва да бъдат приложени по време на прилагането на плана. В следващата таблица са показани мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана:

Таблица 35 Описание на необходимите мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана

Компоненти и фактори	Мерки	Индикатори	Отговорност, Периодика
Атмосферен въздух	Осъществяване на контрол при въвеждане на обекти с неподвижни източници на емисии	Брой на извършени проверки	Община, РИОСВ
Повърхностни води	Осигуряване на необходимите количества и с добро качество питейни води	Процентно съотношение на необходимите спрямо наличните водни количества	Община
	Пречистване на отпадъчни води	Процентно съотношение на общото количество отпадъчни води спрямо количеството отпадъчни води, отведени за пречистване	Община
Подземни води	Изследване качеството на подземните води за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води	Физико-химични показатели по разрешителни за водовземане и Наредба № 9/16.3.001 г за качеството на водата, предназначена за питейно- битови цели	БДЗБР, В и К, общината, титulary на разрешителни за водовземане По график
	Контрол за водните нива и количеството на използваната вода от водопроводната мрежа на урбанизираните територии и собствени водоизточници	Промени във водни ниво на кладенци и дебит на ползваната вода	БДЗБР, В и К, общината, титulary на разрешителни за водовземане По график
Геоложка основа, Земни недра	Качествено изпълнение на строителните работи	Съответствие с инвестиционните проекти	Период на строителство Инвеститор и строителен надзор
Земни и почви	Изготвяне и изпълнение на проекти за предотвратяване на неблагоприятното влияние на	Брой, площ/год.	Община, БДЗБР

	речната ерозия върху почвите		
	Рекултивация на нарушени и замърсени терени	Брой, площ/год.	Община
Биоразнообразие, Защитени зони и територии	Контрол по спазване на изискванията на ЗБР и ЗЗТ	Брой издадени становища и констатирани нарушения от компетентните органи	Периодично Дирекции на ПП, РИОСВ
	Да не се ползват инвазивни видове при озеленяване и възстановяване на нарушени терени	Използваните за озеленяване растителни видове	Община
Отпадъци	Контрол за нерегламентирано депониране на отпадъци	m ² заета с нерегламентирано депонирани отпадъци площ	Периодично Община, РИОСВ
Химикали	Контрол при планиране на разположението на предприятия и/или съоръжения за които е нужно издаване на разрешително за експлоатация като предприятие/съоръжение класифицирано като предприятие/съоръжение с висок рисков потенциал	Планирани за изграждане предприятия и/или съоръжения, за които е нужно издаване на разрешително за експлоатация като предприятие/съоръжение с висок рисков потенциал, брой	Община, РИОСВ
Културно наследство	Опазване на културно-историческото наследство	Брой засегнати и нарушени културни ценности спрямо общия брой културни ценности на територията на общината	Община, Исторически музей

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът и оценката на предвижданията на предварителния проект на Общият устройствен план на **община Рила** дава основание за формулиране на следните основни **констатации**:

- община Рила е територия с благоприятно местоположение, изключителен туристически потенциал, добра транспортна обвързаност, много добри ресурси за биоземеделие и екологично животновъдство, разнообразен микроклимат, изключително биоразнообразие, много богато културно-историческо наследство;
- предвидените с ОУПО **устройствени зони** по функционалното си съдържание и режими (правила и нормативи) за устройство и застрояване, са насочени към формиране на добре организирана и хармонично изградена урбанизирана среда и в този смисъл са в унисон с целите на националната екологическа политика;
- заложеното в ОУПО **зониране на земеделските територии** и устройствените им режими не представляват опасност за неблагоприятно въздействие върху околната среда;

- предвиденото с ОУПО **запазване на горските територии** без право на промяна на предназначението им се оценява като благоприятно за околната среда;
- запазването на предназначението на всички съществуващи **водни пощи и течения** и недопускането на промяна е с положителен знак по отношение въздействието върху околната среда;
- **защитените зони от Натура 2000** получават режим на особена териториално-устройствена защита по чл. 10, ал. 2 на Закона за устройство на територията;
- предвиждането на ОУПО за опазване и социализация на **недвижимото културно наследство** и за развитието на различни форми на туризъм чрез създаването на необходимата за това инфраструктура не е свързано с рискове за околната среда;
- предвиждането на ОУПО за развитие и усъвършенстване на **общинската пътна мрежа**, вкл. организацията на паркирането се оценява като благоприятно за околната среда;
- проектните предвиждания за по-нататъшно развитие и доизграждане на мрежите и съоръженията на **системите на техническата инфраструктура** се очаква да окажат положително въздействие върху околната среда.

Оценката на въздействието върху околната среда на **община Рила** от предвижданията на плана са както следва:

- за опазване на **атмосферния въздух** планът ще допринесе чрез предвижданията за подобряване на пътната инфраструктура, на инженерните мрежи, както и от създаването на устройствени условия за териториално концентриране на производствени, складови и обслужващи дейности;
- за опазване на **водите и водните площи** се предвижда доразвитие и доизграждане на мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура – водопроводни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води, учредяване на санитарно-охранителни зони около водоизточници, предпазване от замърсяване на подземните водни тела; съхраняване на водните площи като физическа и природна структура на територията;
- за опазване на **земите и почвите** се предлага ограничаване развитието на жилищните зони в населените места в досегашните им граници, особено върху земи с висока агробиологични качества;
- за опазване на **биоразнообразието и защитените зони** се предвижда респектиране границите на защитените зони; въвеждане на устройствени правила само по отношение на вече урбанизирани територии или участъците от тях с много висока концентрация на поземлени имоти с вече променено предназначение;
- за опазване на **ландшафта** се предвижда запазване на относителния дял на генетично устойчивите ландшафти, запазване на ценните елементи на природния ландшафт, благоустрояване на селищните територии;
- по отношение на **недвижимото културно наследство** – въведени са устройствени режими за опазването и социализирането им, които не носят никакви рискове за околната среда.

В заключение, авторският колектив, разработил Доклада за Екологична Оценка предлага на Експертния Екологичен Съвет към **РИОСВ Благоевград** да приеме следното решение:

СЪГЛАСУВА

предварителния проект на Общ Устройствен План /ОУП/ на община РИЛА и разрешава преминаване към разработването на Окончателния проект, като при съставянето му се вземат в предвид и се отразят направените в Екологичната оценка анализи за състоянието на околната среда, синтеза на съществуващите и очаквани проблеми и мерките, предложени за преодоляването им.

*** *** ***

П Р И Л О Ж Е Н И Я

I. ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

II. КАРТИ, СХЕМИ, СКИЦИ, ТАБЛИЦИ

- 1) Опорен план на община Рила
- 2) Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие
- 3) Схема „Защитени територии“
- 4) Схема „Транспортна мрежа“
- 5) Схема „Електроснабдяване“
- 6) Схема „В и К мрежи и съоръжения“
- 7) Схема „Защитени територии“
- 8) Схема „Недвижимо културно наследство“

III. ПИСМА И КОНСУЛТАЦИИ

- 1) РИОСВ-Благоевград, Изх.№ 1857/1/06.06.2014г.
- 2) Геозащита, Перник, Изх. № 233/19.08.2015г.
- 3) РИОСВ-Благоевград, Изх. № 2301/1/14.07.2015г.
- 4) НИНКН, Изх.№ 0800-1196/15.10.2014г.
- 5) РЗИ-Кюстендил, Изх.№3-ДОИ-8/10.07.2015г.
- 6) АПИ-ОПУ, Изх.№08-00-72/09.07.2015г.
- 7) РИОСВ-Благоевград, Изх. № 1857(13)10.05.2016г.
- 8) РИОСВ-Благоевград, Изх. №1857/16/10.06.2016г.
- 9) РЗИ-Кюстендил, Изх.№ П-ДР-818/24.07.2015г.
- 10) БДЗБР, Изх.№ П-01-131/22.07.2015г.
- 11) ДПП „Рилски манастир“, Изх. № 907/21.06.2016г.
- 12) Кюстендилска вода, Изх.№729/03.07.2015г.

IV. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ, ДЕКЛАРАЦИИ И ДИПЛОМИ

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

I. Законови и нормативни актове

1. Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр.91/25.09.2002г. изм. и доп.)
2. Закон за чистотата на атмосферния въздух (ДВ, бр.45/28.05.1996г.);
3. Закон за опазване на водите (обн., ДВ, бр.67/27.07.1999 г, изм. и доп.);
4. Закон за защитените територии, /обн, ДВ, бр.133/1988, изм. и доп./;
5. Закон за биологичното разнообразие, /обн ДВ бр 177/2002, изм. и доп./;
6. Закон за горите, обн. ДВ, бр.19/2011, изм. и доп./;
7. Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр.53/2012г.);
8. Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати (ДВ, бр. 10 от 4.02.2000г., в сила от 5.02.2002 г.);
9. Закона за паметниците на културата и музеите (ДВ, бр. 29/69 г., изм. и доп.);
10. Закон за здравословни и безопасни условия на труд (Д.В. бр. 124/1997 г., МЗ);
11. Закон за защита от шума в околната среда (обн. ДВ, бр.74/13.09.2005 г., в сила от 01.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г.)
12. Закон за здравето (ДВ бр. 70/04).
13. Закон за устройство на територията, /обн. ДВ бр1/2001г изм. и доп./;
14. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ, бр. 57 от 2.07.2004г. изм. и доп.)
15. Наредба № 1/2007 г за проучване, ползване и опазване на подземните води
16. Наредба № 9/19.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели;
17. Наредба № 1/2007 г за проучване, ползване и опазване на подземните води;
18. Наредба № 1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите;
19. Наредба № 3/16.10.2000 г за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване, и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди
20. Наредба № РД-02-20-2/14.02.2012 г за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони
21. Наредба № 12/03.07.2001 г за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони
22. Наредба №3 от 01.04.2004г. за класификация на отпадъците (ДВ бр.44/2004г. изм. и доп.);
23. Наредба за изискванията за третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (приета с ПМС № 230 от 2005г. ДВ, бр.90/2005г, в сила от 1.01.2006 г.);
24. Наредба за реда и начина за класифициране, опаковане и етикетиране на съществуващи и нови химични вещества, препарати и продукти (ДВ, бр.5/03.01.2003г.);
25. Наредба №7 от 3.03.1999 година за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн. ДВ, бр.45/1999г.).
26. Наредба №6 от 26 юни 2006г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти на шума върху здравето на населението.” (ДВ, бр.58 / 2006г.)
27. Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (Обн., ДВ, бр.3 от 2004 г.)
28. Наредба № 1 /14.05.2007 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн. ДВ, бр.64/2005 г.)
29. Наредба № 11 /27.06.2005 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклически ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр. 42/2007 г.)
30. Наредба № 12 /15.07.2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ, бр. 58/2010 г.).

31. Наредба № 6 от 09.11.2000 г за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти
32. Наредба № 3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване.
33. Наредба № 7 от 08.08.1086 г. за показатели и норми за определяне качеството на течащите повърхностни води.
34. Директива 92/32/ЕЕС и Директива 97/67/ЕЕС за принципите за оценка на рисковете за хората и околната среда на опасни вещества;
35. БДС EN 1998-1/NA. Еврокод 8: Проектиране на конструкциите за сеизмични въздействия. Част 1: Общи правила, сеизмични въздействия и правила за сгради
36. Норми за проектиране на плоско фундиране
37. ИАОС, 2014. Състояние на качеството на подземните води през 2013 г.
38. ИАОС, 2014. Състояние на качеството на подземните води на 2014 г.
39. Заповед № РД-930/25.10.2010 г на Министъра на околната среда и водите
40. Заповед № РД-141/07.03.2011 г на Министъра на земеделието и храните и Заповед № РД 09-189/24.03.2011 г на министъра на околната среда и водите
41. Програма за мониторинг на нитратите в подземните води, утвърдена със Заповед № РД-635/13.08.2013 г на министъра на околната среда и водите
42. ПМС №12 за режима за въвеждане на опасни вещества (ДВ, бр.10/99г.);
43. Заповед № РД – 272 от 03.05.2001 г. за категоризация на повърхностните води във водните обекти или в части от тях.

II. Научни и специализирани разработки

- 1) Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, МОСВ и др., 2002
- 2) Климатичен справочник на Република България
- 3) Хидроложки атлас на Р България, София, 1964
- 4) Хидроложки справочник на реките в България
- 5) Бюлетини на ИАОС за състояние на околната среда в България
- 6) Утвърдени локални експлоатационни ресурси и проектен дебит на водовземни съоръжения за подземни води към 15.05.2006 г. МОСВ.
- 7) Гълъбов и др., 1999. Определяне ресурсите на подземните води (Методическо ръководство), 1999.
- 8) Методика за определяне на разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой, МОСВ'2003;
- 9) Почвено-географско райониране на България" (П.Петров, 1997);
- 10) „Легендата на почвите" на FAO (1988, 1999);
- 11) Екологична оценка и опазване на водните течения от замърсяване, Дядовски и колектив;
- 12) Генерални схеми за управление на водите по речни басейни, БАН, 2000
- 13) План за управление на водите по речни басейни, 2007
- 14) Справочник здравеопазване НСИ,
- 15) Население и демографски процеси, НСИ, 2007, 2008, 2009.
- 16) Химия и опазване на околната среда, Г. Василев, 2001г.
- 17) Монография „Растителността на България, карта в М1:600 000 с обяснителен текст, проф. И.Бондев, Университетско издателство „Св. Климент Охридски", София, 1991 г.";
- 18) Комплексна експертна оценка на ландшафта, БАН, 1985г.
- 19) Сдружение за екологично обучение и управление. "Оценка на риска", София, юни 1994 г., материали на Агенцията за опазване на околната среда – САЩ. Раздели "Принципи при оценка на здравния риск", "Характеристика на риска";
- 20) Подземни води в НРБ, 1980, Антонов и др..
- 21) Национална стратегия за развитие и управление на водния сектор до 2015г.

- 22) Национален план за опазване на биологичното разнообразие, 2005-2010г.
- 23) Ръководство за стратегическа екологична оценка – указания и методики на Европейската комисия /Интернет страницата на Комисията/;
- 24) Регионално ландшафтно райониране на страната. География на България. Монография БАН.С.1996 г.;
- 25) Базисна геоекологична класификация на ландшафтите в България, проф. П. Петров. София, 1989
- 26) Карта на Почвени типове в България - източник АГРОНЕТ, 2006 г.;
- 27) Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типовете природни местообитания и видове по Натура 2000 в България, Хенк Зингстра-р-л на проект и колектив, 2009 г.;
- 28) Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, WWF-Световен фонд за дивата природа, Зелени Балкани-Федерация на природозащитни сдружения, Министерство на околната среда и водите, София, 2009 г.;
- 29) Регионално ландшафтно райониране на страната. География на България. Монография БАН.С.1996 г.;
- 30) Бондев, И., 1997. Ботанико - географски райони. - В: География на България, БАН, София
- 31) Велчев, В., Бондев, И. 1984. Застрашени и редки растителни съобщества в България. – В: Велчев, В. (ред.) Съвременни теоретични и приложни аспекти на растителната екология, София
- 32) Регионален доклад за състоянието на околната среда-2014г, РИОСВ-Плевен.
- 33) План за управление на речните басейни в Дунавски район 2010-2015 г.
- 34) Регистър на съоръженията за минерални води-публична държавна собственост
- 35) Списък на заповеди на Министъра на околната среда и водите за определяне на санитарно-охранителни зони на находища и водоземни съоръжения на минерални води
- 36) Станев, П., Основи на почивното дело, НИИПП „Г.Димитров“, 1984
- 37) Бръмбаров, И, Р. Робев, Краткотрайният отдих, „Изд.“Галик“, 1994г.
- 38) Филипов Л. и др., 1990. Геоложка карта на България. М 1 : 100 000
- 39) Хрисчев Хр. и др., 1991. Геоложка карта на България. М 1 : 100 000
- 40) Стоилов Кр., 1982. Карта на инженерно-геоложки типове масиви от лъсовата формация в Северна България, М1: 300 000

Консултации с компетентни органи и заинтересовани лица

Консултирани органи и лица	Същност	Отразяване в ЕО, мотиви
Консултации, проведени по реда на чл.19 от Наредбата за ЕО		
РИОСВ-Благоевград, Изх.№ 1857/1/06.06.2014г.	Становище относно Задание за изработване на ОУП на община Рила	Съдържащото се в становището уведомяване е взето предвид при изработването на Задание за обхвати съдържание на ЕО
Геозащита, Перник, Изх. № 233/19.08.2015г.	Информация относно регистрираните свлачищни процеси на територията на община Рила	Посочените обекти са отразени и коментирани в ЕО
РИОСВ-Благоевград, Изх. № 2301/1/14.07.2015г.	Предоставяне на изходни данни за изработване на проект на ОУП за община Рила	Посочените данни са отразени и коментирани в ОУПО и ЕО
НИНКН, Изх.№ 0800-1196/15.10.2014г.	Становище относно изисквания към обема и съдържанието на проекта за ОУП	Посочените данни са отразени в ОУП и коментирани в ЕО
РЗИ-Кюстендил, Изх.№3-ДОИ-8/10.07.2015г.	Предоставяне на изходни данни за изработване на проект на ОУП за община Рила	Посочените данни са отразени в ОУПО и коментирани в ЕО
АПИ-ОПУ, Изх.№08-00-72/09.07.2015г.	Предоставена е информация за пътната инфраструктура	Посочените данни са отразени в ОУПО и коментирани в ЕО
Кюстендилска вода, Изх.№729/03.07.2015г.	Предоставена е информация за ВиК	Посочените данни са отразени в ОУПО и коментирани в ЕО
Становища, постъпили като резултат от консултациите по чл.19а от Наредбата за ЕО		
РИОСВ-Благоевград, Изх. №1857(13)/10.05.2016г.	Становище относно Задание за обхват и съдържание на ЕО на ОУП на община Рила	Изразеното становище по отношение на компонентите на ОС и схемата за консултации са взети в предвид при изработване на заданието
РИОСВ-Благоевград, Изх. №1857/16/10.06.2016г.	Внесена допълнителна информация за ОУП на община Рила	Предвижданията на ОУП за функционално-пространствено зониране на територията и за режими на устройство са допустими; няма вероятност проектът за ОУП да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове.
РЗИ-Кюстендил, Изх.№ П-ДР-818/24.07.2015г.	Становище относно Задание за обхват и съдържание на ЕО	Направените уточнения са отразени в Заданието и в ЕО
БДЗБР, Изх.№ П-01-131/22.078.2015г.	Становище относно Задание за ОУП и преценка необходимостта от ЕО	В заданието са направени допълнения, съгласно препоръките на БДЗБР
ДПП „Рилски манастир“, Изх. № 907/21.06.2016г.	Становище относно Задание за обхват на екологична оценка на ОУП на община Рила	Направената забележка, че ДПП „Рилски манастир“ е самостоятелна администрация е отразена в заданието